

● săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste ●

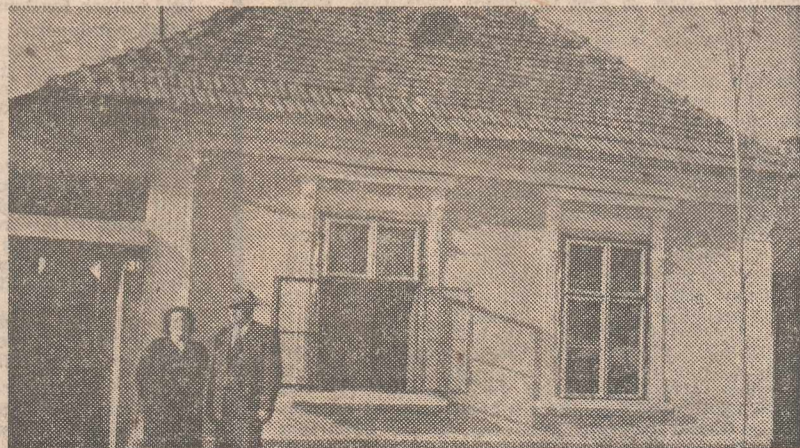

EROI AU FOST, EROI SÎNT ÎNCĂ ȘI-OR FI CÎT NEAMUL ROMÂNESC!

În refrenul acestui cîntec nemuritor am simțit vibrînd, ca o poruncă a istoriei, ca un temel al nădejzilor împlinite prin muncă, prin dreptate și prin libertate, sensurile profunde ale sărbătorilor noastre din acest început de mai: ziua Muncii, ziua Tineretii, ziua Partidului, ziua Independenței și a Victoriei (Reportaje și comentarii în pag. 2, 3, 8)

O problemă în care opinia publică și-a spus cuvîntul :

CASA ANDREI MUREȘANU A FOST SALVATĂ

„Niciodată în România n-a existat un alt partid politic cu o istorie atît de bogată și glorioasă care să fi luptat cu abnegație și să fi realizat atîta pentru fericirea poporului român, pentru măreția națiunii noastre. Partidul nostru s-a născut și a crescut odată cu proletariatul, destinul său este strîns legat de cel al clasei muncitoare, al întregului popor român”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Evocăm în aceste zile împlinirea a 62 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român, stegarul destinului istoric al poporului român, al luptei revoluționare a maselor largi populare împotriva exploatații și asupririi, pentru dreptate socială, unitate și independență națională, exponentul fidel al intereselor supreme ale poporului român, conducătorul încercat al operei revoluționare, patriotice de edificare a socialismului și comunismului în România.

Eveniment de însemnătate istorică în viața clasei noastre muncitoare, a întregului popor român, transformarea Partidului socialist în Partid comunist la 8 mai 1921 a marcat o etapă nouă, superioară în afirmarea mișcării revoluționare și democratice din România, clasa muncitoare și partidul său politic ducînd mai departe idealurile luptei de eliberare națională și socială a națiunii române, cele mai bune tradiții ale mișcării muncitorești, democratice, progresiste ale partidului clasei muncitoare făurit în urmă cu nouă decenii. Sub conducerea Partidului Comunist Român, poporul nostru a străbătut un drum glorios de lupte și victorii, a împlinit actul demnității naționale din august 1944, mărețele țeluri ale revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă, a asigurat transformarea democratică și socialistă a societății, a pus temelii trainice României de azi, ca țară prosperă, liberă, independentă și suverană între popoarele și națiunile lumii.

La scara istoriei noastre multimilenare, șase decenii de viață și luptă ai Partidului Comunist Român nu reprezintă o perioadă prea îndelungată. Dar prin drumul parcurs de popor sub conducerea sa, prin transformările sociale al căror inițiator și conducător a fost, prin uriașă influență pe care a cîștigat-o în societatea noastră, acești ani se înscriu ca o adevărată epocă istorică.

★
După congresul din mai 1921, îmbogățindu-și necontenit experiența revoluționară, învingînd greutățile ivite în calea sa, indeosebi în cele două decenii cînd a fost nevoit să înfrunte condițiile aspre ale ilegalității, Partidul Comunist Român și-a sporit continuu capacitatea de a organiza și conduce lupta clasei muncitoare, a maselor largi populare pentru drepturi și libertăți democratice, pentru un trai mai bun, pentru afirmarea pleneră a României în marele concert al lumii civilizate, pentru apărarea unității, independenței și integrității teritoriale a României.

Afirmarea publică, printr-o mare varietate de forme și mijloace, a programului politic, economic și social profund revoluționar, Partidul Comunist Român a reprezentat o înfruntare deschisă, de amploare, fără precedent, cu politica antiopulară a virturilor claselor dominante. Potrivit condițiilor istorice și obiectivelor imediate din fiecare perioadă, clasa muncitoare, condusă de partidul său comunist, a organizat numeroase acțiuni greviste, demonstrații de stradă și alte importante bătălii de clasă, s-a situat în fruntea diverselor acțiuni ale forțelor patriotice, naționale. Ele au cunoscut o maximă amploare și frecvență în perioada crizei economice, culminînd cu marile bătălii de clasă ale muncitorimii române din ianuarie-februarie 1933. Luptele duse în acei ani împotriva exploatații capitaliste, a somajului s-au împletit cu lupta împotriva monopolurilor străine care impuseseră guvernului român grele prevederi economice, știrbind grav independența și suveranitatea țării.

Partidul Comunist Român s-a situat în fruntea forțelor patriotice, naționale, în lupta împotriva pericolului fascismului și revizionismului, pentru apărarea independenței și integrității teritoriale a țării. Exponent al intereselor fundamentale ale poporului, partidul comunist, deși se afla în adîncă ilegalitate, supus prigoanei forțelor represive, a înțeles în întreaga sa gravitate pericolul fascist, a chemat masele cele mai largi să formeze un front comun care să bazeze calea fascismului în România. Militînd pentru ralierea, pe o platformă comună, a diferitelor grupuri și organizații democratice, partidul comunist a strîns legăturile cu organizațiile de masă democratice, cu Partidul Socialist, a stabilit contacte cu diferite fracțiuni ale partidelor burgheze și cu un mare număr de personalități politice cu vederi democratice, antifasciste.

În împrejurările accentuării primejdiei agresivității fascismului și revizionismului împotriva României, documentele elaborate de P.C.R. precizau că sarcina comuniștilor români este de a participa activ și hotărît la lupta pentru apărarea integrității, independenței, demnității și libertății României. Creșterea avîntului mișcării antifasciste din România a fost plener ilustrată de marile demonstrații antifasciste organizate la 1 Mai 1939 sub semnul înnoțirii poporului român față de expansiunea Germaniei naziste. În organizarea și desfășurarea marilor demonstrații antifasciste și antirăzboinice de la 1 Mai 1939 din București, un rol important a avut și de această dată militantul comunist, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel ce conduce astăzi în fruntea partidului și statului destinul istoric al României.

Evenimentele politice din acea perioadă evidențiază cu putere că în România, în rîndul maselor muncitoare, al cercurilor politice și democratice largi există o profundă ostilitate împotriva fascismului, a Germa-

niei hitleriste și Ungariei horthyste. Eroica luptă dusă în acei ani de partidul comunist în fruntea clasei muncitoare, a unor largi forțe progresiste, sub steagul democrației și independenței țării, atitudinea lucidă a unor grupări politice ale claselor conducătoare au stăvilit pentru un timp ascensiunea spre putere a organizațiilor fasciste și înrobirea țării Germaniei naziste, țara noastră aflîndu-se printre ultimele state din Europa în care fascismul a acaparat puterea.

În momentele grele ale dictaturii militaro-fasciste și războiului hitlerist contra U.R.S.S., cînd țara se afla sub dominația nazistă, Partidul Comunist Român s-a situat în fruntea rezistenței antifasciste, antihitleriste. Numeroși au fost membrii Partidului Comunist Român, ai Uniunii Tineretului Comunist, alți militanți revolu-

Partidul clasei muncitoare — stegarul luptei poporului român pentru împlinirea înaltelor idealuri de dreptate socială și unitate națională

ționari, patrioți și democrați care, în anii ilegalității, au înfruntat închisorile și lagărele, au plătit cu prețul vieții patriotismul lor, devotamentul față de cauza socialismului și a libertății patriei.

Unul din momentele glorioase ale istoriei Partidului Comunist Român o constituie organizarea și conducerea revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă din august 1944, care a deschis o epocă nouă în istoria României — epoca împlinirii idealurilor de dreptate și libertate pentru care au luptat și s-au jertfit numeroase generații de înaintași, a afirmării depline a dreptului, sacru al poporului român de a fi liber și suveran în țara sa, epoca trecerii la făurirea orînduirii noi, socialiste.

Partidul Comunist Român a fost forța hotărîtoare care a asigurat participarea poporului român, cu întreaga sa armată, cu întregul său potențial material și uman, alături de armatele Uniunii Sovietice, de întreaga coaliție antihitleristă, în războiul contra Germaniei naziste, pentru eliberarea deplină a țării și dincolo de hotarele sale, pentru eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei, pînă la victoria finală din mai 1945 asupra fascismului.

Sub conducerea Partidului Comunist Român, în perioada care a trecut de la victoria revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă, societatea românească a parcurs mai multe etape istorice, jalonate de profunde prefaceri revoluționare, de mari realizări în toate domeniile de activitate. Partidul a condus cu succes lupta pentru desăvîrșirea transformărilor revoluționare burghezo-democratice, pentru reforme sociale profunde, pentru cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea și trecerea la construcția socialistă. Sub conducerea Partidului Comunist Român, clasa muncitoare, țărănimea și intelectualitatea, întregul nostru popor au împlinit cu succes opera istorică de construcție socialistă, lichidînd pentru totdeauna exploatarea omului de către om, consolidînd noua orînduire și trecînd cu succes la făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate în România.

Congresul al IX-lea al partidului, alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea conducerii partidului și statului au constituit momente de însemnătate crucială în viața social-politică a țării noastre, în desfășurarea operei de construcție socialistă, inaugurînd o etapă nouă, caracterizată prin spirit științific, rațional și novator în conducerea societății, printr-un dinamism fără precedent în dezvoltarea economico-socială și un uriaș avînt creator al maselor populare — perioada cea

mai fertilă și mai rodnică în împliniri din întreaga istorie a patriei.

În ultimii 18 ani de construcție socialistă au avut loc schimbări radicale atît în baza materială, în nivelul și calitatea forțelor de producție, în domeniul științei, învățămîntului și culturii, cît și în structura socială, în caracterul relațiilor sociale, asigurîndu-se înflorirea modului de producție socialist, dezvoltarea puternică a democrației și afirmarea pleneră a personalității umane, ridicarea substanțială a gradului de civilizație materială și spirituală a poporului, demonstrînd forța transformatoare a socialismului, capacitatea noii grînduiri, în care clasa muncitoare are rolul conducător, de a asigura progresul viguros, economic și social, al țării. În acești ani s-a întărit puternic rolul de conducător politic al partidului în societate, unitatea întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român, prin hotărîrile adoptate cu privire la dezvoltarea economico-socială a țării, asigură progresul armonios și unitar al forțelor de producție, al tuturor domeniilor vieții economice și sociale, ridicarea țării pe o nouă treaptă de dezvoltare, creșterea în continuare a nivelului de trai al poporului, marcînd o etapă superioară în împlinirea Programului de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Mărețele realizări obținute de-a lungul acestui drum istoric reprezintă cea mai concludentă dovadă a justității politicii Partidului Comunist Român, caracterizate prin originalitatea soluțiilor concrete adoptate în rezolvarea problemelor de bază ale organizării și conducerii societății, prin aplicarea creatoare a socialismului științific la condițiile social-istorice din România, prin aprofundarea fenomenelor și aspectelor noi apărute în procesul transformării revoluționare a societății, aducîndu-și astfel contribuția sa la dezvoltarea și îmbogățirea teoriei și practicii construcției socialiste. Ele constituie, totodată, o mărturie grăitoare a faptului că Partidul Comunist Român, vîrstar puternic din trupul poporului, al clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității, nu cunoaște alte țeluri mai înalte decît libertatea, prosperitatea și fericirea poporului, că politica sa corespunde pe deplin intereselor și aspirațiilor vitale ale întregii noastre națiuni. Reunind în rîndurile sale peste 3.200.000 de membri, Partidul Comunist Român reprezintă astăzi centrul vital și forța dinamică a societății noastre, îndeplinindu-și cu înaltă răspundere misiunea istorică în conducerea destinului poporului, în unirea eforturilor sale pentru edificarea societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintarea României spre comunism.

Întregul nostru popor își exprimă respectul și recunoștința față de rolul decisiv pe care conducătorul lubit al națiunii noastre, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îl are în elaborarea și împlinirea politicii de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate pe pămîntul României, magistrala sa contribuție teoretică și practică la fundamentarea și elaborarea celor mai corespunzătoare soluții pentru rezolvarea problemelor complexe ale construcției noii orînduirii și asigurarea mersului ferm al patriei pe calea socialismului și comunismului. Definiția pentru modul în care tovarășul Nicolae Ceaușescu abordează problemele complexe ale construcției societății socialiste este spiritul novator, capacitatea profundă de analiză multilaterală și de sinteză a experienței revoluției și construcției socialismului în România, de prefigurare a drumului țării noastre spre comunism în contextul vastului proces revoluționar mondial, conceperea teoriei socialismului științific ca știință revoluționară vie și dinamică, a cărei viabilitate constă în permanenta adaptare la dezvoltarea societății, la marile cuceriri ale cunoașterii științifice.

România se înalță astăzi între popoarele lumii ca o țară a demnității, a progresului, a libertății și democrației, ilustrînd prin faptele și împlinirile sale forța pe care o dobîndește un popor stăpîn pe destinele sale.

Consecvența și fermitatea cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu promovează interesele poporului român, ale României socialiste, ale cauzei progresului, socialismului, păcii și înțelegerii între popoare, profunda cunoaștere a evenimentelor, relațiilor și fenomenelor internaționale, vastul dialog cu conducători de stat și de guvern de pe toate continentele, cu șefii de partid, cu reprezentanții ai celor mai diferite organizații politice, forța de analiză a secretarului general al partidului și capacitatea sa de a formula, pe baze științifice, concluziile și opțiunile cele mai adecvate în vederea acțiunilor practice — toate acestea au asigurat politicii externe a României socialiste o largă putere de înfrîngere, o creștere fără precedent a prestigiului și stimei de care se bucură astăzi țara noastră în lume. Pe bună dreptate, spre mîndria întregului nostru partid, a întregului nostru popor, tovarășul Nicolae Ceaușescu este considerat ca una dintre cele mai proeminente personalități, unul dintre marii conducători politici ai epocii contemporane.

Zi a bucuriilor legitime

Zi a primăverii și a muncii, a solidarității muncitorilor de pretutindeni, 1 Mai împlinește în conștiința națiunii noastre socialiste un moment de semnificativă rememorare a treptelor urcate în timp, a izbuzurilor reputeate într-o istorie densă, a oamenilor pentru oameni. Și 1 Mai s-a sărbătorit și în acest an cu tot fastul statornic de tradiție, cu bucuria culeasă și din pacea de azi și din certitudinea viitorului.

La București, marea adunare populară consacrată sărbătoririi zilei de 1 Mai a prilejuit reafirmarea idealurilor cărora poporul nostru le consacră întreaga lui energie și nețărmuritul lui devotament: dreptate socială și națională, înflorire a țării în deplină independență și suveranitate, prietenie și conlucrare reciproc avantajoasă între națiuni. Firesc, gândurile de recunoștință ale tuturor s-au îndreptat spre tovarășul Nicolae Ceaușescu, artizanul consecvent al unei politici interne și externe clarvăzătoare, prin a cărui gândire și activitate chipul României de azi s-a impus umanității întregi. Demnitatea și elocvența demersurilor de pace ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, conducătorul iubit al partidului și poporului nostru, prezintă în lumea contemporană un factor important al procesului de atenuare a tensiunii internaționale și de regăsire a unei necesare și fertile lucidități, o contribuție esențială la cauza păcii mondiale, în absența căreia nici o națiune nu își poate îngădui nădejdea progresului și a prosperității. În consecință, omagiul adus de bucureșteni, la Palatul Sporturilor și Culturii din Capitală, tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu, celorlalți conducători de partid și de stat, s-a dovedit a fi, în același timp, și o mărturie a dorinței de pace a poporului care sintem, și o garanție că atașamentul nostru pentru cauza păcii se va exprima și în viitor cu aceeași tărie, prin fapte și acte de o egală și recunoscută responsabilitate.

Amplu și generos prin semnificații a fost și spectacolul festiv desfășurat în același context, conceput ca o impresionantă frescă a prezentului luminos al patriei noastre socialiste. Artiști renumiți ai teatrelor din Capitală, formații și ansambluri muzicale și coregrafice, artiști amatori din întreprinderi și instituții, pionieri și solmi ai patriei și-au împletit harul, într-o realizare a unei grandioase metafore cu înțelesuri cit se poate de clare, dintre care, înaintea a toate, s-a desprins și s-a impus înțelesul adevărului că singura bucurie legitimă este cea în ale cărei temelii regăsim abnegația în muncă și destoinicia în toate faptele constructive. Și spectacolul festiv de la Palatul Sporturilor și Culturii din București, într-adevăr a exprimat o bucurie legitimă.

Totodată, 1 Mai 1983 a fost o sărbătoare a țării întregi, trăită cu aceeași intensitate de toți fiii ei, români, maghiari, germani și de alte naționalități, tineri și vîrstnici, participanți la adunările festive din toate județele.

Și întocmai cum ziua de muncă își regăsește conștiința de sine într-un anume bilanț, și ziua de bucurie își are clipa ei de sobrietate și meditație. Iar clipa aceasta, desigur, nu poate fi altceva decît reînnoirea gândului pe făgașul datoriei zilei de mâine. Ale fiecăruia și ale tuturor, cu atât mai mult cu cât țelurile visate nu se pot împlini decît prin unire și solidaritate, și în gând și în faptă, și în voință ce le împlinește conturul. Și sintem, într-adevăr, o țară unită, un popor solidar, o națiune animată de dorința fierbinte de a propăși și de a apropia viitorul umăr la umăr cu toate țările, popoarele și națiunile lumii. Chipul și aspirațiile României contemporane dezvăluie cit se poate de limpede bunăcredința noastră funciară, etica noastră consimțită și asumată.

MIHAI PELIN

Marea investiție a tinereții

În mai, luna de intensitate a primăverii, cînd lumina apare mai limpede parcă decît oricînd, mai caldă și parcă însuflețită de atingerea florilor ca de atingerea obrazului unui copil, alăturăm laudei anotimpului pe aceea a oamenilor ce-ntruchipează, între toate vîrstele, chiar vîrsta primăverii, și-n inimile noastre, ale tuturor, ca și pe cerul înalt și curat al începutului de mai, se răsfrîng frățește luminile sărbătorești ale Zilei Muncii și Zilei Tineretului. În evul nou, socialist, al istoriei țării, care a întemeiat, ca o garanție a progresului multilateral al societății românești, un statut nou al muncii, o nouă demnitate a ei, semnificația asocierii, în calendarul sărbătorilor noastre, a muncii cu tinerețea poartă însemnul revoluționar al celebrării unei tinereți muncitoare și deopotrivă al muncii tinerești, adică libere și entuziaste.

Pe acest fundal de importante realizări și însuflețitoare aspirații, cînd ziua de 2 Mai s-a profilat ca un luminos și înflăcărat stîndard al tinereții și primăverii, al bucuriei de a trăi și al încrederii în viitor, telegrama adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, de către Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, U.A.S.C.R. și Consiliul Național al Organizației Pionierilor, a dat expresie totală adevărului din partea tineretului din România socialistă — români, maghiari, germani și de alte naționalități — la politica profund științifică, clarvăzătoare și consecvent revoluționară a partidului și statului nostru și a reafirmat aceeași recunoștință pentru minunatele condiții de muncă, de învățatură și de viață create tinereții generațiilor în acești ani.

Nimeni nu mai este astăzi surprins cînd, intrînd într-o fabrică, într-o instituție, într-o colectivitate umană, constată prezența majoritară a tinerilor. Acolo, în clocotul muncii, la planșetele de desen, în amfiteatre, se află ei, tinerii, făurindu-și personalitatea, investigînd noul și încercînd să înlăture tot ce este vechi, perimat, depășit. Așadar, acolo se află tînărul detașament al clasei noastre muncitoare. Acolo se află tinerii noștri intelectuali. Acolo se mai află, citi și cum ne-au rămas prin satele noastre, tinerii agricultori. Acolo se află elevii și studenții. Tineri crescuți și educați în acești ani ai socialismului. Cum i-am crescut și educat, așa îi avem. Cum îi vom crește și educa de azi înainte, așa îi vom avea. Să reținem acest aspect, după părerea mea fundamental: pe mințile cui lăsăm viitorul, pregătite, iată, încă de azi!

Mi-au venit toate acestea în minte asistînd la cîteva din manifestările tineretului și cu tineretul din aceste zile de 1 și 2 Mai. În Parcul tineretului și la Complexul studențesc Tei, la cluburile Universal, Titan, Tehnic și Ecran Club s-au desfășurat adevărate sărbători tinerești. Pe 2 Mai — Ziua tineretului, — vremea a fost mai puțin darnică, dar soarele și-a arătat din nou strălucirea, iar revărsarea de tinerețe și entuziasm a atins din nou apogeul.

Cîteva din județele U.T.C. s-au înscris pe fila mării sărbători tinerești cu fapte de muncă deosebite. La întreprinderea de utilaj greu „Progresul” din Brăila s-a realizat în premieră națională, o „freză de modul 24”, cu lame aplicate. În centrele de tradiție muncitorească Rovinari și Motru tinerii au participat cu însuflețire la lucrări de excavație și au transportat 30 000 tone cărbune, 100 000 mc steril. La Buzău, Rîmnicu Sărat, Săpoca, Smeeni, Săhăteni, Stîlpu s-a lucrat la întreținerea legumelor din cîmp și din solarii. Plantațiile tineretului din Vilcea au cumulat 50 ha.

Alte vești din țară. Le primim bucuroși. Comitetul municipal U.T.C. Bistrița-Năsăud a organizat, în pădurea Ghinde, o sărbătoare cîmpenească. La baza sportivă „Constructorul” din Arad s-a desfășurat un

carnaval al tineretului. La Poiana Nouă, Pietrele lui Solomon, Cetatea Rîșnov din Brașov s-au desfășurat, de asemeni, sărbători cîmpenești, cu ieșiri la iarbă verde, desigur. O sărbătoare tinerească s-a organizat și pe faleza Dunării, la Brăila. Pe platoul Cetății din Suceava a avut loc un spectacol muzical-coregrafic sub genericul „Cîntăm tinerețea”. O manifestare similară intitulată „E tinerețea noastră partidului datorare” a avut loc pe stadionul „Petrolul” din Ploiești. Și exemplele ar putea continua.

De la Agenția B.T.T. ni se confirmă că 600 de tineri au fost prezenți în stațiunile tineretului de la munte, iar alți 2 000 de tineri pe litoralul românesc. Tinerii au fost prezenți, firește, și-n alte stațiuni. Colind de-a lungul și de-a latul lacurile Tei, Plumbuita, Colentina. Peste tot tineri, perechi de băieți și fete. Cu chitare, acordeoane, muzicuțe, cu aparate de radio și mag-uri.

Zăbovim puțin și în domeniul sportului. În Capitală au avut loc, în aceste zile, disputate întreceri sportive de judo, lupte, scrimă, canotaj, modelism, box etc. (desfășurate cu precădere în Parcul tineretului, Herăstrău, Tei-Toboc, în bazele sportive și de agrement ale tineretului. Manifestări similare au avut loc, de bună seamă, și-n celelalte baze sportive și de agrement ale tineretului din țară.

...Așadar, o minunată zi a tinereții, petrecută sub cerul tînăr al primăverii, într-o țară căreia Tinerețea — ne referim și la tinerețea perpetuă a faptelor muncii și creației — îi slujește drept înaripat simbol.

DORIN SALĂJAN

ȚĂRANCA — MÎNA DREAPTĂ A SATULUI ROMÂNESC,

Deci ea, țărancă. Măria-Sa, țărancă.

Dintotdeauna, această țară a stat pe umerii ei. Umeri fragili de femeie, dar destul de puternici ca să țină pe ei poverile unei istorii. De la maicile noastre din capul vremii și pînă astăzi, ea e aceeași, ea săvîrșește, în esență, aceleași fapte. Ea odrășlește neamul și-i ține dreaptă cumpăna vieții, acea cumpănă ce se mai cheamă dătină, ea rînduiește în jurul bărbatului, cu miini harnice de munteancă ori moldoveancă, de ardeleană ori dobrogeancă, o casă cu zarzări și pruni, cu știubeie, cu păsări și cu copii. Ea ară, seamănă, plivește, culege în rînd cu bărbatul, ades mai mult decît el, înlocuindu-l cînd (ca în veac) e plecat cu anii la oaste sau cînd (ca astăzi) ia drumul orașelor, de regulă nu cu anii, ci cu viața. Ea trebuie, în același timp, în serile cînd îi vine acasă „omul”, să i iasă în cale cu lampa gingașă a zîmbetului, după ce a spălat pridvorul de colbul grijilor și al ostenețelor; iar diminețile, înainte ca „omul” să plece, ea, cea dintîi, înaintea soarelui, să inunde ograda cu soare spornic, petrecîndu-i cu zîmbet drumul spre truda lui. O mai somează, între timp, cei din fruntea obștii să se înhame și la carul muncilor obștii. O mai somează, între timp, folcloriștii și etnografil să nu uite să „țină tradiția”, să păstreze neprihănite doina și cîntecul, catrința și scoarța, pentru urechi și pentru ochi ce încă nu s-au ivit în veac.

Ea aduce, din timp, acea rară știință de a sluji și a străluci, fără de care această țară n-ar exista sau n-ar exista așa cum există.

Acum, iată, muncile primăverii, cele care se fac cu mijloace moderne, cu semănătoarea și cu tractorul, s-au încheiat. Acum, iată, e vremea prașilei, care se face și modern, dar și ca-n vechi, cu arhaica sapă, ce de atîtea milenii de cînd frămîntă pămîntul acestei țări și-a făcut buzele iuți și lucii, ai zice că acum se sfarmă, dar nu se sfarmă. Sapă e în mina ei, a țărâncii. Piinea noastră e în mina ei, a țărâncii.

Mă gîndesc, cînd scriu aceste rînduri, la Ioana Păduraru din Țugluiuș Doljului. Femeie micuță, oacheșă, numai vină și nerv, șefă de echipă la C.A.P. și mamă a opt copii. Doi sint mari, muncesc la oraș, iar șase încă se mai țin de fusta ei. Bărbatu-său e zidar la Craiova, vine acasă doar simbetele, lăsînd-o văduvă șase zile din șapte. În a șaptea el se odihnește, și e firesc să se odihnească, în a șaptea ea îl slujește, și e firesc (zice ea) să-l slujească, el fiind soțul și tatăl și cel ce aduce acasă, numărași la bob, bani ciștițași cu destulă sudoare. În cele șase zile de văduvie, ea muncește la C.A.P., are lot în acord global, vede de vite și de copii (asta-i ordinea, altfel copiii n-ar avea lapte!), toarce lînă și cirpește cămăși, împinge cu pieptu-i micuț (același cu care a alăptat cei opt copii) chiar și plugul, pe coaste pe care mașinările inventate de bărbaiți nu pot urca. Am văzut-o, în vara trecută, în toiul campaniei griului, dormind în cîmp. Era într-o luni, noaptea spălase rufăria bărbatului, pregătindu-l pentru drumul orașului, iar din zori, cu secera, lipăise prin griu, cocirjindu-se la tot pasul, una cu înălțimea lanului, ca să rețeze spicele scăpate de mașină. Acum, în sumara pauză în care combinerii mincau, ea căzuse în lan, răpusă de somn. Dormea ca neomul, cu capul în soare. Nu mai semăna a om, părea un animal de povară, trîsnit în cap de-o măciucă. Măciuca grea și necruțătoare a soarelui îi zburase secera la cițiva pași. Dar cînd s-a ridicat (a sărit din somn odată cu încetarea pauzei), era țărancă Ioana Păduraru, Ioana cea mărungiță, cea oacheșă, cea numai nerv, cea încă gingașă, încă frumoasă, încă femeie, în ciuda anilor ei de seceră și de văduvie, de vite și de copii.

Mă gîndesc, cînd scriu aceste rînduri, la Floarea Belet din Mălaia Vitcei, mamă a 13 copii, cu un soț, Gheorghe, mereu nevăzut, el fiind tăietor de păduri prin Munții Lotrului. Ea singură, de cînd se știe nevastă, a fost cu casa, cu ogorul (pierdut și el, ca și bărbatul, prin munți silhii), și cu

copiii. Nu se plînge de soartă, ea i se pare firească, nefiresc ar fi fost, imi spunea, ca lucrurile să se fi petrecut altfel. Cum adică să nu trudești pentru piinea casei? Cum adică să nu faci copii, mulți copii? Scopul însoțirii oamenilor (țărâncii, observa Rebreanu, nu-și zice „țărâncii”, ci „oameni...”) sint copiii.

(Sigur, mai sint și locuri în care bărbaiți-navetiști cu ciștițuri bune, sau chiar notabilități ale satului cu fumuri mai mult decît „citadine”, și-au făcut din neveste, peste noapte, „cocoane”, acestea ne-maicatadicsind să mai țină o curcă în bătătură, necum să se scoale înainte de zori și, cu sapa pe umăr, să ia drumul prăfos al tarlalelor C.A.P.-urilor. Dar astfel de fenomene, de regulă izolate, sint, acolo unde sint, excluse — de drept și de fapt — din viața satului, prin acel unanim și rezolut consens al obștii, prin acea imprescriptibilă lege a muncii pămîntului, ce nu suferă trîndăvia sau ne-rostul. Satul, cu alte cuvinte, își vede de ale lui, „cocoanele” rămîind în afară sau, nu o dată, devenind obiect de folclor. Că nu ne putem mulțumi doar cu astfel de atitudine, că fenomenul se cîvine înălăturat, el afectînd și economia, și ființa morală a satului, este o altă poveste, de care ne vom ocupa cu un alt prilej.)

Cum să-i mulțumim țărâncii pentru munca ei grea, anonimă, nerăsplătită, nerăsplătită? Nu mai putem să-i mulțumim pentru limba română, pe care ne-a dat-o odată cu laptele; această mulțumire i-o aducem mereu, omagiînd folclorul și pe Creangă sau Arghezi. Nu mai putem să-i mulțumim pentru ființă, fiindcă ființa sintem noi. Nu mai putem să-i mulțumim decît — mereu și mereu — pentru piinea cea de toate zilele, care a fost și e sinonimă — pentru ea, pentru țărancă noastră — și cu limba, și cu pămîntul, și cu ființa. De fapt, cu Țara.

ILIE PURCARU ■

Viață fără flori la Strimba

Îmbrăcată într-o haină bărbătească, un sacou vechi, cusut dintr-o stofă cadrilată, vadește parcă puținătatea și însingurarea unui copil trimis să cumpere de un leu gaz. Seara, după ce încuie poarta de la drum și usa casei, cînd Elena și Florin mai zăbovesc în miini cu cărțile lor de școală, ea ar putea să pășă, la 34 de ani, nu sora mai mare a copiilor ei, ci sora lor mai mică. Au cam început s-o întrecă, în înălțime, mai ales fata, elevă în clasa a 8-a. Pe urma surorii lui, care a luat de fiecare dată premiul întîi, băiatul, elev într-a 6-a, a ieșit în fiecare an cu premiul al treilea. De aceea, cînd merge la școală, la ședința cu părinții, Eugenia Motoi se simte parcă și ea premiantă. Altfel nu se poate și dacă pe obrazul ei neted și curat nu se abate cumva, ca o umbră repede risipită, părerea de rău că ea n-a putut să învețe decît 4 clase primare. Abia implinise 9 ani cînd maică-sa, Stana, a căzut bolnavă, paralizată, și toată

grija casei a rămas pe seama ei. La 15 ani s-a trezit că-i vin la poartă pețitori. Paul, bărbatu-său, nu implinise decît 17 ani și la început îi fugiseră ochii către altele, dar părinții îl sfătuiseră să caute o fată muncitoare, învățată cu greul. La scurtă vreme după ce-a terminat armata la tancuri, el a intrat ca sofer în București, la Filaret, și cu autobuzul lui cu călători trece în fiecare zi pe șoseaua care coboară prin Călugăreni și Uzunu către satele aflate mai jos, pe lîngă Dunăre. Din șoseaua asfaltată n-ar fi decît 8 kilometri de drum neasfaltat pînă la Strimba, cum i s-a zis pînă în urmă cu 15 ani satului numit de-atunci Hulubești, dar nu poate să se abată pe acasă decît o dată la citeva zile, uneori și la o săptămînă. Satul se află în spatele unei păduri numite tot Strimba, iar între pădure și sat se întinde izlazul. De cite ori se întoarce la volanul mașinii lui Dacia 1300, de culoare visinie, Paul se așteaptă s-o ză-

rească pe-acolo, la ieșirea din pădure, cu cele 80 de oi ale lor și încă pe-atîtea ale unor vecini ca Gheorghe Năstase, Ion Drăgana și Ion Culcușică. Potrivit unei înțelegeri mai vechi, fiecărui îi vine rîndul să ducă oile la izlaz citeva zile. În felul acesta, Eugenia, nevastă-sa, își face și zile mai libere pentru alte munci. De curînd, cînd Paul Motoi a venit acasă, a zărit prin ferestrele deschise doi mesteri zugravi purtînd pe cap niște bonete întocmite din ziare și stropite cu var. A zis că e grăbit, și-a virit schimburile curate într-o servietă și a plecat iar, poate că era chiar grăbit ori numai pentru că atunci cînd se vîrăuiește în casă unui bărbat îi vine mai lesne să dea bir cu fugiții. În seara aceleiași zile, după ce a muls oile și după ce le-a dat mesterilor să mînceie iar acestia au plecat și ei pe la casele lor, femeia s-a apucat să spele niște preșuri și-a prins-o miezul nopții cu miinile în albie, lîngă fîntînă. Iar după ce n-a mai simțit aproape mirosul de apă cu leșie și săpun, a descoperit că, în răcoarea nopții de care pînă atunci nu se ferise,

dinspre tufele de liliac de la poartă adie un parfum de-ți taie răsuflarea. Și-a amintit de nunta ei care a fost tot pe-o vreme ca asta, într-o primăvară, și s-a văzut îmbrăcată într-o rochie albă și ținînd în brațe un buchet de liliac. Pe urmă nu i-a mai dat nimeni nici un buchet, dar nici ea nu s-a mai așteptat să primească. La Strimba sau la Hulubești viața femeilor mări-tate e mai mult fără flori decît cu flori, zice Eugenia Motoi, așa se obișnuiește, nu e bine ca bărbaiților să li se ceară să se poarte ca la oraș fiindcă le-ar putea veni gîndul ca și ei să ceară femeilor să fie mai altfel și mai nu se știe cum. Se cunoaste doar că unul a bruftuluit-o pe nevastă-sa pentru că nu s-a priceput să-i gătească o „ianie” de fasole așa cum mîncase el odată la București. Așa că ea n-ar pune nicodată un preț mai ridicat pe un buchet de flori decît pe bucuria pe care i-a adus-o bărbatu-său promițîndu-i că data viitoare, cînd va veni acasă, o să-i cumpere o mașină de spălat rufe. Ea se numără printre cele mai vrednice muncitoare ale C.A.P.-ului și chiar dacă o mai ajută și el, cînd are vreme, pentru ca împreună să-si facă drept la două loturi în folosință, Paul Motoi știe că mîndria de-a avea o gospodărie de frunte se datorează mai cu seamă nevestei. În multe privințe ea face și desface, ea hotărăște. Dacă a zis Eugenia să contracteze în acest an 8 oi și 8 miei, 200 kilograme de lînă și 500 litri de lapte, așa a zis și Paul, el fiind mulțumit că funcționarii primăriei își scot

pălăria în fața lui cu aceeași considerație cu care și el își scoate pălăria în fața lor. Sint însă și împrejurări în care femeia nu se avîntă să hotărăască singură. Chiar în seara aceea cînd Paul a plecat grăbit iar ea a întîrziat cu munca pînă spre miezul nopții, cineva a stat cu ochii pe casa lor și cînd ea a stins lumina n-a mai avut a se teme că femeia, frîntă de obo-seală, adormise imediat. Dimineața, la numărătoare au ieșit 6 miei mai puțin. Pînă la scăpătutul zilei a muncit cuprînsă de îndolală, a spălat dușumelele și geamurile, în urma zugravorilor, apoi și-a luat inima în dinți și-a intrat în casa celui asupra căruia căzuse bănuiala, întrebîndu-i ce-au mîncat. Păi ciorbă, dar ciorbă nu mai era în nici o oală, și parcă și friptură, dar și friptura, vezi bine, se terminase. Nevasta lui Paul Motoi n-a plecat însă pînă n-a cules de pe lîngă mașina de gătit două oase despre care n-o poate convinge nimeni că nu sint de miel. Mai departe nu-și da seama ce-ar putea face, le-a învelit într-o cîrpă și-l așteaptă pe bărbatu-său ca să la ea el o hotărîre. Că așa se mai întîmplă, zice, cînd nu e bărbatul acasă. Destul că ea, în cursul acelei pecheziții întreprinse pe cont propriu și întrucîva și riscantă, n-ar mai fi putut să pară nimănu un copil trimis să cumpere de un leu gaz ci un luptător ceva mai mic de statură dar destul de viteaz încît să stîrnească panică în rîndurile inamicului.

DUMITRU ELIADE ■

Cum se spune între oameni de bună-credință, asta e situația

Pentru cine o privește în ochii limpezi, Margareta Gurău recunoaște 59 de ani; pentru cine o înlînește în largul Bărganului, pe una din brazdele trase jur-impjurul comunei Nicolae Bălcescu, femeia nu are vîrstă, ca toți cei jurați unor indeletniciri imemorabile. Lumea ei a fost și continuă să fie pămîntul și casa. Și dacă lumea aceasta mai poate cuprinde ceva, le rămîne copiilor să se bucure de rînduieșile și întocmirile ei departate. A zămislit șase. Peste Nicolae, care s-a prăpădit la o vîrstă prea fragedă ca să sufere vreodată durere, Alexandru, Dumitru, Marioara, Elena și Ioana s-au risipit spre orizonturi străine de grija pămîntului. Mai neted spus, s-au îngrămădit toți în București, încălțînd meserii de oraș și devenind un pămînt și o apă cu bucuriile și cu necazurile orașului. Și acum au început să priceapă că ultimele, adică necazurile

orașului, de fapt, tot din necazurile pămîntului se trag. Prea tîrziu. Însă Margareta Gurău n-a depus armele. Nefiind vorba acum de uneltele muncitor de zi cu zi ale cîmpului, înaintea acestora oricum nu se poate concepe un armistițiu sau o capitulare, ci de o altă armă, spre care țărâncii se întorc greu, tîrziu și numai la mare ananghie. Anume, despre cuvînt este vorba. Dezmeticită după risipirea copiilor ei, Margareta Gurău își așază acum întreaga speranță în credința că un fiu adevărat de țărâncii nu obișnuiește să iasă din cuvîntul părinților săi. Și, ea, astăzi, îl vrea pe Alexandru reintors acasă. Și știe că Alexandru va reveni în satul natal. Ferestrele acestei gospodării, înfloritoare și curată ca o farmacie, nu se cîvine să fie bătute în scînduri. Și dintr-un asemenea împas, într-adevăr, numai Alexandru o poate scoate. Și așa sperăm și noi,

Constanța Tănase din satul Cotorca, județul Buzău, înconjurată de nepoții ei, mult mai mulți decît încap în această fotografie. În schimb, copiii i s-au risipit, prin orașele din care îi trimit aceste scrisori vii și surizătoare. Chiar și lacrima rară a acestor nepoți, nu o dată amestecată cu lacrima ei, tot speranță se cheamă.

SPERANȚA ȘI CLIPA LUI DE ETERNITATE

laolaltă cu Margareta Gurău.

Aurelian, soțul ei, a fost o viață întreagă înhamat la treburile stației C.F.R. Preasna, de unde a și ieșit la pensie, și Margareta Gurău a găsit în el totdeauna un reazem. Că reazemul acesta n-a fost mereu cam cit l-ar fi dorit ea de mare e o altă poveste. Orice slujbă îi scoale pe bărbat pe jumătate din casă, dar, în același timp, în viața de fiecare zi a țărănilor o leafă înseamnă nădejde și încredere că viclenia anotimpurilor nu te va lovi pe la spate. Acum, dezlegat de rosturile drumurilor de fier, Aurelian Gurău a reintrat într-o veche supunere. Poate fără o bucurie prea mare, dar știind că altfel nu se poate. Și nu credem să greșim foarte mult când spunem că Margareta Gurău, în ierarhia nescrișă însă acceptată a satului, e undeva înaintea lui. Ca toți cei ce au prins friele unui armăsar lăsat de izbeliște. De când a luat ființă cooperativa agricolă de producție din comună, Margareta Gurău a fost fără nici o întrerupere o șefă de echipă apreciată și cu un cuvânt greu între oameni. Între cum se muncea altădată și cum se muncește astăzi, au statornicit

deosebiri mari tocmai chibzuința ei, destoinicia ei, puterea ei de a înfrinți conștiințele celor din jur. Altfel spus, acum, dacă Aurelian Gurău a readus în cooperativă două brațe de muncă, atâtea câte are, Margareta Gurău înseamnă în economia strinsă a satelor Paicu, Fintina Doamnei și Nicolae Bălcescu mult mai mult. Primarul Constantin Teodorescu o recunoaște. Gheorghe Ilie, președintele cooperativei, e de aceeași părere. Și pe acest adevăr, bineînțeles, nu s-a infiripat și nu se va infiripa vreodată vreo supărare. Cum se spune între oameni de bună-credință, asta e situația.

De aici, și un fel de a fi al femeii, deschis și dovedind o mare stăpînire de sine. Nimic din sfiala femeilor de odinioară, obișnuite să-și urmeze bărbatul la cinci pași în urmă. Dacă treburile grele ale pămîntului au rămas pe umerii ei, firesc și fără tăgadă, Margareta Gurău și-a asumat și tăria de a ști că la Nicolae Bălcescu femeile înseamnă ceva, mult mai mult decît ieri. Cu toate că nu ar fi deloc bine ca însemnătatea aceasta să crească pînă la a le năruți sub povară.

MIHAI PELIN

Linistite, ascultătoare și îndemnătoare la treabă

Bărăganul, spunea un tărân de prin partea Lehluiului, produce griu, porumb și navetiști. Spusă de om cu umor, dar numai în parte adevărată întrucît dacă există așezări care din pricina mulțimii navetiștilor au ajuns să se cheme, cu hazul de necaz al orei cinci din zori, „Basarab 2”, există și destule altele unde trenul oprește doar pentru că n-are încotro, pentru cei câțiva călători ce coboară în cîmp.

O comună mare, cu linie ferată, sosea de interes național și interese de tot felul și, totuși, cu abia trîzbeci-patruzeci de navetiști, e Dragoș Vodă.

Fruntaș în județul Călărași, mare producătoare de grâu și de porumb, de sfeclă, floarea-soarelui, legume și carne, comuna Dragoș Vodă nu produce navetiști. S-ar putea crede, dat fiind păreră că ogoarele unor C.A.P.-uri sînt muncite de femei fiindcă bărbații acestora au slujbe la oraș, că pe moșia de peste 12 000 de hectare vom găsi, lucrînd cot la cot, țărani și țărânci. Ce altceva să facă bărbații, cînd nu-s pe trenuri și cînd e atîta pămînt de arat, de semănat, de îngrijit și de cules?

În comună ființează un S.M.A., un I.A.S., o bază siloz, o stație de pompe și o mare crescătorie de porci. Munci pentru bărbați se mai găsesc și în cooperativă, la dispensarul uman și veterinar, în felurite servicii și funcții, astfel că în agricultură arar găsești cite un bărbat. Zilele acestea, de exemplu, la

Dragoș Vodă se muncea intens la grădina de legume, pe cele 11 hectare cu ardei, vinete, roșii și altele. Șefa de fermă se numește Cristofila Rusu și în brazdă, cu sapa în mină, grădînesc vreo patruzeci de femei. Pe soțul Paraschivei Nicoră îl cheamă Vasile și e tractorist la S.M.A. Bogdan. Dumitru și Cosma, bărbații Victoriei Trepăduș și Ioanei Istrate, sînt motopompisti, ca dealtfel și Ion, bărbatul Vetei Rață. Ion Jugureanu muncește la I.L.F. Ciulnita, iar Victoria, iată, e la grădină. Cele cinci femei au crescut 11 copii, unii la casa lor acum, alții în grija încă a mamei și a familiei. Vasile, Dumitru, Cosma și Ion sînt, orice s-ar spune, brațe de muncă în agricultură și munca lor nu-i tocmai ușoară, numai că sapa o ține femeia.

Odihna în cîmp, temă predilectă odinioară pentru pictorii țărănilor, e și ea altfel.

La ora prinzului, femeile se așază în cîmp, grupuri-grupuri, și scot legătura cu de ale gurii: ceapă verde, slănină, piine, mîncare de fasole. Fiecare ce are. Odihna și masa se petrec în liniște, contrar a ce-am crede la atîtea femei. Munca este istovitoare, sapa e o unealtă ce obosește trunchiul și șira spinării, cite o fire mai veselă încearcă să îndulcească tăcerea; dar treburile sînt clare: numai munca întinsă te face atît de tăcut. Iordache Safta, o femeie despre care se spune că „e foarte îndemnătoare la munca la grădină” și că ar trebui să-si ia

și grija de a fi șefă de echipă fiindcă e activă și bărbătoasă și știe să aperc drepturile celor care ar avea drepturi de aparat, ne spune numele tuturor femeilor din cîmp, situația în familie și serviciul bărbaților. Femeile sînt de părere că ele, femeile din Bărăgan și din Dragoș Vodă, sînt din nastere, din soi, supuse, ascultătoare, harnice, liniștite. Cu excepția, firește, a acelor care nu-s nici prea harnice, nici prea îndemnătoare la treabă. Sau care, mai bine-zis, nu-s preocupate decît de gospodăria proprie. Există în comună lume care, deși trăind și mîncînd ca la țară, din ce dă pămîntul, nu vîd cîmpul cu lunile și chiar cu anii?

Primăria Victoriei Brezeanu și secretara primăriei, Elena Turcanu, ne asigură că a existat, dar că, începînd cu primăvara aceasta, toate s-au schimbat. Dintr-un total de 3 640 de suflete, cite trăiesc în Dragoș Vodă, Socoalele și Bogdan, C.A.P.-ul contează doar pe 460 de membri, din care peste 400 sînt femei. Munca, într-adevăr, grea e la porumb și la sfeclă-dezahăr. Comuna e mare, navetiștii sînt puțini, bărbații au mai toți o slujbă la stat, cu retribuție în bani, adică, deși măsura lucrurilor la țară rămîne recolta, nu punga cu bani, la muncile grele e întotdeauna dificil să aduni oameni. Primăria ne asigură că, prin recentele măsuri de a se cuprinde toată forța bună de muncă din comună într-un contract pe acord global a lămurit cîștit problema. Cine nu muncește, nu mai primește nimic de la C.A.P., fie el primar, fie nevastă de muncitor la oraș. Norma e de 1 hectar de porumb, o jumătate de hectar de sfeclă și un sfert de hectar de om. De fapt, ...de femeie. Numărul celor cuprinși în muncile agricole, iată, s-a dublat. Dacă la cultura mare abia se puteau număra 240 de brațe de muncă, sporul e de încă 358 de brațe. Mulți vor trebui să învețe lucrul la sapa, mulți să-și aducă aminte.

Comuna Dragoș Vodă e arătoasă, de recolte constant mari, de ani mulți se întrece la recolte cu Dor Mărunt — care, se știe, dă unele dintre cele mai mari recolte din Bărăgan; dar la Dragoș Vodă, munca femeii de la țară are prețul muncii bărbaților. Cum reciproca încă nu se pune, să-i sărutăm mina femeii de la sapa, pe ai cărei umeri bărbații lasă de multe ori și greul, și nădejdele recoltei. Am mers la Dragoș Vodă din anume motive: știam că în fruntea comunei se găsește o femeie — Victoria Brezeanu — că secretarul primăriei e secretară — Elena Turcanu — și că vicepreședintele Consiliului popular ar fi (după spusa unor femei de pe aici) „un tinerel” pe cale de a pleca la o școală de cadre. Dacă localitatea nu are griji cu navetiștii, imi părea firesc și în firea lucrurilor ca la cîmp să găsesc, împărțînd democratic munca în brazdă, și femei dar și bărbați. Faptul că deși există forță de muncă bărbătească ea nu-i folosită decît în munci remunerate orășenești pare a se explica prin aceea că

„e bine să fie în fiecare familie un salar”. Asta mi-o spun femeile în pauza de masă la grădină și mi-o întărește și primăria.

Cercetez nișel muncile „cu salar” din comună, la o oră cînd chiar să vrei nu prea ai ce face, întrucît lumea care ar putea să intre la cumpărături prin magazinele locului e la treabă, și iată ce găsesc: la magazinul alimentar păzește o marfă fără căutare (șampanie, compot de cireșe, biscuiți...) un bărbat voinic cît trei femei. În magazinul cu produse industriale umblă de colo-colo, cu aerul că e presantă nevoie de dînsul într-un loc prin care calcă picior de om la două ceasuri o dată — un alt bărbat voinic. Pe cealaltă parte a străzii, în magazinul de legume și fructe — unde se vînd, bineînțeles, conserve și niște ceapă (pe care nici un tărân n-ar lua-o în mină) își fac de lucru doi bărbați și o femeie (poate că-s încadrații magazinului, poate că nu, faptul e lipsit de importanță cîtă vreme ei păzesc spatele teighelei și se uită ca stăpînii la tot ventul). Dacă mai mergi prin comună, găsești umblind, cu rosturi destul de aproximative, bărbați ciți vrei. Iar dacă umblă e întrucît ocupațiile și meseriile lor de bărbați le îngăduie să-și facă programul cum vor. Femeile, aproape toate la sapa, nu-s de găsit pe străzi. Nu-s de găsit nici în curți și-n case iar cele mai vrednice, acelea pe care le citează primăria ori de cite ori vine vorba de marii muncitori ai comunei — Georgeta Trepăduș, Elena Olteanu și altele ca ele — sînt de găsit acasă doar spre seară.

O întreb pe tovarăsa Victoria Brezeanu ce fel de democrație e asta, ca să dea la sapa doar femeia, iar bărbatul — cu excepția, evident, a muncilor unde

nu te prea poți lipsi de vigoarea și pricepera lui tehnică — să stea la bani lucrăți ușor, printre teighele și hîrtii. Primăria imi răspunde că, deocamdată, nu-i nimic de făcut ori că, mai bine zis, prima urgență a primăriei a fost aceea de a pune la muncă și „capoatele de zanana”.

Prin partea aceasta de țară se consideră lenea și răsfațul cu imaginea nevestelor îmbrăcate în „capot de zanana” în vreme ce femeia „supusă, ascultătoare și liniștită” umblă în diftință și-n stambă. „Zanana” ițeșită la poartă și la taifas în timpul ceasurilor de sapa înseamnă lene și sfidare. Victoria Brezeanu găsește cuvintele cele mai aspre pentru femeia care fuge de muncă. Ea e de părere că viața va mai schimba proporțiile forței de muncă ocupată efectiv în cultura mare. Ea e primar de abia un an, și fiindcă vorbim de situația femeii de la țară, în sarcinile primarului problema aceasta, pe care, pentru că tot vorbim de viață, chiar viața o ridică, nu figurează. Am ajuns, prin urmare, în situația să credem că treburile trebuie să fie cum sînt, dar fiindcă ne întrebăm prea rar dacă sînt bine cum sînt.

În urmă cu un an, Victoria Brezeanu mai lucra la contabilitatea C.A.P.-ului. Cînd vorbește despre munca femeii de la țară, primăria are glasul blind și plin de compasiune: „sînt cam chinute, săracele, și cu trei-patru copii de crescut, și cu norma la C.A.P., și cu un bărbat de finut”.

Dat fiind că numai compasiunea nu ajută, să avem nădejdea că la Dragoș Vodă femeile din fruntea comunei vor ști să împartă mai bine ca pînă acum lumea la treabă.

TUDOR OCTAVIAN

O matcă în caerul vremii

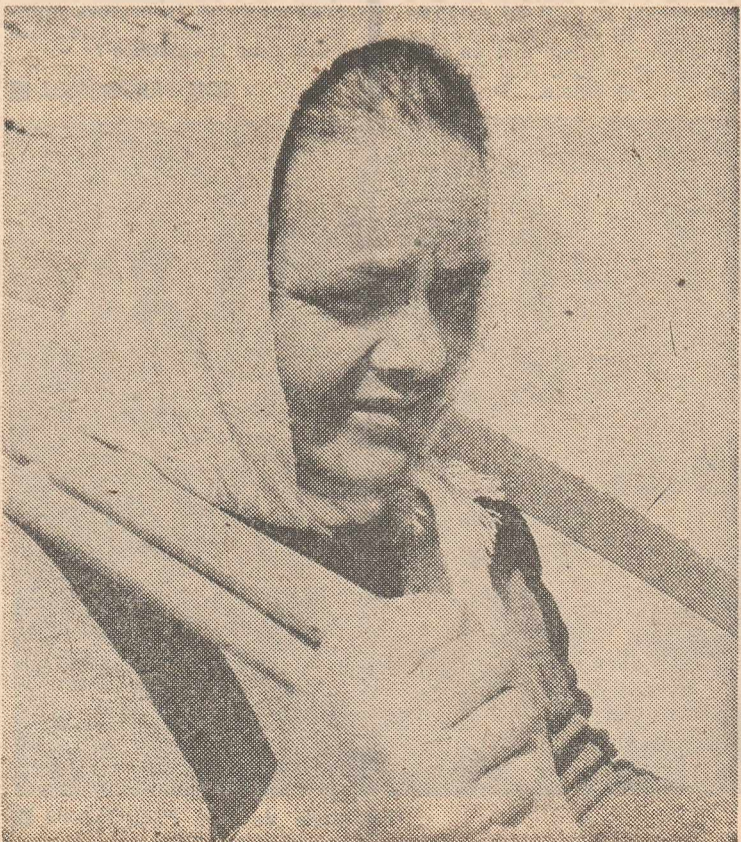
Afară plouă fabulos cu flori infirziate de cireș, vîntul alunecă nori de mercur pe cerul din cînd în cînd senin, pregătindu-se de furtună, păsările din bătură se trezesc cotcodăcînd, caii din grajd nechezînd, borșul de pe plita incinsă clocotînd, bunicul care vede cu un singur ochi (albastru) destupă o sticlă de vin, trenul oprește la barieră cit timp îi trebuie bărbatului ei să sară pe terasament și să se îndrepte spre casă masiv, impunător, pietros și obosit, întors de la depoul de locomotive din Ploiești. Și viața, aici, cu fetele care citesc, care se piaptănă și se privesc în oglindă din ce în ce mai des, și care întirzie prea mult seara la televizor, cu pisicile care se freacă de picioarele musafirilor și cîinele care nu latră decît „cînd simte omul hiclean”, cu iarba care se aude lînsă lunatic de oi, trece ca o clipă, încît te miri cînd s-au cununat mirii din albumul de fotografii, cînd s-au născut copiii, cînd s-au aprins vrecsurile astea de riduri pe chip, cînd a murit străbunica

și chiar „omul ăsta din vale pe care tocmai îl petrecură unii spre cimitir și care și-a dat sufletul tăiat într-o bătaie pentru o fată”.

În satul Izvoarele din comuna Izvoarele de peste Vălenii de Munte se află o casă frumoasă, cu acareții și mai frumoase, ca și cum pentru „doamnele” vaci și pentru „domnii” cai ar trebui un palat tapisat cu șipci din lemn atît de atent ornamentate, cu atîta simplitate, încît am crezut că e un grajd dintr-un muzeu în aer liber sau reclamă pentru cea mai bună gospodărie din împrejurimi. Se află apoi o grădină atît de mărunț arată încît am crezut că e o grădină japoneză, ceea ce, evident, nu avea cum să fie din moment ce era cultivată cu arpagie, cartofi, roșii, ardei și chiar cu puțîn porumb printre care cresc cițiva meri, cițiva

(Continuare în pag. 6)

ADRIAN DOHOTARU
Fotografii de
PAUL AGARICI

(Urmare din pagina 5)

peri fragili. Și se mai află o umbră de viță-de-vie din care se trage vinul acesta trecut spre roșu din care ni s-a turnat în pahare. Afară se zben-guesc mieii și oile rumegă tresărind sub cerul cu nori care se învâlmănesc în boltirea întunecată și îngrozitor de mi-rată a ochilor lor, sub scutu-rarea continuă de flori de ci-re care înfloresc aici mai târ-ziu, în vreme ce oamenii con-tinuă să mai aștepte păsările călătoare promise de toamna trecută și nevenite încă, toate, la cuib, sub streșini și în tur-nul bisericii.

Prin urmare, Viorica Timaru, soția lui Gheorghe Gheorghe Timaru, meseriaș de locomotive și navetist la Ploiești, se „deșteaptă” în fiecare dimi-neapță la orele 3 și jumătate ca să-i pună omului ei ciorba în borcan și carnea cu mămăligă în cuful de lemn lustruit ca al tuturor ceferișilor care se respectă în lumea asta, apoi îi coase un nasture la cămașă, îi dă o îmbrățișare de drum bun sau pur și simplu îl privește lung și-i ascultă pașii lovind anotimpurile. Apucă să mai doarmă în pernele calde preț de două ore sau mai pu-țin dacă, vorba ei, se lipește somnul de pleoape, dar de cele

mai multe ori nu se lipește, pentru că o frământă treburile de peste zi, adică gindurile despre „cum să facă să le facă pe toate cite trebuie făcute” în gospodărie: să deretice prin casă, prin grajduri, să adape vacile și oile, după ritual, pină la giră, adică pină la izvoare, să se mai așeze, în serile lungi de iarnă, la războiul de țesut și să umple lumea de covoare colorate, de carpete sau de cu-verturi după cum a învățat din străbunici, pregătind zestrea fetelor ei pentru ziua în care acestea, la rindul lor, vor relua acest fantastic și frământat ri-tual al muncilor-casnice care seamănă într-un fel cu muncile lui Sisif, dar prin care viața continuă ca printr-o matcă.

Azi, sîmbătă, 23 aprilie, spre seară, bărbatul bea, cîntă, se înveselea, din cînd în cînd cîntă ea, femeia, dar se oprește des pe gînduri și uită de sine printre musafiri, de parcă în urma ei ar cădea mereu stelele de peste noapte, cînd se trezește ca să-și pregătească bărbatul de drumul lui zilnic prin viață, între sat și oraș, ca într-o transumanță fără răgaz. Și tace. Și trece printre comesenii de parcă și-ar cere scuze că există. Și umple spațiul dintre noi cu gînduri și frîmîntări mărunte de femeie care duce caietul vremii pe umeri.

duri, un altul al întreprinde-rii miniere Berbești de încercat cărbune. Și perspectivele in-dustriale nu se opresc aici. Așa că, nu peste mult timp, femeile

de aici își vor vedea visul cu ochii: să li se întoarcă mun-citorii-bărbați în sat!

GEORGETA ȘTEFANESCU ■

„M-ajută și el, dar cit poate”

Povestește lelea Valentina Po-tirniche din Tulucești:

„Bărbatu-meu e navetist de douăzeci de ani; uite-așa, bă-tuți pe multe. Pleacă dimi-neapță și vine seara, pe la șap-te-opt, obosit de muncă și de drum, că nu-i ușor să tot aște-ți o viață întreaga trenurile. Și cînd vine, eu, Valentina lui, trebuie să-l aștept cu masa gata, cu ștergarul curat, cu apa și săpunul pe lavoar, iar de două ori pe săptămînă cu toate primeneliile spălate și călcate, că dumnealui îi place să miroasă mereu a proaspăt; să se cunoască, zice, că am fe-meie gospodină”. Dar, lelea Va-entina, întreb eu, cum de te descurci singură? „A, zice, iată, mă întrebă și pe mine, cineva un lucru cu cap și coadă! Păi cum să fie? Ca la militare: deșteptarea la 5, apoi fac ordine, pun de min-care pe masă, pentru copil și bărbat, dau de mincare păsări-lor, oilor, porcului, iau și eu ceva în gură, și fuga la cîmp. Ceva, primăvara, la noi nu-i timp de stat, dacă stai stă și cîmpul, toate stau...” Și sînt multe zile din acestea, lelea Va-entina? „Anul trecut, pentru mine au fost 180 de zile. Unele femei, care n-au, ca mine, cite 2-3 copii la școală și bărbat navetist la Galați, la întreprin-dere, au lucrat poate mai mult. Lucrăm tot ce-i nevoie la cîmp. Semănăm, e drept, me-canic, dar sacii cei grei îi pu-nem tot cu brațele în mașină, iar recolta din cîmp, mai ales cea de struguri și de porumb, tot cu sacii și cu coșurile se încarcă în camioane și în că-ruțe”. Dar bărbatul dumitale chiar nu te-ajută deloc? „Ba nu, seara, acasă, o ia și el de la capăt: taie via, leagă lă-s-tarii, prășește, stropește și tot așa pină toamna, cînd se in-tunecă boaba și se face via de cules. Atunci, bărbatu-meu, ca

și ăilalți, că sînt două mii de navetiști în sat, își suflecă minecile, cum făcea și taică-meu, și s-apucă de cules. Își ia liber de la unitate și 2-3 zile culege strugurii, mustuiește, pune mustul în butoaiele afumate cu batoane de sulf... Mă pierd atunci de drag că el muncește cu un zîmbet înflorit în colțul gurii, iar eu îmi zic atunci că bărbatul meu tot mai este țăran, că mai simte pămîntul, ca atunci, demult, cînd ne-am luat și-am fugit de la bătrîni mei de vara, deși se hotărîse nunta și cununia pen-tru toamnă. Țin minte ca azi, îmi vorbea de o gospodărie a noastră, frumoasă, cum nici taică-su n-a avut. Nu-i vorba, ne-am făcut casă bună, cu 3 camere mari, cu bucătărie și cămară, toate acoperite cu ta-blă, bătute cu ciment și vopsite de mina mea cu ulei crem. Asta n-am fi făcut-o fără banii aduși de el. Bine-ar fi însă dacă am reuși să le facem cum trebuie pe toate. Mie uneia, vara, cînd se face de prășit po-șoiul (iar noi sîntem, cu una cu alta, doar 300 de femei, care ne aținem să prășim de cite 2-3 ori cele aproape 900 hec-tare, pe care le avem cu prăși-toare, în fiecare an, și nu iz-butim decît o dată), mă apucă jalea că nu-i acasă bărbatul meu, care îmi spunea cit de frumos o să are el ogorul și cit de bine știe el să dea cu sapa”.

În ce mă privește, nu mai pun întrebări. Înțeleg că ceva nu este la locul lui. Și mă în-treb dacă ceasul la care sîntem n-ar trebui să ne pună pe gînduri, hotărînd dacă lelea Va-entina ar trebui să se mute la oraș sau bărbatul ei va tre-bui să se întoarcă în locurile din care, cu sufletul, nici n-a plecat vreodată.

CORIOLAN PAUN ■

Pină la urmă, s-or întoarce și bărbatii!...

Înțelegînd extrem de lim-pe-de ce ne adusese în comuna Popești de Vilcea, Maria Ivă-noiu, președinta C.A.P.-ului, ne prezintă pe scurt urmă-toarea situație, intrată, am pu-tea spune, într-o nouă tradiție a așezării: „La noi, i-așa: în-tr-o casă femeia răspunde de d-ale gurii, omul, de adus bani în casă. Rar o să găsiți în co-muna Popești o casă fără un muncitor pe leafă, și acesta-i de obicei bărbatul, care se în-hamă la drum de navetă după ce-și face meserie”.

Așa se face că grosul puterii în C.A.P. îl dețin ele, femeile — multe dintre ele tinere și foarte tinere, printre care și cu liceul la bază.

Picasem în puținele ore de răgaz ale țărâncilor din Po-pești, într-o sîmbătă după a-miază, cînd se adună, a tîhnă, mai multe, în fața unei gospo-dării, pe scaunul de la poartă sau pe scaune mici, de vatră, aduse de ele. Sigur că-i treabă, zic ele, cite nu le cer numai gospodăria lor, mai cu seamă copiii, care se cresc, e adevă-rat, unii pe alții, care ajută și ei, cit pot, la pășunatul anima-velor; apoi le vin bărbatii de pe navetă în ajutor, pun și ei mina pe sapă, pe casma, merg în cîmp, la lot, pină târziu în noapte, concediile făcîndu-și-le toate la cosit, muncă la care ele, femeile, n-ar putea face față. C.A.P.-ul rămîne însă baza muncii lor, a femeilor. Au și ceva arabil pentru grîu și porumb, dar puterea le stă în pomicultură și zootehnie. „Și cum vă descurcați cu toate ace-ste răspunderi, griji?” — le-am întrebat. „Eu lucru în zootehnie, îngrijitoare la grupa vaci de lapte mulgătoare — ne spune Victoria Nițu. Ne-au fă-cut un program la C.A.P. ca la carte, în schimburi — o zi da, una ba. Programul zilei de lucru iarăși ne convine: de la 5.30—11.00, după care, pină la

16,00 pauză. În vremea asta ne punem casa la punct, gătim, potolim animalele, primim copiii de la grădiniță sau de la școală — avem în fiecare sat grădiniță și școală, cele mai multe în construcții mo-derne. Și, din nou la treabă între 16,00 și 19,00. A doua zi, cum vă spuneam, liber. Nu ne plîngem, mai ales că și piinea ne este adusă pe tavă, cum s-ar zice. Adică nu mai facem noi coadă la alimentară, nici măcar la chioșcul de piine al C.A.P.-ului, ne-o aduce ma-gazinerul direct la fermă, la plecarea noastră spre casă”. Mai aflăm de la Victoria Nițu că ele, femeile din Popești, nu ar prea avea de ce să se plîngă. Au magazine moderne, bine aprovizionate, au dispensar mare, cu două doctorițe care-s de-ale locului. De-ar mai avea și apă la chiuvetă, chiar n-ar mai avea de ce să se plîngă! Și treaba asta cu canalizarea e „prinsă” a fi realizată pină-n '85. Mai nou, pentru mamele cu copii preșcolari se va rez-olva, în sfîrșit, începînd cu 1 iunie, și grădinița cu orar prelungit. Cele din satele Urși, Meeni, Dăești, Curtea, Valea Caselor și Firișba (7 sate sînt în teritoriul comunei) încă nu vor avea așa ceva. Sigur că se vor ivi discuții. Nu-i rău, co-pilul care nu țipă rămîne nemîncat! Și mai au, ca perspec-tivă, darea în folosință, în au-gust, a unei „minicase de cul-tură”, „care va fi cea mai fal-nică de pe toată lunca Lunca-vățului”. Și-atunci și problema distracției (pentru cine va avea timp de distracții...) va fi alta.

Tot mai mult bate industria la porțile comunei Popești de Vilcea. La această oră există aici un șantier de construcții de căi ferate, un altul de tu-nel, o coloană IRTA pentru transportat cărbune, un sector de construcții drumuri și po-

Duminica „pantofilor agricoli”

La intrarea în satul Orăști, a-parținător comunei călărășene Frumușani, reporterul se părea că are noroc. I-a ieșit în cale o femeie între două virste, cu sapa în spate. Încercările de a intra-n vorbă cu dînsa au eșuat, ne-a întors spatele și a intrat în prima curte. Ele, femeile satu-lui, sînt obișnuite mai ales cu munca și mai puțin cu intrușii în viața lor și a obștii din care fac parte. Puțin dezamăgit de acest eșec, am luat drumul pri-măriei. Aici am găsit-o doar pe femeia de serviciu. Primarul mi-s-a spus că ar fi la C.A.P. sau C.U.A.S.C. Bat și drumurile astea tot în zadar. Ca informații

suplimentare, află că primarul e, de fapt, primăria și că s-a dus la săpat de floarea soarelui. Însoțit de un binevoitor ajung și în cîmp. Rada Măereanu, pri-marul comunei Frumușani, își depășise bărbatul pină și la sapă. Are, în schimb, pentru el o superioară înțelegere femini-nă: „E contabil șef la C.A.P., dar mă ascultă și mă ajută mult. Altfel, nu știu ce m-aș face, cred că pe undeva m-aș incurca”. Ne scuzăm și bărbatul rămîne sin-gur pe hectarul cu floarea soa-relui ce revine ambilor soți pen-tru muncă. Mai au în îngrijire două hectare cu porumb și o ju-mătate de hectar cu soia. De anul acesta, toate cadrele „cu muncă” pe teritoriul comunei și-au luat în serios tarlalele spre care nu se prea înghesuiau pină mai anul trecut.

Aici, la Frumușani, femeile sînt peste tot. Bărbați — doar la circuma din sat și cînd vine au-tobuzul. Nu e muncă să se facă fără femei. Din 360 de coopera-tori, cam 300 sînt femei, poate și de aceea nu există nici un bărbat șef de echipă. Nici la sapă, nici la zootehnie. Drumurile

pină la tarlale sînt lungi și fe-meile se-nvățaseră cu remorca sau cu mașina. Acum, de cînd cu criza de combustibil, merg pe jos, cu sapa-n spate, cite cincisăse kilometri. Ce să-i faci, nu au nici căruțe destule. Cele 46 de atelaje sînt prinse cu alte munci. Două sînt conduse de femei, acestora le plac caii, îi îngrijesc, îi țesală, îi înhamă și deshamă, încarcă și descarcă fu-raje. Ana Grigorescu are 67 de ani, e pensionară cu 280 de lei pe lună și nu stă locului o clipă. Țipă și la mecanizatori. Nu re-nunță la atelaj, pentru că-i place munca, și, cu glas mai scăzut, adaugă: „Nu m-aș ajunge din pensie. Cu 130 kg grîu și 100 kg porumb nu-mi satur nici orătă-niile”. În situația ei mai sînt și alți vreo 20 de pensionari bărb-ții ce țin la căruța lor. Dar cînd C.A.P.-ul a refuzat să le dea și drepturile lor de membri cooperatori, toți bărbatii au tă-cut milc. Tudora Enache, și ea pensionară și conducătoare de atelaj, s-a ridicat în adunarea generală și i s-a adresat însuși președintelui U.J.C.A.P., Minel Crivac: „Dacă sîntem buni de muncă, și C.A.P.-ul să fie bun de plată!” Pe loc s-a hotărît ca pensionarii care au prestat nu-mărul minim de norme să pri-mească încă 130 de kg grîu și 355 kg porumb.

Cu pensionarii de stat e mai greu. Ei nu primesc nici grîu și nici porumb de la C.A.P. Dacă mai spunem că în comună” nu s-a ajuns să aibă oamenii o brutărie a lor, ne dăm seama că acești bătrîni se descurcă cum pot, adică greu. Rada Măereanu, îmi spune că, personal, s-a zbu-tut să le asigure bătrînilor și bă-trinelor care nu „beneficiază” de produse măcar 30 kg mălai prin cooperație (contra achiziției) și ceva făină. A induioșat-o soarta primei ei învățătoare, Georgeta Chebac, aceea care i-a pus con-deiul în mină. Bătrîna are un soț la pat; copiii ei au învățat bine, sînt „oamenii mari”. Fata e regizoare la televiziune, Tatiana Sireteanu, iar băiatul, parcă director pe la Săvinești. Mai vin ei pe acasă, dar rar. Dar pi-nea o mîncîni zilnic, cine să țî-o aducă? Soții Chebac se bucură de recunoștința tuturor, li se mai aduce din cînd în cînd piine de la oraș; mai toți oamenii din Frumușani au învățat să scrie și să citească de la ei.

Ar fi multe de spus despre femeile din Frumușani. Mai au și ofuri. Luată cu munca, abia bagă de seamă că de oraș nu se apropie decît bărbatii; munca și viața lor rămîn la fel. O coadă de pește n-au mai văzut la cooperativa lor de vreo doi ani, deși au atitea bălți în jur. Con-servele sînt puține și de nemîncat. Pantofi agricoli, cum îmi zice zîmbind primăria, știind că toată lumea cunoaște această plastică denumire a papucilor din cauciuc (da, papuci sînt!) se află în magazin, dar femeile nu găsesc nici urmă de pantofi așa, mai de sărbătoare. În cam-panii se muncește și duminica, dar un pantof mai bun le e ne-cesar sîntencelor, iar asta nu pri-cep cei din cooperație. E plin magazinul, cum ziceam, de pa-puci, e plin și de stofe la me-traj, dar cam atît; confecțiile au rămas tot la oraș, nu-s „de nasul” țărâncilor. Nimeni dintre femeile cu care am discutat nu sperau să aibă în sat o aprovi-zionare gen „Gospodina”, ar fi și greu, dar niște mașinării dintre acelea care să le ușureze mun-ca în bucătărie le-ar fi de mare folos. Cine le va aduce?

ION PREDOȘANU ■

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

PREMIUL EUROPA pentru mediul înconjurător acordat savantului român Laurențiu Palade

Imediat după sosirea în Elveția, marțea trecută, mi-a fost dat să aflu, cu firească satisfacție, că unii compatrioți, profesorului ieșean Laurențiu Palade, urma să i se înmîneze, a doua zi, o importantă distincție științifică internațională, Premiul Europa pentru mediul înconjurător, decernat de renumita Fundație „Wolfgang Goethe” din Basel. Am mai înțeles că desemnarea savantului român, la origine inginer silvic și arhitect peisagist, s-a produs prin votul unanim al membrilor Curatorului internațional, alegerea sa fiind susținută de însuși președintele respectivului for, contele Lennart Bernadotte. Am dorit mult să asist la festivitate dar, spre regretul meu, aceasta s-a desfășurat nu doar foarte departe de Berna (unde locuim, bucurându-mă de ospitalitatea ambasadei), ci încă mai mult, pe insula Mainau, socotită teritoriu vest-german. S-a întâmplat deci că, pînă la urmă, n-am mai ajuns la solemnitate, ba n-am apucat nici măcar să-i string mină profesorului Palade, intrucît acesta a sosit la Mainau direct din imensitatea pădurii ecuatoriale, unde lucrează, ca expert F.A.O., la 500 de kilometri de Brazaville, spre a se întoarce, imediat, acolo. Amabil însă, ambasadorul țării noastre la Berna, Ion Datcu, mi-a povestit (nu fără talent) cum a decurs manifestarea, punându-mi totodată la dispoziție textul prezentării profesorului român („laudatio”), rostit de unul din membrii Curatorului, Roelof Jan Benthelm, el însuși reputat profesor, precum și textul de răspuns scris, în franceză, de Laurențiu Palade. În teiul lor, ca și al informațiilor culese din presă și de la radio, am să încerc

în cele ce urmează, fie și succint, să creionez personalitatea ultimului dintre laureații Premiului Europa, om cu „mari merite pe infinita paletă a științei mediului înconjurător” (R. J. Benthelm).

Născut la Iași, în 1929, Laurențiu Palade a terminat facultatea (de silvicultură) în 1953, remarcându-se de vreme prin inițiative originale în domeniul arhitecturii peisagistice, al îngrijirii spațiului verde, al dendrologiei, al ecologiei forestiere, al altor discipline înrudite. În 1966, și-a trecut doctoratul, teza sa, „Contribuții la studiul eroziunii solului în Valea Jijiei și Bahiului”, constituind nucleul unei viitoare cărți, una din multele (peste 10) publicate, singur sau în colaborare, de omul de știință român. Docent din 1975 și profesor titular (în cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) din 1979, Laurențiu Palade a continuat să muncească (aproape 100 de lucrări științifice de tinută, adesea tipărite în străinătate), să deschidă drumuri, la figurat, dar și la propriu (a străbătut multe păduri din Europa, America de Nord și Africa), să adune, pe măsura temeiniciei și seriozității sale, onoruri. Membru în mai multe subcomisii ale Academiei Republicii Socialiste România (de protecție a mediului înconjurător etc.), a fost ales în Federația internațională a arhitecților peisagisti și numit expert al UNESCO și F.A.O. În „laudatio”, profesorul Benthelm a mai spus: „Cînd eu l-am cunoscut, cu ani în urmă, în paradisul păsărilor din Delta Dunării, colegul Palade era cu totul dăruit muncii sale. E încurajator să constat că, după atîta vreme, entuziasmul său nu s-a stins, el

contribuind în acest răstimp, într-o măsură foarte mare, la promovarea unor idei sănătoase privind mediul înconjurător în frumoasa sa țară”.

La rîndu-i, Laurențiu Palade a ținut să mulțumească membrilor Curatorului, contelui Lennart Bernadotte, pentru onoarea ce i s-a făcut, socotind Premiul Europa nu ca pe o recompensă personală, ci ca pe o semn de prețuire adresat întregii științe românești, României socialiste, în fruntea căreia se găsește, harnic și clarvăzător, unul din cei mai aleși bărbați ai istoriei neamului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Rezumînd, cu modestie, o viață de om închinată înalțelor idealuri ale protejării mediului ambiant, din păcate un mediu tot mai supus, în lume, primejdiilor, profesorul ieșean a adăugat: „Sînt mindru de condiția mea, de soldat al țării mele pe largul front deschis de știință împotriva urîlului și răului”.

Cum s-ar cădea să închei aceste puține rînduri? Firește, expediind spre deșeu pădurii tropicale fierbinți felicitări profesorului Palade, cel care, alături de soția sa, Lucia (de asemenea inginer agronom), continuă să deslușească tainele naturii. Iar dumneavoastră, stimați cititori, aș vrea să vă împărtășesc măcar o fărîmă din bucuria pe care am simțit-o auzind la radio, într-un modest hotel din Berna, vestea că un român a primit o prestigioasă distincție științifică internațională, Premiul Europa 1983 pentru mediul înconjurător. Un premiu, îl citez pe laureat, adresat unui savant din Iași, dar și, totodată, științei românești, României însăși.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

● ...sau despre un anumit snobism medical. ● Pe drumul de la cercetare la producție nimic nou; același labirint. ● Avem aparatură ce s-ar putea promova la export. N-avem prestigiu internațional? Cine ni l-ar putea crea cel mai bine decît medicii noștri de renume peste hotare?, gîndește ing. G. Capotă. ● Lipsesc un service eficient, această „medicină a aparatului medical”, cum o definește prof. dr. G. Litareczek.

...Prin urmare „cine încurajează producția națională?”, să reluăm firul discuției de unde l-am lăsat (în numărul trecut).

— Aș dori să subliniez, pe răspunderea mea, răspunde ing. Radu Gruia, șeful compartimentului dezvoltare de la Intreprinderea tehnică medicală din București, adevărul că merg foarte greu asimilările în producție și asta într-o proporție covârșitoare, din cauza birocrăției, a omologărilor greoaie ce durează ani și ani de zile, încît îmbătrînește moral produsul, ori se amină sine die. Noi știm că trebuie să asimilăm repede și bine, că în aparatura medicală nu se admit erori, fiind vorba de viața omului, dar în numele acestei idei generoase se ascund multă inerție, mult subiectivism, multă neîncredere în ceea ce putem să facem în țară la noi ale unora dintre membrii comisiei de omologare. După cei ai realizat un produs nou, prototipul său, calvarul abia atunci începe, cînd, de fapt, ar trebui să se sfîrșească; sînt zeci de piese ce trebuie introduse într-un dosar, avize după avize, fiecare îți ține lucrarea luni și luni de zile, uneori ani și săraca marfă așteaptă, precum și spitalele o așteaptă, și nu poți ști dacă are ori nu are șansa de a căpăta vreodată parafă comisiei de omologare din Ministerul Sănătății. Fiecare vrea să-i realizeze un aparat întocmai cu cel pe care l-a văzut pe undeva prin străinătate, pe unde a umblat...

Ce i se poate contrapune opiniei inginerului Gruia? E cunoscut faptul că Regulamentul de omologare al Ministerului Sănătății este atât de sever încît nici furcile caudine nu se pot asemui cu el, precum ni se confirmă și la Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie. Să dăm câteva exemple (și nu de la I.T.M., pentru a nu fi acuzați de lipsă de obiectivitate). I.A.U.C. — noua și modernă Intreprindere de aparatură și utilaje pentru cercetare din Capitală — are în profilul său de fabricație și aparate de spectrometrie, între care și un spectrometru în domeniul vizibil. Unitățile sanitare au nevoie de asemenea spectrometre. Dar cînd au fost propuse spre omologare comisiei de resort din M.S. (comisie numeroasă, formată din renumiți medici) s-a cerut aparatului să intrinsească toate caracteristicile maxime de la cele similare ale altor firme din lume. Să fim mai explicit: fiecare firmă, în funcție de gîndirea tehnică a unui aparat, realizează o curbă de caracteristici și de performanțe dintre care una singură e maxima. Pentru judecarea și compararea aparatului de la I.A.U.C., s-au luat ca model mai multe, similare, care s-au împertat de-a lungul timpului — din Suedia, Elveția, S.U.A., Japonia... — și s-a prezentat un tabel cu caracteristicile lor. Ei bine, s-a cerut spectrometruului românesc să intrinsească toate maximele la un loc. E bine să fim exigenți, dar în mod realist. Nu trebuie să fim nici inginer, nici medic pentru a-ți da seama că se cerea ceea ce tehnic este imposibil de realizat, oriunde nu numai la noi, fiind vorba, cum spunem, de întreaga gîndire și structură a unui produs. Amuzîndu-ne, dacă ne putem amuza într-o asemenea situație, i se cerea să fie cel mai mare plic din lume! Acest mod de „a omologa”, devine, elegant fie spus, „a inhiba”, a nu promova și stimula producția națională. Un anume

fel de snobism medical. Or, dacă recunoaștem valoarea recunoscutii internațională școlii de medicină românească, de ce nu colaborăm și la afirmarea aparatului medical de concepție românească? Stau una lingă alta și se condiționează. În cazul concret al spectrofotometrelor, astfel, de ani de zile nu se mai ia nici o hotărîre și, lărgind sfera, din cauza aceasta ani și ani de zile nu se dă producătorului o temă pentru asimilarea în fabricație a unui nou produs (a cărui cercetare și proiectare sînt definitivitate). Această stare de lucruri are repercusiuni deosebite la nivelul industriei. Repercusiuni care se traduc prin faptul că I.T.M. (de pildă) este descoperită la nivelul capacităților ei de producție, în timp ce, repletăm, spitalele așteaptă aparatul și instrumentar. Repercusiuni care se resimt în însăși munca medicului, la patul bolnavului. Sigur că nimănui nu i-ar conveni ca, internat într-un spital să se facă „experiențe” pe sine, să fie „cobaiul” noului aparat insuficient testat și pus la punct, însă nu despre acest gen de produse vorbim aici. Un alt exemplu. Pe Plat-

turi, o linie tactică importantă în strategia dezvoltării noastre de astăzi, în condițiile crizei economice mondiale. Deși listele cu ceea ce s-ar putea realiza în țară există, sînt întocmite — și sînt consistente — în practică nu sînt întotdeauna și onorate de către fabrici. Cînd li se cer anumite produse sau anumite repere încep țîrșăla, ba una, ba alta, nu se poate, ba una, ba alta nu au pentru a face. Pentru că există multă inerție, rutină, comoditate și starea „ce să mă leg la cap, dacă...”. Și cercetătorii au aici partea lor de vină, gîndesc uneori produse care sînt prea multe componente din import, uitînd imperativul „indigenizării” și integrării în țară a tuturor reperelor, și fără să aibă în vedere, din start, tehnologiile vechi și noi potențial producătoare. Sînt lucruri pe care însă, ministerul de resort le poate rezolva și avem informația, prin intermediul cadrelor de la I.T.M. și al întreprinderii clujene de electronică industrială și automatizări că această preocupare s-a demarat. (Dealtfel, în timpul vizitei noastre la „Bionica '83”, în standul românesc se afla și unul din consilierii ministrului

pur și simplu, o revoluție ca gîndire a producției. Norocul este că am dat peste un colectiv extraordinar de entuziaști, de acest om și inginer Gruia, nemiapomenit care nu știe să spună „nu se poate”, ci se zbate să se poată, și de alți ingineri electroniști, electrotehniști, mecanici, de muncitori extraordinari. Am dat peste un strungar care era fericit că poate să lucreze și el la ceva mai deosebit, mai complex. De la AVA am pornit la ceva mai complicat, mai nou. La un ventilator multifuncțional cu jet, utilizabil în toată gama de aplicații în terapia intensivă intra și postoperatorie, care are capacitatea să funcționeze atît în regim de joasă cit și de înaltă frecvență și care poate fi utilizat și în metoda clasică de insuflare a aerului în plămîn și în cea modernă. Dar performanța lui este „în jet” o idee mai nouă ca tratate și pe plan mondial și pe care n-au abordat-o încă prea multe firme de aparatură pentru A.T.I. Aparatele noastre corespund tuturor testărilor adoptate de registrele internaționale. Al treilea aparat — AVAR — de ventilație artificială pentru reanimare este o combinație care are înglobat și un computer intern ce execută toată programarea funcțională, afișează pe un ecran curbele de flux-volum, flux-presiune ca și alte valori, avînd totodată importanță și pentru diagnostic. Pentru această gamă s-au cercetat și proiectat o serie de subsansamble, ca fluxmetre, electromanometre, o serie de valve... cu alte cuvinte, fabrica stăpînește acum un întreg domeniu de fabricație, deosebit de modern. Numai că, aparatele ies cam scumpe, ne confirmă profesorul. Aici e relația ce trebuie încă studiată și serios analizată. Ministerul Sănătății, din lipsă de fonduri, comandă puține, fabricîndu-se puține costul se ridică, altfel întreprinderea dă faliment. Această nepotrivire între cerere și producție pe de o parte și între producție și cercetare trebuie cu multă grijă, și cu cît mai repede revăzută și găsite soluții.

Dar problema de fond, după opinia mea, a aparatului medical este altundeva. Și consider că o cunosc bine, făcînd parte de cîțiva ani din comisia de specialitate a Ministerului Sănătății. Nu dotarea primară, din investiții, e deficitară, ci service-ul. Aici e buba. Am în clinică o mulțime de aparate, și nu puține din imoort, care zac de ani de zile neutilizate deoarece sînt defecte și nu are cine să le repare. Mai bine-zis, nu știe nimeni cum să le repare, să le verifice, să le întrețină la timp. Activitatea de service este prost organizată și ineficientă în majoritatea cazurilor. Structura organizatorică există — este SVIAM — Stația centrală de verificare și întreținere a aparatului medical, și un fel de filiale ale sale în județe — AJTRAM. Pariez că la un sondaj amănunțit în rețeaua sanitară din țară vom afla, în multe unități, aparatul chiar peste normativ, dar multă nu funcționează. (Și de aceea medicii se plîng că nu au). Și că unii șefi de secții nici nu știu ce au în spitalul ori secția unde lucrează. Paradoxul aici e: stau aparate care au costat mii și sute de mii de lei, chiar milioane, deoarece, de pildă, nu au o hîrtie adecvată, o nenită specială, un tranzistor... și nimeni nu se preocupă să asimileze în țară piese de schimb și trusele necesare pentru această bază materială!

Iată încă o problemă ce se impune a fi rezolvată grabnic, în colaborare, de către cele două ministere vizate, fiind vorba de sănătatea sănătății noastre, dar și de economia țării noastre. Aparatura, fie ea de producție internă sau de import costă bani de la bugetul statului și avem cu toții datoria să fie utilizată eficient în scopurile pentru care a fost destinată.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Flacăra revine: APARATURA MEDICALĂ (II)

Furcile caudine ale omologărilor

forma fizicii de la Măgurele, un colectiv condus de dr. Vasile Drăgănescu, un reputat specialist al nostru în domeniul laserilor, s-au realizat o serie de asemenea instalații cu radiații pentru uz medical, cu aplicații multiple — în chirurgia generală, în neurochirurgie, oftalmologie... Este chiar în derulare o colaborare între I.F.T.A.R. — Institutul de fizică și tehnologia aparatelor cu radiații, și I.A.U.C., sub supravegherea prof. dr. Mircea Olteanu, renumitul oftalmolog, de la Spitalul militar central, pentru realizarea respectivelor instalații în ideea dotării marilor unități spitalicești din țară. Prof. dr. Olteanu a efectuat și efectuează, cu excelente rezultate, experimentările pe animale și om. Este un fericit exemplu (demn de urmat) cum se poate realiza (și scurta) ciclul integrării cercetare — producție — aplicare (în medicină), deși instalațiile nu sînt încă omologate. Realizările sînt de excepție, sîntem printre primele țări din lume producătoare de laseri în general și pentru medicină în special, am putea să ciștigăm o cursă pe piața externă. Dar cine face propagandă pentru ele la export? Să le promoveze peste hotare? Aproape nimeni! Ni se răspunde „n-avem (în domeniul) prestigiu internațional?” «Dar cine ni l-ar putea crea cel mai bine decît marii noștri medici, cu renume peste granițele țării, și pe care îl avem, incontestabil, gîndește, și propune, ing. Gheorghe Capotă de la I.T.M., care are, totodată, experiență în comerțul exterior. Avem nevoie lingă noi de aceste valori ale noastre. Cînd se deplasează peste granițe, la congrese, simpoioane, manifestări științifice internaționale, ori în schimburi de experiență ar putea prezenta aparatura românească, arătînd cum lucrează cu ea, ce performanțe obțin, pentru a ne face cunoscuți».

Ma! există și cealaltă față a realității care pledează (și mai mult), care impune, am zice, o atenție mai mare față de producția națională de aparatură medicală și o stare de urgență în acest sens — reducerea fondurilor valutare pentru impor-

industriei pentru mașini-unelte, electronică și electrotehnică, tocmai pentru a sonda posibilitățile de accelerare a introducerii în fabricația de serie a cît mai multor aparate medicale de concepție românească.

Un exemplu elocvent de bună colaborare, a faptului că se poate, îl constituie o grupă de invenții românești (de marcă), privind domeniul aparatului pentru anestezie și reanimare. Autori fiind prof. dr. George Litareczek, șeful Clinicii de profil a Spitalului „Fundeni” din Capitală și un colectiv de ingineri, tehnicieni și muncitori de la Intreprinderea tehnică medicală. E vorba de un sistem de aparatură pentru ventilația artificială a plămînilor atît în timpul actului chirurgical cît și postoperator. În terapia intensivă, în reanimare. Brevete ce se aliniază celor mai noi realizări pe plan mondial. Dealtfel, așa s-a și născut ideea, dinspre producție spre cercetare. I.T.M. avea în plan să asimileze în țară asemenea aparatură. Specialiștii proiectanți au venit înainte de omologarea unui prototip, să-l consulte pe prof. dr. Litareczek. Medicul a constatat că mergeau pe o schemă învechită. Cunoscind „pulsul” mondial în domeniu, circulația de idei, a spus „stop”, nu așa, dar a spus și cum și ce trebuie făcut. S-a așezat la muncă, alături de ingineri și proiectanți, chiar de muncitori. „Le-am făcut o altă schemă, mai adusă la zi, mai modernă”. Și așa s-a născut, mai întîi, AVA — aparat de ventilație în anestezie. Cu piese integral asimilate în țară. Și astfel au apărut și soluții originale. „Funcționează — îl puteți vedea alături, în secție, la patul bolnavului — și e la nivelul performanțelor înregistrate de aparatele de clasă bună pe care le produc firme cu renume din alte țări”. A intrat în producție în 1982. „Nu știm însă, pentru cine o să le producă; Ministerul Sănătății nu are bani să le comande. Poate celelalte ministere cu rețea medicală proprie. Sigur, fabrica s-a zbatut, nu era organizată pentru o asemenea producție. Și-a făcut un laborator pentru testări și măsurători în acest sector. S-a produs,

9 Mai, ziua Independenței României și a Victoriei împotriva fascismului

La 9 Mai 1877, Adunarea deputaților a proclamat „Independența absolută a României” și la 9 mai 1945 s-a terminat al doilea război mondial prin strălucita victorie a coaliției antihitleriste împotriva Germaniei fasciste.

Războiul pentru independență din anul 1877/8 contra Imperiului otoman reprezintă pagini scrise cu sînge în istoria glorioasă a poporului român. De aproape patru veacuri Imperiul otoman împovăra, prin condiții de viață foarte grele, popoarele din Peninsula Balcanică. Poporul român a îndurat, de asemenea, jugul stăpînirii otomane. Contra silnicilor și asupririi otomane, popoarele din Balcani, în special poporul nostru, s-au ridicat în repetate rânduri.

În a doua jumătate a veacului al 19-lea, singura putere care sprijinea lupta pentru independență în sud-estul Europei, era Rusia. Ciocnirile repetate dintre Rusia țaristă și Imperiul otoman, ce au avut loc în secolul al 18-lea și al 19-lea, au creat condiții favorabile luptei de eliberare a poporului nostru și popoarelor din Balcani.

Dar poporul nostru dorea independența, și-a asumat și a dus greul acestui război nu numai prin sacrificiile materiale ce le-a făcut, ci și prin eroismul și abnegația de care a dat dovadă pe cîmpul de luptă, manifestîndu-și astfel hotărîrea fermă de a-și cuceri libertatea patriei sale iubite.

De la 1 septembrie pînă la 28 septembrie, cît a durat asediul Plevnei, ostașii români și ruși au luptat cot la cot, frățește, primejduindu-și viața unii pentru alții. Comandantul suprem al forțelor ruse, cu plină admirație, arăta: „Frăția de arme a armatei ruse și române a legat noi raporturi între cele două popoare”. Tot timpul războiului, detașamente de bulgari, organizați în Rusia și România, au sprijinit frontul rus și român, astfel vărsîndu-și sîngele pentru eliberarea patriei lor.

Sacrificiile și sîngele vărsat în focul glorioaselor bătălii de la Plevna, Smirnan și Grivița au cimentat prietenia și frăția ruso-româno-bulgară, care a devenit mai trainică în zilele noastre.

În continuare, P.C.R., detașamentul de avangardă al proletariatului, încă de la înființare, 8 mai 1921, s-a ridicat la luptă pentru doborîrea burgheziei și moșierimii, continuînd și dezvoltînd glorioasele tradiții

de luptă, pentru libertate și progres ale poporului român.

În Platforma-program din 6 septembrie 1941, P.C.R. a cerut ieșirea din război a României și sublinia că unii dintre liderii politici, deși l-au sprijinit pe generalul Ion Antonescu în războiul hitlerist, „în urma revoltei crescînde a poporului român împotriva continuării războiului, cer și ei acum încetarea războiului”. Deși ulterior, partidele istorice au revenit asupra acestei hotărîri, P.C.R. a continuat să mențină contactele cu acestea și să le atragă atenția că nimic nu trebuie să împiedice lupta hotărîtă a întregului popor unit într-un front patriotic. Numai în aprilie 1944, partidele istorice, în urma unor lungi tratative și a apelului ultimativ al P.C.R., au acceptat să adere la „Blocul Național Democrat”.

Astfel, în condițiile ofensivei victorioase ale armatei sovietice eliberatoare, care a dus greul războiului, P.C.R. a organizat și condus insurecția armată de la 23 August 1944, coordonînd acțiunile forțelor patriotice populare și ale soldaților, ofițerilor și generalilor patrioți din armată. Victoria insurecției armate a dus la doborîrea dictaturii militarofasciste la ieșirea României din războiul hitlerist și la întoarcerea armelor împotriva ocupanților nazisti. În acest fel, actul de la 23 August a creat condiții instaurării regimului nostru de democrație populară.

Armata română, la chemarea Partidului Comunist Român, cu comuniștii și U.T.C.-iștii în primele rânduri, a pornit cu întregul efectiv la luptă împotriva cîmpitorilor hitleristi pentru cucerirea deplinei independențe naționale.

Apelului P.C.R. i-au răspuns cu deosebit elan țărănimea, U.T.C.-ul, Frontul Plugarilor, Madosz-ul, Uniunea Patrioților și altele. Alăturarea României Coaliției antifasciste, la 23 August 1944, cu toate forțele armate și cu întreg potențialul economic a avut urmări însemnate pentru desfășurarea ulterioară a evenimentelor politice și militare.

În decurs de 8 zile, după 23 August 1944, forțele insurecționale române au zdrobit trupele hitleriste din partea centrală de sud, sud-est și nord-vest a țării, au capturat zeci de mii de prizonieri, zădărniciînd astfel planurile comanda-

mentului german de a-și prelungi rezistența pe linia fortificată Focșani — Brăila și Carpații Meridionali. În felul acesta, insurecția națională a contribuit la prăbușirea aripii de sud a dispozitivului strategic hitlerist.

Armata română a luptat cot la cot cu glorioasa armată sovietică pînă la victoria finală asupra fascismului german, pentru eliberarea părții de nord-vest a țării și în operațiile pentru eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei.

„Înfruntînd dușmanul timp de 260 zile, armata română a pătruns peste 1000 kilometri în dispozitivul inamic de la Mușeș pînă în apropiere de Praga, a străbătut 17 masivi munți, dintre care unii în timp de iarnă cu temperaturi scăzute și zăpezi abundente, a forțat 12 cursuri de apă, a eliberat 383 localități dintre care 53 orașe. În afară de morți și răniți, pe care inamicul și i-a ridicat de pe cîmpul de luptă, ostașii români i-au provocat acestuia pierderi în oameni, care s-au cifrat la 117 798 de militari luați prizonieri și la 18 731 morți găsiți pe teren, ceea ce echivalează cu efectivul a 14 divizii”.

Efectivul armatei române care a participat la războiul contra Germaniei fasciste a însumat 538 536 militari, cu pierderi de 167 525, dintre care peste 5 000 ofițeri și tot atîția subofițeri. Faptele de arme ale armatei române au fost elogios evidențiate prin peste 300 000 soldați, subofițeri și ofițeri decorați cu ordine și medalii de război românești, sovietice și cehoslovace.

Locțiitorul delegației sovietice la Conferința de pace de la Paris din 1946 declara: „La 24 august cînd nu se conturaseră perspectivele evoluției ulterioare a evenimentelor și cînd soarta Germaniei hitleriste încă nu se vedea cu suficientă claritate, România a făcut o cotitură hotărîtă în politica ei externă. Prin acest act, România a acordat ajutorul său Națiunilor Unite și în primul rînd U.R.S.S.-care a suportat într-o măsură mai mare, decît alte țări, greutatea agresiunilor militare ale Germaniei și sateliților ei. Desfășurarea ulterioară a evenimentelor militare a confirmat importanța pasului făcut de poporul român prin care el a răsturnat guvernul lui Antonescu, această agentură hitleristă, și s-a

situat de partea țărilor democratice, devenind unul din participanții activi la lupta împotriva Germaniei hitleriste și a sateliților, care i-au rămas credincioși”.

Ministrul de externe al U.R.S.S. a arătat: „Împreună cu noi, împreună cu trupele aliate, noua Românie democratică a început lupta pentru înfrîngerea lui Hitler, a făcut sacrificii considerabile în această luptă și noi, toți recunoaștem sacrificiile aduse de poporul român acestei cauze”.

În septembrie 1944, ministrul de externe al Angliei a declarat în Camera Comunelor: „România a dat un ajutor substanțial cauzei aliaților”.

La 7 ianuarie 1945, radio Londra arăta: „Dintre națiunile care luptă împotriva Germaniei hitleriste, România se situează azi în al patrulea rînd în ceea ce privește numărul de ostași, care participă la bătălia de distrugere a nazismului”.

Tot în ianuarie 1945, un deputat laburist englez a declarat în Camera Comunelor: „De vreme ce România este a patra țară, ca efective pe frontul împotriva Germaniei, ar fi cazul a se propune să i se acorde un statut de cobeligerant”.

În anul 1946, la Conferința de pace, delegatul cehoslovac a declarat: „România merită aceasta, deoarece contribuția armatei române la victorie a fost incomparabil mai mare decît aceea, de pildă, a Italiei, care a fost recunoscută ca stat cobeligerant... România cu o populație de 14 milioane locuitori, a aruncat succesiv de la 15 pînă la 20 de divizii, în vreme ce Italia, cu 47 000 000 locuitori, a putut pune în linie numai 6 divizii”.

Astăzi, profund credincioasă cauzei păcii, Republica Socialistă România își aduce contribuția prețioasă și activă la destinderea încordării internaționale, la întărirea relațiilor de prietenie și colaborare între popoare, la eliminarea primejdiilor unui nou război. Această politică a partidului nostru se bucură de aprobarea întregului popor ale cărui interese le servește.

În această privință, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea la întîlnirea cu reprezentanții armatei și Ministerului de Interne: „Lupta pentru pace a fost dealtfel o preocupare permanentă a mișcării revoluționare socialiste, comuniste, care și-a făcut întotdeauna un titlu de onoare din a salva omenirea de grozăviile războiului și a asigura o pace trainică pentru toate națiunile lumii. Noi vrem să înfăptuim în viață și în acest domeniu, principiile supreme ale socialismului și comunismului, pacea și legalitatea între toate popoarele lumii”.

General-locotenent (r)
NICOLAE POPESCU

Opinia unui alegător

0 chestiune de conștiință

Stau, cum e și firesc, de vorbă cu foarte multă lume, vreau să spun că meseria mea de gazetar îmi dă și acest privilegiu izvorînd din elementara obligație de a fi informat, cit se poate de bine informat, stau zic, de vorbă cu foarte multă lume și, de asemenea, mă simt la fel de firesc obligat să ascult cît mai multă lume atunci cînd vreau să ajung la adevăr și să ascult, ca judecătorii, toate părțile. Ar fi foarte grav să cred că am ajuns la adevăr ascultînd numai o singură parte, cea „vătămătoare”, cum ar zice judecătorii, poate că și „vătămătorul” a avut măcar o parte din dreptatea după care toată lumea aleargă și nu odată mi s-a întîmplat ca „vătămătorul” să aibă dreptate și adevărul să fie al lui. Dar despre asta cu altă ocazie. Acum vreau să spun că stau de vorbă cu multă lume și citesc cu toată grija toate scrisorile pe care le primesc, chiar și pe cele nesemnate, din păcate, încă se mai crede că din umbra anonimului mai ușor se ajunge la dreptate sau se poate face dreptate sau că adevărul ajunge astfel mai repede la lumină.

Din principiu, însă, citesc cu multă precauție anonimele, cele mai multe cu o mare dezamăgire personală fiindcă mie anonimă mi se pare una din cele mai nefericite ipostaze ale lașității umane, fie că anonimă este direct denigratoare și nu are decît acest scop mizer,

fie că este purtătoarea de cuvînt a unui adevăr adevărat ce poate ajunge și astfel la lumină, dar ajunge ca expresie a unei stări de spirit absolut penibile, încît sigur, bucurîndu-ne că adevărul a ajuns, totuși, la lumină și s-a făcut o anume dreptate, totuși nu putem să nu fim îngrijați cu privire la starea de spirit, la atmosfera, la condiția obiectivă deloc sănătoasă care a favorizat lașitatea anonimă.

Dar și despre aceasta cu altă ocazie. Acum vreau să supun dezbaterii o chestiune de conștiință comunistă izvorînd tot de la scrisorile pe care le primesc, dar de la scrisorile semnate.

Mi se adresează, să spunem, un cititor care cu semnătură în regulă și cu adresă în regulă și cu telefon îmi relatează o situație anume și mă asigură că îmi stă la dispoziție pentru detalii. Citesc, relațarea mi se pare de tot interesul, răspund cu grabire, invit autorul să stăm de vorbă, vine gîfîind, mulțumeste pentru „încercarea mea”, îmi dă detalii peste detalii care fac povestea lui și mai palpitantă, îmi mai mulțumeste odată bînuind că vreau să intervin în favoarea adevărului, dar cînd aude că vreau cum e și normal să mă folosesc de informațiile oferite făcînd trimetere la numele lui, omul se albește brusc la față și se repede la mîna mea ca și cînd m-ar fi și văzut că încep să scriu.

— Nu! zice el, cu o disperare care mă

nelineștește, vă rog, nu cu numele meu, eu v-am scris pentru că era o chestiune de conștiință, nu-i așa, însă eu vreau să stau deoparte, nu vreau să mă bag, lumea știți cum e, eu am avut încredere în dumneavoastră care spuneți lucrurilor pe nume.

— Bine, dar dumneata nu vrei să le spui și dumneata pe nume?

— Ba da, zice el, stringîndu-mă și mai disperat de mîna cu care bănuiește că voi începe să scriu ce mi-a relatat, ba da, v-am și spus că e o chestiune de conștiință, tocmai de aceea v-am și scris, am și semnat cîstit scrisoarea, dar nu vreau să intru eu în joc, dumneavoastră aveți altă platformă, nu sinteți nici în cauză, înțelegeți...

Nu înțeleg, firește, nimic, sau înțeleg că biata chestiune de conștiință merge numai pînă la începutul acțiunii propriuzise, din secunda aceea, apare o altă chestiune de conștiință și anume lașitatea în numele instinctului de apărare. Într-o bătălie, cum se știe, mai sînt și răniți, mai sînt și învinși, nu toți ajung la victorie întregi și îmi aduc aminte de unul din eroii reali ai romanului meu Niște țărani care saluta victoria la sfîrșitul războiului, cu o moanță de lemn; poți, vreu să spun, să rămiți chiar fără mîna cu care ai tras pentru cauza dreaptă și să ajungi la victorie ca eroul meu.

— Bine, mai încerc eu să-l asociez pînă la capăt bătăliei pe care a declanșat-o relatîndu-mi ce mi-a relatat, ai cu siguranță dreptate, ce spui dumneata se confirmă, am verificat, e limpede că trebuie să mă refer în intervenția mea la dumneata, abia în felul acesta chestiunea dumitale de conștiință devine o realitate capabilă să-ți dea sentimentul că ai conștiință.

— Nu! insistă el cu aceeași disperare mută în priviri, eu consider că mi-am făcut datoria, sînt prea mic să mă aventurez mai departe...

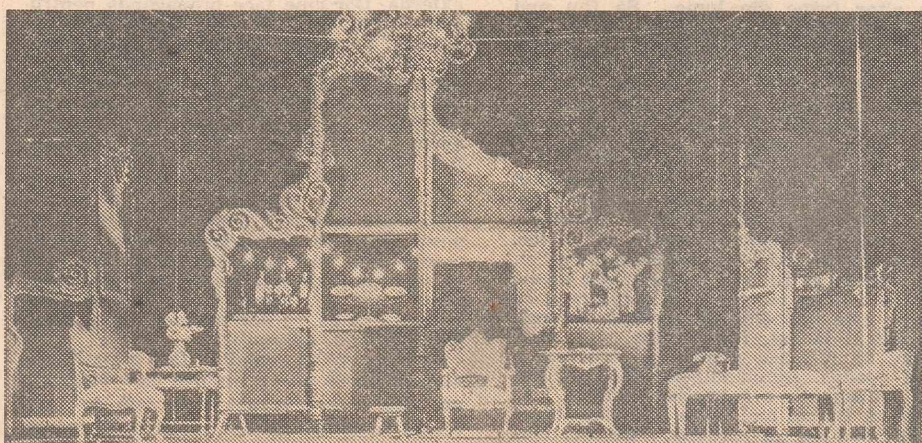
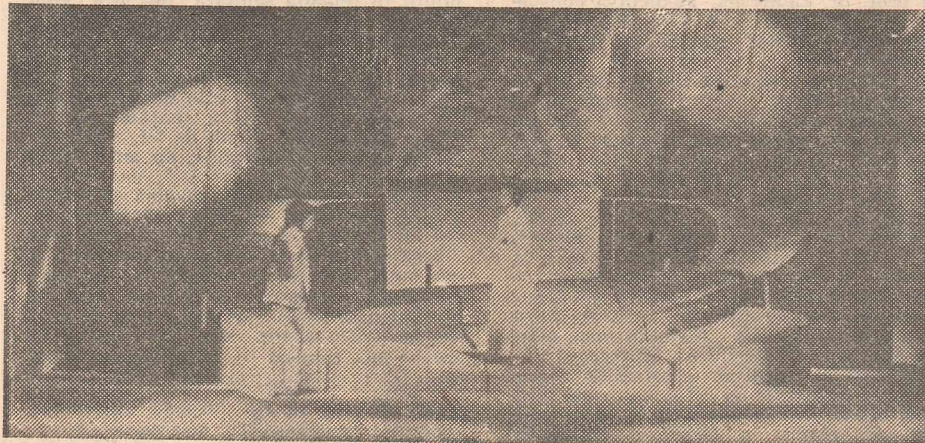
Mai departe, adică în vîltoarea propriei zisă a luptei... Jainică liniștire a conștiinței, îmi spun, și mă uit la el cu o milă imensă și nu pot să nu mă întreb ce anume l-a determinat să se mulțumească cu o conștiință atît de pitică, deloc străină de conștiința semnatarului anonimelor...

Una din cele mai tulburătoare, pentru mine, imagini ale conștiinței comuniste a fost și a rămas imaginea asumării depline și directe, nu prin intermediari, a răspunderii pentru toate actele întreprinse și cu atît mai mult asumarea răspunderii în bătălia pentru mai bine care e astăzi, marea, nobila noastră bătălie.

Nu voi contesta niciodată rolul scrisorilor chiar și al aceluia ai căror autori tîn să rămînă deoparte, ba sînt gata să cred și în rolul anonimelor și, din nefericire, de atîtea ori el s-a dovedit foarte serios, dar nu voi înceta în același timp să salut cu cel mai mare respect pe omul, pe comunistul care spune ce are de spus în față, cu gura lui, cu semnătura lui susținută cu fruntea sus, asumîndu-și întreaga răspundere a afirmației sale și nu voi înceta să-l salut pe comunistul care spune ce are de spus cîstit după credința lui chiar și atunci cînd greșește, pentru că buna lui credință e una categorică și ea îmi demonstrează că devotamentul lui e întemeiat pe dragostea pentru mai binele tuturor în numele cărora el se consideră, ca orice comunist de omenie, răspunzător.

Adevărata chestiune de conștiință e astfel, aceea care incumbă asumarea deplină și directă și declarată a răspunderii.

DINU SĂRARU

Din lucrările pictorului-scenograf VICTOR CREȚULESCU

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Concursul de debut

Cu nu foarte mulți ani în urmă, o colecție intitulată „LUCEAFĂRUL” — cu prezentare grafică elegantă, deși tip — anunța cumpărătorul din librărie că are de a face cu un debut propriu-zis în literatură (poezie sau proză) al unui tânăr autor. Îndeobște în această colecție debutau dintre acei care își făcuseră un „nume” prin diversele reviste literare ale vremii — parte dintre ei sint, astăzi, nume ale literaturii noastre contemporane.

Colecția a dispărut sine die, s-au încercat alte variante, mai mult sau mai puțin efemere și iată că, de la o vreme,

schimbătoare și mereu agitata lume scriitoricească a fost nevoită să accepte ca singură modalitate de a oficializa debutul literar, reușita la unul dintre concursurile pe care editurile noastre le practică în acest scop. Dar ce sint aceste concursuri? Cum funcționează ele? Ce rezultate au adus? Ce oferă ele tinerilor dornici să se afirme?

În sensul celor de mai sus, și pentru a veni în întimpinarea celor interesați, ne-am adresat pentru început directorilor a trei mari edituri bucureștene; din răspunsurile căroră, consemnăm următoarele:

VALERIU RÂPEANU (directorul Editurii „Eminescu”)

„Este bine de știut că formula concursurilor de debut în literatură are, la noi, o tradiție, din care voi enumera două momente mai de seamă: prin 1934—35, Editura Fundațiilor — aflată atunci sub conducerea lui Alex. Rosetti, a făcut un concurs publicând o colecție intitulată „Cărțile scriitorilor tineri prezenți”; printre aceștia s-a numărat și Eugen Jebeleanu. Ideea a fost reluată în 1948 de către Editura Cultura Națională, unde un juriu compus din Șerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu, Gala Galaction, Vladimir Streinu a premiat volumul de nuvele intitulat „Vraja”, de Cella Delavrancea (acesta consemnând debutul în literatură al scriitoarei).

Pot afirma cu satisfacție că actualul concurs a fost inițiat de către Editura „Eminescu”, pe care o conduc din anul 1972. După un an de la venirea mea aici mi-am dat seama că pentru autori nu existau șanse egale, fiind defavorizați mai ales cei care nu locuiau în București și acei tineri care nu aveau o profesie literară. De multe ori reușeau să debuteze nu cei mai talentați dintre ei, ci cei mai perseverenți...! Apoi chiar în verdictul nostru, al redactorilor, putea interveni un moment de rutină ce nu putea fi evitat decât printr-o mai largă consultare cu un juriu extern.

Astfel s-a născut ideea „concursului de debut” în volum, ajuns astăzi la a 4-a ediție, având un juriu compus — în afara redactorilor noștri — din scriitori și critici, circa 20 de oameni, concurs printre

(Continuare în pag. 15)

GEORGE BĂLĂIȚĂ (directorul Editurii „Cartea Românească”)

„Chestiune gîngășă, perpetuu la ordinea zilei, debutul cere, firește, seriozitate, înțelegere, răbdare. Dar fără crispitatea care îi face pe unii să vadă peste tot, cum se spune, fel de fel de piedici, în calea afirmării. Poate, încordarea niciodată risipită din viața literară (și s-ar putea altfel?) reverberază pînă în lumea divers colorată a debutanților. Seriozitatea înseamnă aici a-ți asuma și eventualul eșec. A reuși să vezi, măcar în trei cazuri din zece, o a doua carte, care să confirme debutul. Măcar a doua. A trata debutanții cu loialitate și fără false menajamente. Mica ipocrizie belfrească despre natura sensibilă a începătorului, pe care o vorbă mai aspră l-ar putea face să renunțe la ceea ce talentul îi dă dreptul etc., mai este încă practică. Tristă mentalitate, mai ales prin consecințe. Cel care are ceva de spus nu se lasă intimidat de o primire mai reze. Cînd se întâmplă. Prefer să-l spun solicitantului că n-are talent, decât să-l duc cu vorba. Sint chiar dispus să-mi duc eventuala eroare pînă la capăt, decât să dau apă la moară imposturii. Dacă resping, între atîția veleitari, și un om de talent, sint în stare să recunosc și să strig: am greșit. Lucrez de puțină vreme la editură, dar în mai bine de cincisprezece ani petrecuți la o revistă, am văzut destule. Sigur, debutul la gazetă e altceva, acolo încurajările au alt caracter, se cer mai cu îngăduință făcute, acolo e de fapt „laboratorul”. Dar la reviste nu-mi amintesc să fi nedreptățit

(Continuare în pag. 15)

MIRCEA SĂNTIMBREANU (directorul Editurii „Albatros”)

„Am înființat concursul de debut în anul 1975 pentru poezie și în 1978 pentru proză (nu socotim necesar a intra în concurs reportajul, romanul istoric, critica, memorialistica, romanele de colecție: aventuri, umor, science-fiction etc.).

La concurs s-au prezentat anual circa 60 volume de proză și în jur de 150 manuscrise de versuri din care, urmare a preselecției redacționale, au fost aduse în fața juriului final circa 6—8 probe și 20—30 manuscrise de poezie, toate sub moto. În absolut toate cazurile, identificarea autorului prin deschiderea plicului cu moto s-a făcut după stabilirea palmaresului și consemnarea sa în procesul-verbal, în prezența și sub semnătura juriului (procedeele este valabil și în cazul primelor două edituri — H.P.).

Concursul s-a desfășurat anual, reușind să avem o finalizare ritmică: astfel, începînd din 1975 au fost premiate 21 de plachete de versuri din care pînă în prezent au fost publicate 18, iar la proză, din cele 16 volume premiate, au fost publicate 14. În plus, prin intermediul „Căruțului debutanților”, cuprinzînd cicluri din manuscrisele de poezie — cite 12—16 poezii anual — distins de juriu cu mențiune, au fost publicate pînă acum 4 asemenea volume colective (cele pe anii 1980—81 sint pregătite pentru tipar). Precizez că valoarea poeziei selecționate prin concurs a fost superioară prozei, considerînd demn de reținut faptul că cei mai mulți dintre poezii premiați de editura noastră au confirmat pe deplin opțiunea

(Continuare în pag. 15)

Anchetă realizată de HORIA PATRAȘCU ■

Noua frontieră

a sufletului uman

Pastel

Tochmai călcasem pe umbră cînd
ea a urlat sub mine
și vulpe s-a făcut
pingărînd niște pui de vultur.

— Uită-te în sus, mi-a spus umbra,
uită-te în sus, prostule!

Nu vezi că aici este cîmp

și nu sint arbori, prostule!

Și nu vezi că suntem în plină

noapte cu stele pe sus?

NICHITA STĂNESCU ■

A doua carte cu prieteni

Masa haiducului

Am stat la Masa haiducului care seamănă cu piatra de la Fintina lui Stolcahoțul de la noi și, mingiat în creștet de un copaciu zarafior, cum spun Văcăreștii, am luminat în suflet primăveri noi și mai ales vechi și, vai! ce frumos miroase în jur a miel fript, a scîmbe geluite, ca în timpurile la taică-meu, a păpuși de turtă dulce și parcă zbura prin preajmă Pasărea măiastră a lui Brâncuși și parcă inflorea cu farmece un stilp de lemn între pămînt și cer. Am stat la Masa haiducului a lui Ion Vlasiu, cioplită, șlefuită, și orînduită de meșter în curtea atelierului său din strada Pangratti, aproape de lacurile Bucureștilor. Jur-impresur, durați și nemuriți în marmură și bronz: Eminescu, Creangă, Alecsandri, Coșbuc, Horia, Cloșca și Crișan, Iancu și mulți foarte mulți țărani, bărbați și femei ai Transilvaniei, întorși din cîmp, de la fin sau de la arat și care, mai înainte de a cădea în somnul greu al pămîntului, își odihnesc palmele obosite și noduroase pe prefigurările în lemn a Coloanei lui Brâncuși, împodobită cu oale, cu străchini și cocosi de Oboga. Maestrul, la 75 de ani, cu o șapcă albă căzută pe frunte și cu fluturi de mare poezie-n priviri, se preumbla pe cărare, plin de credință în artă, mult mai sus decît speranța, și cu inima numai în jugul zilelor de miine. Și pe cînd rostogolea cu piciorul un cap de zmeu ca să nu se atingă de genunchiul lui Bănuțiu sau de o Victorie refuzată la toate pozițiile, „fiindcă face cruce” (adică aduce cu o cruce) vorbea:

„Sînt din Lechința de Mureș”

„Aproape toți colegii mei, și arată cu mina de jur-impresur, spre celelalte

(Continuare în pag. 14)

FANUȘ NEAGU ■

Filosofia lumii românești

În sinele ghicitorilor

Nimeni nu mai poate ghici lumea ghicitorii, adică în sinele ei, atît de adînc gravat în limbajul cunoașterii. Exegezele literare și estetice au epuizat doar parțial și liminar în sinele ghicitorilor, fără să ajungă în pragul cugetării și să intre mai departe în rosturile lui filosofice. Dar tocmai cugetarea filosofică a fost aceea care a manevrat o anume indiferență față de substanța purtătoare de adevăruri a ghicitorii, cultivînd o erzie față de înțelesul ei sumar pînă cînd, în zilele noastre, istoricii informați ai filosofiei, și mai puțin formați la originile ei, aruncă asupra unor preocupări de acest fel blamul gîndului comod: eresuri.

Dezvoltată într-o filosofie a oralității, acum două mii de ani, Platon încerca să delimiteze formele expresive ale ghicitorii, pentru ca urmașul său în idei, Aristotel, să stabilească puterea de identificare a lumii obiectelor prin mișcarea în alegorie a ghicitorii, căreia, în epoca noastră, T. Vianu avea să-i adauge ideea deschiderii, delimitînd-o de mantică, numită „știință” a ghicitorii.

Cultura populară românească ne apare ca o vîrstă nescrisă a ghicitorii, care trăiește în și prin ea, de nu se știe cînd, sau cu tot ce se știe de cînd lumea. Ghicitoarea s-a desprins, ca o tandură a gîndului iscoditor, din trunchiul cel mare al cunoașterii lumii. Gîndul a așezat vioara în ghicitoare, astfel: „Tăndărușă bradului, / Veselia satului”, și gîndul n-are de cit să caute, să-și adune toate apele, pînă va găsi cuvîntul. Jucul gîndului nu era, deci, o jucărie, ci puterea de răfrîngere a totului într-un cuvînt. Nici alegoria, nici personificarea, nici asociațiile logice nu mai pot întâmpina atît de bine dezlegările revărsate în formula cvasiabstractă a ghicitorii, gata să dubleze înțelesurile, zise prea înțelese. Căci vine de unde nu te gîndești și țese la un loc gînduri la care puțin se gîndeau.

De aceea ghicitorile au sinele lor, cu o funcție cognitivă bine determinată în relieful culturii trăite, dar mai puțin obișnuită pentru cel acomodat cu o cultură de-a gata, luată din formula consacrată a culturii scrise. De aceea, în sinele ghicitorilor procedează la o continuă alternanță în sensurile fundamentale ale existenței, făcîndu-și intrări în determinările ce apar între materie și spirit, între trup și suflet, ori între realitățile temporale, legate de trecut, de prezent și viitor, și mai concret, de scurgerea acestui timp în ani, în luni și săptămîni, după cum nevăzutele stări sufletești intră și ele în zodia ghicitorilor.

Pe firul ghicitorii, așadar, intră întrebările despre cele două realități — trunul și sufletul — concepute într-o unitate a lor dar și în ruptura echilibrului: „Am o porumbiță și-o lădiță, / A zburat porumbița / A rămas lădiță”. Metaforele nu trebuie să ne încurce, căci prin ele se rostesc despre conștiință, suflet sau viață. Vedele pronunțau la fel marile adevăruri.

Pe un alt suș al ghicitorii e umbra: „Ce șade pe apă și nu se confundă?”. În jurul umbrei, a umbrei minilor noastre proiectată pe un obiect din spațiu, I. Kant fixase o teorie a cunoașterii, mai precis, a imposibilității descifrării umbrei, a umbrei care se confundă în imaginea spațială a privirii noastre. Ghicitoarea românească consemnează că umbra nu se confundă. De ce? Ghicitoarea nu mai spune. Pentru măsurătorile exacte ale vieții noastre zilnice, în sinele ghicitorii ne dezvăluie, ca în legile mecanicii cereștii, curgerea anului, a lunilor și a zilelor: „Am un copac cu douăsprezece ramuri / Și-n fiecare ramură cite patru cuiburi, / Și-n fiecare cuib cite șapte ouă”.

În sinele ghicitorii își are temelul și veghea asupra zilei de azi, „deapururi ziua cea de azi”, cum o numea Eminescu, și căreia ghicitoarea îi spune: „Ieri am fost, / Mîine voi fi. / Cit lumea voi trăi”. Există stări de suflet care par să nu-și destăinuie înțelesul decît în tărîmul ghicitorii, căci le înalță din și prin cuvînt, cum e necazul: „Ce e mai amar și mai amar?”.

Se poate spune că lumea ghicitorii e viața fără sfîrșit. Cărțile românești le-au cules din graiul celor mulți, prin străduințele unui G. Pascu, G. Dem. Teodorescu, A. Gorovei, Gr. Tocilescu și mulți alții. O situație și o organizare a lumii începe în spațiul ghicitorii; o lume ce intră în dimensiunile posibilului și a căutării. Lumea așa cum este, așa cum e posibil să fie. E ușor de ghicit? Nu întotdeauna, căci un absolut e încercat în spațiul ghicitorii, încercat de gîndul întors asupra gîndului. Cînd ajunge în sinele ghicitorilor, tălșul minții e mai aprig de cit oriunde.

VASILE VETIȘANU ■

ESEU

Zăpezile din miazăzi

O interesantă încercare de monografiere a Cimpiei Române face Neagu Udrouiu în „Zăpezile din miazăzi” (Ed. Sport-Turism, colecția „Cintarea României”). Reporter frenetic, lacom de informație multă, densă și variată, dar și scrupulos al faptului graitor, pe care-l descopează cu un ochi format („Zăpezile...” fiind a șaptea sa carte de publicistică), Neagu Udrouiu ambiționează să compună o imagine a Cimpiei Române care să se susțină, înainte de toate, prin adevărul ei, mai puțin prin contraforții interpretării. Deși admirator declarat al lui Geo Bogza, el se desparte rezoluziv de model. Nu face execuții la trapez deasupra realității, nu scămosează zările, pentru a naște confuzia depărtărilor, nu transformă Bărăganul în Pampas, nici Burnasul în preerie ori stepă, nu oxidează culorile locului pentru a le întări o patină și așa arhaică, ci rămâne pe sol, pe brazdă, la viziunea sever-realistă a țăranelui, în ciocnirile ei directe cu lumea, cu timpul și cu pământul. Claritatea, precizia și plasticitatea descrierilor sunt deseori antologice. Despre Slobozia, de pildă, această capitală modernă a șesului dunărean, constituită ca atare într-un timp record, ni se vorbește astfel: „Slobozia este copilul de țaran, primul din casă, plecat la școală. Cel dintâi dintre fiii rățăcitori. Ambițiosul familiei. Firoscosul și aventurosul rătăcitor printre domestice chipuri înrămate în povara tradiției. Căutătorul de aur în pământul făcut să păstreze pentru el ce are și să reprime în fașă orice tentație spre transplant”. Chiar și paginile despre satul natal, Cirtojanii de Vlașca, de care autorul se apropie cu firească cucernicie, abundă în observații lucide, ades acide, de genul: „N-a mai rămas nimic din ce știam. Doar ce poate fiecare să scoată de pe locul din jurul casei, oprind întâi pentru el și gândindu-se la alții abia cu ce rămâne. Există chiar un chioșc alimentar în sat a cărui menire exact asta este, să vîndă castraveți grădinarilor”. Sub titluri atrăgătoare, deși ușor prețioase și amenințate să devină clișeu prin repetarea formulei („Roșiorii de Vede sau Arbori din Arcinna”, „Bujoru sau Conspirația lui Hefaistos”, „Comana sau Yrisul nedescifrat al clipei”, „Oltenița sau Lauri în amfore de Gumelnița”, etc., etc.), se alcătuieste, pagină cu pagină, o carte a Cimpiei Române de o unică bogăție. Nu lipsesc, pentru întregirea imaginii, documentul istoric revelator, mărturia arheologică vie, piesa folclorică încărcată de viață și de fior, citatul semnificativ din antemurgătorii pe aceleași meleaguri. E minuit cu pricepere și dezinvoltură instrumentul sociologic, „monografist”, luat din arsenalul investigațiilor patronate cîndva de D. Gusti, ceea ce face ca, răsfoind filele cărții, să nu citești doar niște privești, ci să străbați itinerare complexe, să vezi istorie, lumi, evuri, timp, drumuri, izvoare, sensuri, forțe tainice și magnetisme tulburătoare ale unui spațiu de viață încă puțin frecventat de cercetători. Din toate și peste toate, și aici ni se pare a fi marele merit al cărții, crește chipul omului din cimpie, al omului zilei de azi, care desigur este cel de totdeauna, deși cu modificări de mentalitate ce ni-l propun uneori sub înfățișări inedite. Neagu Udrouiu și cunoaște bine pe acești oameni ai Bărăganului, ai Burnasului ori ai Argeșului, e unul de-al lor, el îi scoate din exotismul în care i-au îmbrăcat destui reporteri și scriitori, surprinzându-i în ticurile, obiceiurile, obișnuința diurnă, narate cu sfătoșenie, discreție, tact, umor. Apropo de umor, replicile cam certyate cu proprietatea termenilor ale unora dintre personaje, calchiind texte de ziar ori discursuri ocazionale, sint, aparent, rostite serios, cu convingere, dar parcă, pe undeva, cel în cauză ne fac cu ochiul pe sub cuvinte. Iată, de exemplu, ce spune Radu Rădu, vechi și celebru președinte de C.A.P. în Drăgăneștii de Vlașca, provocat la o discuție despre importanța zootehniei: „Animalele înseamnă valoare. Noi am mers pe vaci de la început.” Să zîmbim? Firește, dar să fim atenți dacă risul mut al lui nea Rădu nu covârșește cumva zîmbetul nostru.

Nu lipsește din această carte nici poezia. Nu una care să edulcoreze realul, să-l învăluie în ceața metaforelor, ci o poezie, o undă lirică, mai exact, care să potențeze, să facă vii niște stări de spirit ce altfel nu s-ar vedea sau nu s-ar vedea așa cum sint ele. Lirismul lui Neagu Udrouiu e un lirism expurgat, anticalofil prin excelență, urcînd mereu către cota albă a meditației. Într-un fel, cartea e o „arhivă sentimentală”, în genul celei imaginată de Paul Anghel, adică o cuprindere a realității care — în condiția cînd ea, această realitate, nu ți-e indiferentă — nu se poate înfăptui fără o minimă surdina afectivă.

„Zăpezile din miazăzi” e o carte care se citește cu incitare și cu folos.

ILIE PURCARU

PROZA

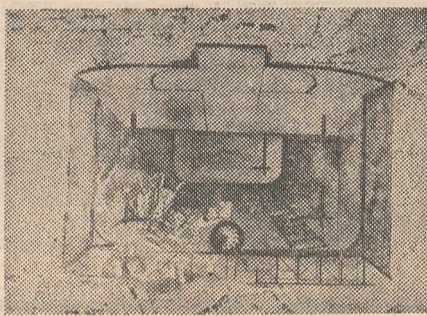
Fabula barocă

Reporter de înclinație morală (în „Paralela 45” și „Anul 15”), călător (cu vietnameza „Orgă de bambus”) și în fine prozator al mediilor miniere, în „Triunghiul”, și al cazurilor clinice („Crisa de timp”), Pop Simion ne dă, cu „Bestiariu” (Editura Dacia, 1982), cea mai originală producție a sa, deși mai toată opera este de o febrilitate a formelor în mișcare cu greu de așezat sub o formulă unică.

„Bestiariu” e un „zooroman” foarte nimerit pentru a îngloba observația morală și cultul baroc al fanteziei, proprii lui Pop Simion, o proză nu fără tradiție în literatura română ai cărei prim roman este „Istoria ieroglifică” (sec. XVII) a lui Dimitrie Cantemir, o alegorie a lumii politice a vremii lui, încifrată prin războaie între animale. Alegorismul zoologic nu este, dealtfel, nou, ceea ce trebuie observat aci e însă modernitatea unei asemenea proze. Istoria pescărușului Jonathan, scornită de americanul Richard Bach, romanele despre planeta maimuțelor, de Pierre Boulle, bestiariul lui Jorge Luis Borges, fiind de vietăți imaginare, „glorile și cronopii” (dihaniile de ficțiune ale lui Julio Cortazar) denotă încă o dată că modernul face observație exterioară cu ochii fabulistului, antropomorfizînd totul, privind „animalul” cu un ochi eminentamente uman.

Ca și aceștia, Pop Simion și-a propus să pună umanității măști animale, imaginînd o fabulă despre animale vorbitoare, cu vicii condamnabile și însușiri de laudat, o populație, pe scurt, de tablou caracterologic tipic, văzută prin reprezentanții în stare pură.

O pereche de vulturi întreprind un zbor, probabil de tip inițiativ, pe deasupra lumii vizibile,

observînd pretutindeni crime, delatțiuni, terori, frici, lașități, senilitate și, în general, cam tot ce face din om o vietate deplorabilă, redusă la instincte — acesta e, pe scurt, subiectul.

„Bestiariul” e, dealtfel, forma umanității ultime, un simplu „mecanism” caracterologic; investigația vulturului, sfîrșită printr-o metamorfoză în „cine jder”, care încheie „zooromanul”, e în fond un spectacol, văzut de sus, al spețelor, infinite în timp, un baroc „theatrum mundi”, transfigurat la scena lumii animale. Teatrul universal, unde mulțimile nu sint decît înfățișări trecătoare ale unor veșnici prototipi, nu e decît una din mașinăriile baroce ale acestui „bestiariu”. Baroc mai e aici limbajul, înflorit și misterios, încifrat, din baroc vine, de asemenea, ideea predicțiunii, a păsăretului magic cu virtuți premonitorii, barocă e antropogeneza de ficțiune, închipuînd omul ce a zburătoare decăzută.

În cincisprezece scheciuri, de lungimi diferite, Pop Simion a imaginat, cu o remarcabilă fantezie debordantă, cite un caracter în acțiune, cite un viciu, cite un defect omenesc anexat unui animal. Însușirea de a crea plauzibil scene cotidiene umane, însă avînd drept eroi dihaniile e în afară de comun; niște cirtite, afiliate la un sindicat al crimei, organizat în centurii, legiuni și cohorte, avînd chiar și un lider și făcîndu-și publicitate, intruchipează terorismul sumbru și organizat. O poveste cu cîini detectivi ridiculizează filmele de aventuri. Istoria unui vultur-bărbos, pensionat la un aeroport unde e salahor, încifrează vîrstă senilă iar reveriile lui anamnezice imită ficțiunile energetiste ale speciemenelor caracterologic neputincioase.

„Bestiariu” e, în fine, și un remarcabil panoptic, unde perspectivele asupra lumii vizibile se modifică una după alta, preponderentă fiind aceea aeriană. În descrierea pămîntului văzut de sus ca o machetă, cu viețuitoarele bipede micșorate de distanță, în beția zborului aviatic — prozatorul a nimerit tonul cel mai potrivit. Așa cum a văzut el lumea a vol d'oiseau, din faeton, din mers pedestr, cu optica mișcătoare, el ne-a dat un mic album de fotografii inedite ale viețuitoarelor umanizate, dar un album de moralități, niște moderne „caractere”. „Bestiariu”, această modernă „Istorie ieroglifică”, e un roman inedit și original.

ARTUR SILVESTRI

POEZIE

Festival național de poezie

În fiecare an, într-o dimineață din aprilie, Brăila se trezește invadată de poeți! Un Festival național de poezie patriotică și revoluționară, purtînd numele poetului care s-a născut și a murit în aprilie, Mișu Dragomir, adună scriitorii de toate vîrstele și-i indeamnă să se întrecă în sunetul cuvintelor topite în vers. Atunci, vechea cetate a Brăilei, către care au năzuit atîtea poete, își desface evantaiul de străzi (care încep din Dunăre și se sfîrșesc în Dunăre) și, melancolică, îi invită pe poeți la marelui fluviu al Europei. Și după ce își rostesc versurile la malurile apei, oaspeții sint conduși către centrul orașului, spre ceas, acolo unde tronează statuia imperatorului Traian (și n-am să fiu liniștit pînă ce lingă aceasta nu voi vedea și statuia marelui Decebal), apoi spre Grădina publică, unde, pe un soclu, s-a ridicat Panait Istrati, privind către casa Tîrîngier, ca pelerinajul să se continue la Casa memorială Perpessicius, acest Mare Orb care și-a vindut lumina ochilor în schimb efortului de a aduna la un loc opera celui mai mare poet al românilor — Eminescu.

Te tulbură și te incintă Brăila. Și dacă nu-ți păzești inima, te înroșește. Anul acesta, festivalul, organizat de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Brăila, revista „Luceafărul” și Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă, a adunat producțiile cîtorva sute de tineri poeți. Selecția a fost riguroasă, severă, pentru că în lumea poeziei adevărate trebuie să intre numai cei chemați, bintuiți de har. Juriul, format din scriitorii Victor Tulbure, președinte, Nicolae Stoian, Nicolae Dan Frunteletă, Artur Silvestri, Gheorghe Lupășcu, Lucian Chișu și George Rotaru, s-a oprit asupra următorilor: marelui premiu al festivalului și premiului revistei „Luceafărul” a fost oferit unui tânăr muncitor, Constantin Menagache, din București; premiul revistei „Flacăra” a fost obținut de Vasile Dăcu, inginer la Șantierul naval din Brăila; premiul revistei „Astra” s-a atribuit Mădălinei Nicolae, lector universitar, București; premiul Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Brăila — Marin Cioreanu, tehnician la Întreprinderea de utilaj greu „Progresul” Brăila; premiul revistei „Cintarea României” — Constantin Cojocaru, profesor, Stulpicani, Suceava; premiul ziarului „Înainte” — Ion Grigoriu, tennician silvic, Ianca, Brăila. Au mai fost premiați: Elena Dumitru, tehnician, Doicești—Dimbovița, Gheorghe Tudor, tehnician, Mangalia—Constanța, Rodica Palos, tehnician, Tirgoviste, Mircea Andronic, inginer, Brăila, Marin Irfim, Buzău.

În aceeași componență, juriul a oferit următoarele premii pentru critică: Marcel Crihană, profesor, comuna Valea Mărului—Galați; Ion Iacob, București; Sorin Șerb, student, București; Constantin Bucur, satul Agaua—Brăila.

Dar pe lingă întrecerea în creație, festivalul a adunat pe scena sa și tineri interpreți ai poeziei. Și am văzut, și am ascultat la Brăila cîțiva tineri interpreți care s-au întrecut pe ei înșiși: studentul Vasile Habor, din Tirgu Mureș, ne-a întărit prin stilul original al interpretării, prin puterea de pătrundere a poeziei, o credință mai veche, credința în valoarea poeziei lui Mișu Dragomir, în unicitatea sa, în specificul ei de poezie a unui spațiu acvatic, component al reliefului românesc. Spațiul ponto-danubian, spiritul generației aici, bintuit de ape și de bălți, de porturi și de cherhanale, de șantiere navale și de matozi populații de năluca plecărilor, generează o poezie specifică, cu largi deschideri către marea poezie a lumii, o poezie care vine să întregască (și nu să separe) imaginea poeziei moderne românești. Aurelia Ungureanu, Carmen Purice, două tinere din Brăila, Marius Șerban, Doina Niergeș din Sighișoara, Ion Crișu din Constanța, au dovedit aproape aceleași calități: înțelegerea profundă a poeziei, stil propriu de interpretare, originalitate.

Toate aceste manifestări, la care s-au mai adăugat întâlnirile scriitorilor cu oamenii ai muncii de la Combinatul de fibre artificiale și de la C.A.P. Chiscani, lansarea unor noi cărți de poezie, spectacolul de muzică și poezie „Oda pămîntului meu”, susținut de actorii ai Teatrului dramatic „Maria Filotti” și de Grupul vocal de copii Colibri condus de Dorin Șipoș și Mariana Găzdaru, s-au constituit într-un veritabil act de cultură, dovedind că activității, cei ce conduc destinele culturii la nivelul județului sint stăpîniți și împătimiti de frumusețea și, în egală măsură, de forța educativă a fiecărei acțiuni și nu de simpla lor bifare într-un plan de muncă. Ar trebui, poate, în viitor, ca la aceste manifestări de calitate, la concursurile de interpretare mai ales, să participe mai mulți spectatori, tineri și vîrstnici, efectul formativ al artei poetice, puterea ei de modelare a conștiințelor să fie recepționate de un public mai larg.

Adică să recunoaștem și să avem mai mare încredere în miracolul poeziei!

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Biblioteca in aer liber

Nu excepții, ci semne

Sint alături două cadrane de ceas. Primul arată ora exactă. Și, culmea, arată chiar ora exactă! Nu de azi, de ieri, ci constant, de cîțiva ani. Cel de-al doilea măsoară în secunde și minute timpul care a trecut de la plecarea ultimului tren. Și chiar asta măsoară. Fără greșeală!

Există niște pereți de marmură. Nici o pată, nici o urmă de creion sau de cretă. Sint atît de curați încît nici duhul tatălui lui Hamlet nu s-ar profila pe ei, să nu-i întunece. Mozaicurile sint întregi. Pardoseala de piatră — fără nici o spîrtură. Mucul de țigară pe care cineva l-a lăsat să

cadă dispăre cît ai clipi. Jenat. Nu are ce căuta aici. O să reapară peste o secundă în stația tramvaiului, a troleibuzului, a autobuzului.

București. O gară de metrou.

Dar iată că sosește trenul următor, iar povestea noastră paradiziacă se va face tîndări. Cei care așteaptă — în liniște, e drept — sint aceiași inși care se imbulzeau acum cinci minute în tramvai, cei obișnuiți să dea buzna, grăbiți, obosiți, neglijenți, nepăsători. Doar n-au devenit alții numai pentru că au coborît citeva zeci de trepte curate. Trenul (metroul, dacă vreți...) se oprește, călă-

torii coboară, cei de pe peron așteaptă, acum se urcă, se dă semnalul de plecare... Unde e imbulzeala, unde e imbrincelile, unde prea familiarele injurături?

Să nu ne facem iluzii: aici sint, și aici, dar atît de rar, atît de sfios, atît de stingherite, de parcă nici n-ar fi. Merg zilnic cu metroul și, spectacolul acesta cotidian al disciplinei, al ordinii, al curățeniei, spectacol care — contrar parcă tuturor regulilor admise ale vieții bucureșteanului — nu se degradează, imi dă curaj să-mi încep ziua de slujba altfel decît sub semnul ghiontului. Nu, ajuns sub pămînt călătorii nu devin niște ingeri, dar ceva se petrece cu ei, ceva important: privirile se

mai îmblînzesc, coatele se fac mai civilizate, genunchii mai timizi, umerii mai puțin bătaioși. De la rugbi se trece la tenis... Apare ceea ce nu se poate numi altfel decît respect. Respect față de ce? Față de bunul-gust cu care a fost proiectat și realizat totul, față de disciplina ce nu cunoaște șovăieli, față de precizie. Toate acestea alcătuiesc un spectacol frumos — și în cele din urmă chiar despre respectul față de frumusețe e vorba. Nu poți să injuri spurcat într-o sală de marmură. Nu-ți vine.

Nu e, în lumea noastră mare și mică, singurul spectacol ce refuză să se degradeze, nu e unicul serviciu public care rămîne (nu rămînd locului, ci progresînd) exi-

gențelor din ce în ce mai mari ale prezentului. Nu e deci o excepție, ci un semn. Așa cum semne că se poate sint și — să zîmbesc — echipa de fotbal Universitatea Craiova, Teatrul Mic, revista „Magazin istoric” — și exemplele s-ar putea înmulți, alăturîndu-li-se nume de întreprinderi industriale, agricole, culturale, numele altor teatre (nu multe), altor reviste (cîteva), altor echipe sportive, nici ele sumedenie.

Acum mai bine de un an, metroul bucureștean și-a dublat numărul stațiilor și cred că și-a înzecat numărul călătorilor. Nici o deteriorare. Nici o sugrumare. Nici o defecțiune. Nici una aparențată, pentru că în realitate sint convins că se duce o luptă aprigă pen-

tru ca deficiențele să nu apară la lumina zilei, ci să fie înlăturate rapid de cei chemați să le înlătore. Și nu în fața spectatorilor, care nu trebuie să-și piardă iluzia perfecțiunii.

Nu știu dacă s-a format vreodată echipă sportivă a metroului, dar există cu siguranță o foarte numeroasă echipă de constructori și de beneficiari — de la directorul general pînă la femeile ce fac curat pe săli — care poartă purta numele Metroul. Și ar fi cazul să rostim un pe deplin meritat „Hai, Metroul!” Dar să-l spunem în șoaptă, pentru că jos, în gările subterane, larma stadioanelor nu are ce căuta.

FLORIN MUGUR

TEATRU

Unde zboară pelicanii peste mări?

Pieseii lui Dumitru Radu Popescu „Rezervația de pelicani”, a cărei premieră pe țară a avut loc recent la Teatrul Dramatic din Galați, l se poate, firește, stabili și un fir epic. Timofei, tehnician piscicol undeva în deltă, în preajma unei rezervații de pelicani, le părăsește pe Pelaghia și pe Sanda, nevasta și, respectiv, fiica, pentru a pleca în lume cu misterioasa și diabolică Gabriela. Se zvoneste că ar fi murit, și atunci Pelaghia este asaltată de pețitori, în persoana lui Budită și cea a lui Olcică (acesta din urmă se dovedește a fi propriul ei fiu). Mama celui plecat, bătrina Ana, se stinge din viață. Dar iată că Timofei se întoarce, mai îndrăgostit ca oricând de Pelaghia, viața își reia cursul normal.

Este însă limpede că firava țesătură epică e utilizată doar ca suport și ca materie primă ale metaforelor și simbolurilor prin intermediul cărora autorul își pune și ne face și pe noi să ne punem întrebări cu privire la rosturile și resorturile fundamentale ale existenței. Desigur, nu puțin sint comparațiile cu modele celebre pe care piesa le stărnește în mintea cititorului sau a spectatorului. Astfel, cuplul Timofei-Pelaghia ne amintește de perechile Ulise-Penelopa și Peer Gynt-Solveig (în final, aproape că așteptăm s-o auzim pe Pelaghia declarând: „Eu mereu te-oi legăna, / Dorul meu, dragostea mea”); periul lui Timofei ne duce cu gândul la aventura Fiului risipitor; Triumful Timofei-Pelaghia-Olcică ne trimite la Oedip; revederile protagonistului ni-l aduc în memorie pe Godot, cel care nu mai vine; mania lui Budită de a însemna în carnetul imperecherii de vorbe care-i plac este identică cu cea a maestrului din „Doamna neagră din sonet” s.a.m.d. Dar ideea care unește totul într-un întreg coerent este revolta împotriva destinului. Oamenii sint conștienți că vor muri, că soarta lor este moartea, pe care o întâmpină cu demnitate. În același timp însă oamenii, asemenea păsărilor, asemenea pelicanilor, refuză să accepte moartea ca pe ceva normal, o urâsc, se tem de ea, luptă împotriva ei sau încearcă să scape prin fugă.

Regizorul Dan Stoica, a cărei preferință pentru textele dense, plurivalente, este binecunoscută, a dat la Galați o valoroasă versiune scenică a „Rezervației...”. Dintre variantele posibile, Dan Stoica a ales ca ax al spectacolului — o mărturiseste el însuși în programul de sală — tripticul Ana-Pelaghia-Sanda, bunica, mama și fiica, locul de unde apare și pe unde se scurge viața: trecut, prezent, viitor. În pofida morții, viața își asigură triumful prin preluarea stafetei de către generațiile care vin. Excelență este scenografia semnată de Victor Crețulescu. Un decor unic, simplu, esențializat, dar bogat în sugestii, în concordanță deplină cu ideea regizorală. Plasele pescărești închipuie și norii, către care zboară și în care se pierd pelicanii, și capacele, pinzele de pânjen, în care omul e prins, în care se zbate și dincolo de care nu poate să treacă. Fiindcă rezervația este în același timp și împrejmuire...

În cadrul valoroasei distribuții din spectacolul gălățean s-a detașat Ioana Citta Baciu, actriță de mare talent, care ne-a dat o Pelaghie memorabilă. Duloșie, teamă, îngrijorare, revoltă, speranță sint numai câteva din trăirile ce se citesc pe chipul interpretului și care conferă personajului creat dimensiuni de tragedie. Firească, pitorească și convingător este Grig Dristaru în Tului. În transpunerea scenică a lui Eugen Popescu Cosmin, Budită, merit, în intenția autorului, să fie tipul abject, purtătorul noxelor, nu apare deloc odios. E un personaj mai curînd bonom care, atunci cînd își debitează teoriile, între care aceea cu făcutul plutei (adică cu neangajarea), are aerul de a face complice cu ochiul spectatorului, cum că nici el nu ia cele spuse în serios. În ceea ce-l privește pe Radu Jipa, el a muncit mult și a făcut un Timofei în deplin acord cu textul. Lui Carmen Maria Strujac îi stă bine cînd intruchipează personaje delicate, de o feminitate elevată. Iată de ce n-a prea fost la largul ei cînd, jucînd-o pe Gabriela, ființă tenebroasă, simbol al dragostei telurice și al morții, a trebuit să împartă lovituri în plex și să-și arate măiestria în ale jujiului. S-au remarcat, de asemenea, Stela Popescu Temelie (Ana) și Vlad Vasiliu (Olcică).

Prin virtuțile sale, „Rezervația de pelicani” adusă la rampă de Teatrul Dramatic din Galați reprezintă un spectacol de înaltă ținută artistică, ce inaugurează cariera scenică a unei lucrări dramatice de certă valoare.

ION D. GOIA ■

PLASTICĂ

Retrospectiva Viorei Mărginean

Dacă e relativ ușor să dovedim gradul de importanță a lucrurilor în cazul unor expoziții cu un număr restrîns de piese, expozițiile mari sau retrospective — datorită citorva prejudecății foarte active — ne pun în situația de a vorbi, adesea contra credințelor noastre, de importanța lor. Ca și cum o manifestare amplă este obligatoriu și una foarte însemnată. Puțini rezistă prejudecăților acestora — fiindcă de multe ori e plăcut să te lași purtat de val — iar cînd se întimplă ca o retrospectivă să fie într-adevăr un eveniment, elogiul și-a tocit, de prea multă folosință, vigoarea.

Expoziția retrospectivă de desen și pictură de la Dalles a lui Viorei Mărginean este un moment de cultură cu toate datele unui eveniment. Ea este un prilej real de a pune în discuție ideea de valoare în plan național și într-unul mai larg, fiindcă arta lui Viorei Mărginean e originală, onestă în sens superior, populară fără rabat la măiestrie, o artă respirînd sănătate, vitalitate și o dragoste pentru pămîntul natal ce se traduce nef în tot ce semnează pictorul. În cele mai bune peisaje ale sale Viorei Mărginean e mai conceptual decît mare parte din creația pornită programatic din concept. Viorei Mărginean are țaria să fie, pur și simplu, el însuși în toate zilele artei lui și constanța metodei se dovedește o izbîndă din cele mai subtile, mai pure. Trebuie să mărturisesc că deși am cunoștință de aproape tot ce produce Viorei Mărginean am trăit în retrospectivă un proces de reevaluare a opiniei. E foarte probabil că, întocmai mie, mulți din cei ce cunosc tablourile din saloane și din felurite expoziții colective ale lui Viorei Mărginean să aibă, la cercetarea ansamblului de operă de la Dalles, o altă vibrație, emoția chiar a ceea ce abia descoperi.

O explicație ar fi aceea că odată privind o pinză de Viorei Mărginean, toate celelalte vin cu un ce familiar, cu un caracteristic ce duce la un soi de comoditate a gândirii. Al parcă puțința de a-ți amina o plăcere. Inventariezi niște imagini fără să te întrebî prealabil de adăosul de calitate. Asta se întimplă de multe ori cu creația unde viaținea e cu o netă originalitate. Viorei Mărginean face parte din categoria artiștilor fără imitatori. Îi aparțin și temele, și rezolvările tehnice, și deosebite, datorită sincerității din care porced, și unele ticuri.

Atunci cînd cunoști lucrul unui artist numai din reproduceri, se poate întimpla ca întîlnirea cu onera propriu-zisă să corecteze din emoție. Să iubești adică mai mult reproducerea decît obiectul reprodus. Tehnica grafică a izbucit în destule cazuri să întrețină unele agreabile confuzii. Pictura lui Viorei Mărginean, altfel mult reprodusă, oferă la contactul direct un spor considerabil de interes, îndeosebi sub raportul plasticității. Senzația ce stăruie și te duce la meditație este de simplitate maximă, ca efect al unui talent veritabil dar și al unei trude lucide în beneficiul ideii. Minimum de mijloace, maximum de sens.

Nu-i deloc hazardat să credem că acum, cu Viorei Mărginean și generația lui, pictura românească dovedește un moment de valoare comparabil în mai toate privințele cu momentul interbelic. O generație ce trasează, ce clasicizează o seamă de izbînzii spirituale de rang mare.

TUDOR OCTAVIAN ■

FILM

„Viraj periculos”

Un polițier este, totuși, un polițier: trebuie, adică, să aibă și niscaiva împușcături, și femei frumoase, și lovituri cu pumnul la plex care fac „imf” și „gimf”, și suspance și, în măsura în care este posibil, măcar o urmărire cu mașinile; Sergiu Nicolaescu știe foarte bine toate astea, și dealtfel nu cred că răsfățatul unei anumite categorii a publicului nostru — și mă refer la tineret, mai ales — mai are nevoie de recomandări din acest punct de vedere.

„VIRAJ PERICULOS”, ultima sa peliculă (realizată după un scenariu de Liviu Gheorghiu și Gheorghe Ene), dovedește odată în plus pertinenta, vitalitatea acestui gen de film; chiar dacă performanțele artistice propriu-zise ale filmului în cauză nu se ridică, neapărat, pe anumite culmi.

Realizat cu nerv (montajul: Gabriela Nasta; imaginea: Nicolae Girardi; coloana sonoră: ing. A. Salamian), mai ales în prima parte a sa (se reține montajul paralel în care goana mașinilor alternează cu unduirea șoldurilor dansatoarelor dintr-un bar de noapte — vom afla din titlurile post-genericeului că instructorul corpului de balet a fost Cornel Patrichi), pentru ca treptat ritmul să devină mai puțin alert, mai puțin spectaculos, în favoarea urmăririi unei anchete de rutină a miliției făcută cu mijloace mai sobre și, într-un fel, mai interesant de urmărit — filmul „VIRAJ PERICULOS” intenționează și reușește în bună măsură nu numai să ne infățișeze munca organelor noastre de ordine (precizăm că a fost realizat cu concursul acestor organe), care nu arareori își riscă viața în lupta împotriva infractorilor, dar și să năzuiește a îmbrăca această muncă într-o aură romantică (vezi, de pildă, evoluția femeii-milițian, interpretată cu aplomb de Anca Szönyi).

Acțiunea se desfășoară pe două planuri: un medic (Ion Besoiu) poartă în portbagajul mașinii sale trupul secționat și vîrit în pungi din plastic al unei tinere ucise, probabil prin imprudență, de către asistenta sa (Ioana Crăciunescu) — reprezintă un prim plan; cel de al doilea, urmărește aventurile unui gelos înșelat și se termină, de asemenea, cu un mort. Este gata-gata să asistăm, în final, la prezența unui al treilea decedat — din fericire lucrurile se lămuresc însă la timp, prezumptivul sinucigaș „din eroare” fiind convins să nu se arunce cu mașina în prăpastie. Legea învinge, vinovații își vor primi pedeapsa, polițistul „dur și trist în același timp” — personaj atât de îndrăgit și de interpretat de Sergiu Nicolaescu — lasă spectatorilor speranța că acesta nu a fost ultimul său film în care l-au văzut într-o astfel de postură.

Spus în câteva cuvinte, acesta nu este nicidecum subiectul filmului — subiectul unui film polițier, îndeobște, nu se poate povesti decît cu riscul de a-ți atrage apostrofarea interlocutorului (sau interlocutorilor) — am încercat doar a sugera mediul ambiental, canavaua pe care se încearcă a fi schitate niște caractere, se anunță câteva precepte morale universale valabile. „VIRAJ PERICULOS” este cu siguranță un film moral în primul rînd, și abia apoi un film bărbătesc, cu numeroase numere de cascade. Profesional vorbind — și referindu-ne la acest gen de filme — credem că Sergiu Nicolaescu este de acum pe deplin stăpîn pe meserie. Îi așteptăm cu filme de referință.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Semnalăm și, totodată, atragem atenția cititorilor de poezie asupra unui recent volum de versuri, *Cinã bogată în*

viscol (Editura Cartea Românească 1983, lector — Nelu Oancea) de Constanta Buzea, una din cele mai importante poete ale liricii noastre contemporane. Firește, numele Constantei Buzea, aflat pe coperta unei cărți, este el însuși un argument, dar ne face o deosebită plăcere să transcriem, totuși, un foarte scurt, dar dens și profund poem cu care se deschide volumul amintit, *Pietă*: „ajută această femeie împietrită / ridică-l din brațele ei pe copil / umezește-le buzele / intră lin sub greutatea morții / așează-mi-i pe umeri să-i port / să fie văzuți.”

O altă carte de versuri (un volum de debut!) asupra căreia ne-am oprit este *Gesturi și personaje*, de Ion Zubășcu (Editura Albatros, 1982, lector Gabriela Negreanu). În ceea ce-l privește pe

Ion Zubășcu, cunoscut iubitorilor muzicii tinere în calitatea sa de vechi membru al Cănaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, vom transcrie un fragment din poemul *Omul deschis*, poem care credem că ilustrează aria tematică a întregului volum: „Cît timp mamele vor ma naște copii pe pămînt / vom comunica între noi / chiar dacă nici o profetină nu seamănă una cu alta /.../ de la capăt la celălalt al materiei lumii / prin limba maternă / în absolută intimitate cu întreaga istorie a primului grai / ne vom înțelege unii cu alții / în absolut și în eternitate / oameni.” (Victor Niță).

• CAP LIMPEDE

O NOUĂ VIAȚĂ A REVISTEI DE ISTORIE ȘI TEORIE LITERARĂ

Odată cu intrarea în cel de-al 31-lea an de existență a sa, *Revista de istorie și teorie literară* își innoiește radical formula. Totul este nou, de la aspectul grafic (pregnant, comercial, în sensul pozitiv, incitant) și cele peste 10 rubrici noi, pînă la lărgirea considerabilă a sferei colaboratorilor și la noua componență redacțională (director fiind Zoe Dumitrescu-Bușulenga): Nicolae Florescu, pornit ex-Manuscriptum într-o direcție, ni se pare, în totul promițătoare, Andrei Nestorescu și Nicolae

Mecu, tineri dar cunoscuți istorici literari, înzestrați cu gustul și respectul documentului și cu simțul justei valorizări, Dan C. Mihăilescu — secretar de redacție. Nr. 1/1983 al *Revistei* este o reușită aproape integrală. Dincolo de numele de rezonanță care sabință aniversarea revistei (Șerban Cioculescu, Al. Graur, Al. Piru, Constantin Ciopraga, Eugen Todoran, Ioan-Iuțiu Popescu), de textele inedite aparținînd lui Eminescu — *Despre cugetare* — un „compendiu” de logică transcris și comentat

de D. Vatamanuc —, T. Arghezi, „Folosul unui text concis” Ion Marin Sa-doveanu, *Wagner și Bayreuth*, Costache Negruzzi și, mai ales, G. Călinescu, *Știință și spirit critic*, ceea ce concură la realizarea unui sumar deopotrivă suplu și profund, sobre și variat este varietatea rubricilor. La *Eminesciana* întîlnim fervoarea eseistică a lui Al. Paleologu, apetența pentru detaliul revelator a lui Marin Bucur și subtilitatea asociativă a lui Edgar Papu: *Saeculum* îl aniversază pe Urmuz, prin spiritul

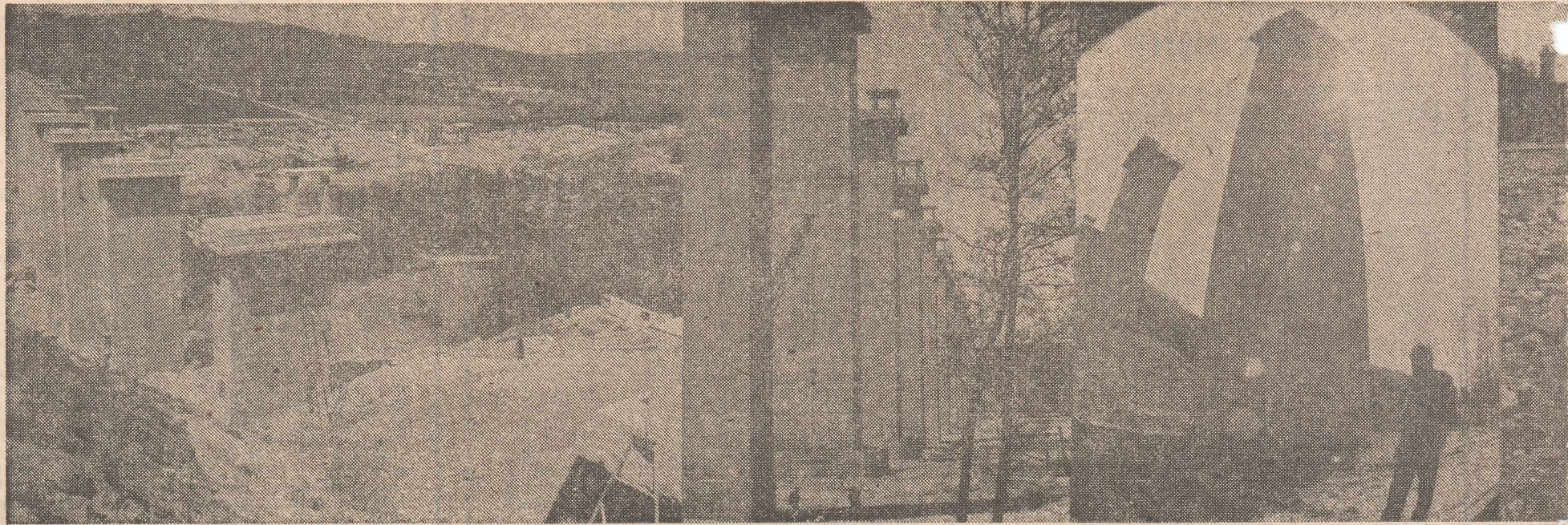
aplicat al lui C. Ciopraga și metafora multifuncțională a lui Marin Sorescu și *Biletele de papagal*, prin texte semnate de Ion Biberi și Mitzura Arghezi; tot aici, Nicolae Manolescu propune o nouă perspectivă de lectură a *Craiol* lui Mateiu Caragiale; o seducătoare schimbare de optică asupra unui vers din Testamentul argehezian efectuează, la rubrica *Ipo-teze* Dan Bugeanu; un fragment dintr-un nou volum proiectat de Adrian Marino, *Comparatisme et Théorie de la littérature*, este inserat la rubrica *Poetica*; alături de I.M. Sadoveanu, Z.D. Bușulenga comentează opera wagneriană la rubrica *Dialogul artelor*, cu binecunoscu-

ta-i efervescentă intelectuală; *Confluente*-le rețin în special prin interviul realizat de Cornelia Ștefănescu cu Jean-Paul Mestas despre poezia română; Nichita Stănescu și Ștefana Velisar-Teodorea n adaugă, prin confesiunile lor, un pigment de binevenită subiectivitate sumarul. Din acest număr, *Revista de istorie și teorie literară* inaugurează un serial ce va cuprinde teza de doctorat a lui Mircea Eliade, *Psihologia meditației indiene* — studii despre Yoga, text de neșădăduit însemnat în studiul formației spirituale a marelui savant. *Cronica edițiilor* instituite o dezbateră ce se anunță

foarte interesantă, asupra recenteii ediții a *Istoriei...* lui G. Călinescu (pentru nr. 2 se anunță chiar un grupaj cu titlul *Călinesciana*). Pe scurt, un ansamblu de texte demn de învidiat. Ieșind din circuitul strict, de specialitate, — necesitate impusă de toate condițiile prezentului nostru cultural — și reușind să capteze interesul celor mai variate categorii de cititori, *Revista de istorie și teorie literară* promite să devină o publicație de prim rang, unde stilul academic consună celui mai bun spirit jurnalistic, un „loc geometric” de focalizare a celor mai fecunde energii intelectuale. (R.T.)

Noua cale ferată Vile

Cea mai spectaculoasă construcție feroviară din România acestui ceas — și nu numai a acestui ceas și, după toate datele, nu numai din România — se desfășoară între Vilcelele Argeșului și Rîmnicul Vilcei. Este vorba de o cale ferată care, racordind Vilcelele la frumoșul oraș de pe Olt, va scurta cu 300 kilometri legătura Bucureștilor cu Transilvania. Este vorba de o cale ferată care, străbătînd printr-un teritoriu în care accidente de reliefului se țin lanț, ele însemnînd dealuri, munți, ape, văi, mǎguri, lavine, prăpăstii, riți, pretinde o densitate de „lucrări de artă” (poduri, podețe, tuneluri, viaducte) neîntîlnită la noi pînă azi. O prodigioasă arhitectură a noului, un mare spectacol al civilizației tehnice românești, intrată de acum în era maturității, a performanțelor pe cele mai temerare planuri.

Reporterii noștri, prezenți în aceste zile pe acest eroic traseu al muncii, vă oferă, în paginile de față, cîteva imagini dintr-o bătălie al cărei termen final — anul 1985 — va însemna o prețioasă victorie, cu efecte majore în planul economiei și al vieții românilor.

Măsura de excepție a faptei dăinuitoare

E sfîrșit de aprilie, o zi cu mult soare, ca-n miezul lui august. Cu trei ani în urmă, cam în aceeași vreme, am descins pentru prima dată în cartierul general al Șantierului 3 tunel Rîmnicul Vilcea — Vilcele. Barăcele constructorilor mai păstrau încă miros de vopsea proaspătă. Acum, după mai bine de o mie de zile de muncă, oamenii șantierului și-au croit drum cu migală, prin luptă, spre temeliele drumului pe care îl doresc pornit din inimile lor și ajuns la înălțimea soarelui. Metafora vine, de fapt, nu să argumenteze o lucrare de excepție, ci viața unor oameni de excepție, care au învățat să fie, din munca șantierului au învățat să fie, intruchiparea vie a demnității. Dacă luăm ca punct de reper calea ferată Turnu-Severin — Orșova și subliniem că pe acești 38 de kilometri dintre Rîmnicul Vilcea — Vilcele densitatea lucrărilor de artă este triplă, iar soluțiile tehnice constituie premiere absolute românești, se poate lesne înțelege că oamenii angajați în această ofensivă — vreo 600 la număr, — au trebuit să aibă, din plecare, calități de excepție. Și oamenii acestui șantier le au cu prisosință...

Cu inginerul Nicolae Procop, șeful tuturor, stau de vorbă în biroul său. Ca și la vremea începutului de șantier, e un birou modest, într-o baracă oarecare. Mereu ne intrerupe telefonul. Întrebări venite din punctele fierbinți ale șantierului, comenzi, unele chiar pe un ton mai ridicat. Trasăm, întii de toate, spațiul de referință al discuției noastre: stadiul lucrărilor în tunele și la viaducte; ceva în plus despre calitatea lucrărilor și despre calitatea oamenilor. Dar, ceva în plus, ceva cu totul special, care să le definească și să le susțină curajul de zi cu zi de a îndrăzni să arunce peste văi, peste păduri și sate, punți de beton armat la înălțimi amețitoare, sau de a străbate, centimetru cu centimetru, trupul dealurilor din zonă, trezindu-le după milioane de ani de adormire.

În dialogul rezumat în continuare, întrebările celui ce a consemnat se subînțeleg:

„Acum trebuia să fim mai departe cu lucrările, dar nu ne lasă terenul. Găsim o soluție, dar terenul ți-o dă peste cap. Am dat de un teren necoerziv; niște nisipuri și prafuri... Nu mai departe de săptămîna trecută, în tunelul Ploștina, la inelul 357, pe o singură secțiune cu dia-

metrul de 9 metri, geologii au găsit trei genuri de straturi: nisip prăfos argilos, praf argilos tare și nisip prăfos necoerziv. Am înaintat greu, foarte greu prin aceste straturi necimentate. Se formează niște caverne deasupra scutului, care duc la blocarea mașinii de excavat. Mai mult de 70—80 de centimetri nu înainta scutul într-o zi, dar cu sprijin cu lemne și săpare manuală... Am găsit, apoi, o altă soluție, cu casete metalice pentru fracționarea frontului. Ritmul de înaintare a crescut la 1,4—1,5 metri pe zi. Dar nici aceste casete n-au rezistat mult, s-au deformat. Scutul, pe de altă parte, este solicitat mult, este forțat prin împingerea casetelor în front. Am găsit, acum, o nouă soluție, un alt sistem de casetare. Nu fix, rigid ca pînă acum, ci cu un sistem hidraulic, care ne dă posibilitatea ca platformele casetelor să fie împinse pe măsura excavației. Inșă ritmul de înaintare nu crește, e cam tot același... La tunelul Gibeți unde s-au excavat doar 430 metri din 2 200, ne mai trebuie un scut; vrem să-l atacăm și de la ieșire. Aici e mare nevoie de încă un scut, ca să putem ieși cu lucrarea în termen. Orice zi întîrziată după luna iniție înseamnă foarte mult pentru terminarea tunelului. Iunie, zicem noi, e ultima suflare.

La viaducte, situația e foarte bună. Anul acesta, viaductul Topolog, cel mai mare, va avea toate pilele la cota finală. Tot în acest an vom încerca să lansăm primele grinzi pe viaduct. Lansatorul e făcut, e în șantier, e recepționat. Lansarea va fi o operație în premieră națională. Imaginați-vă, nu e deloc ușor să ridici o grindă — care are 160 tone — la peste cincizeci de metri! Nu ne-a fost ușor să alegem platforma lansatorului. De trei ori am schimbat amplasamentul. Începeam lucrările și terenul se degrada, pleca de sub noi. Numai lansatorul are greutatea de vreo 360 de tone. Fără să mai punem la socoteală faptul că el, în permanență, va fi alimentat cu 10—12 grinzi. Greutate nu glumă. Trebuie să fie un loc cu stabilitate. Se pare că l-am găsit, în sfîrșit. Zilele acestea începem montajul la lansator. Nu vom sta numai într-o singură soluție de ridicare a grinzilor. Se pare că proiectantul a definitivat o nouă soluție de ridicare a grinzilor de la sol; printr-un sistem mai simplu, care deja este cristalizat. Așteptăm să-l punem în aplicare. În orice caz, la viaducte am depășit drumul critic; la tunele, însă, ne aflăm tot pe acest drum. Trebuie să-l depășim și aici, e necesar pentru lucrarea noastră, în ansamblu. De la 1 ianuarie, lucrăm foc continuu, și ziua și noaptea, n-avem timp să respirăm, lucrarea trebuie dată în funcțiune la timp. Noi simțim constructorii de căi ferate și am învățat că trebuie să plătim pentru fiecare minut întîrziat din vina noastră. La o asemenea construcție fără precedent, cum este calea ferată Rîmnicul Vil-

cea — Vilcele, cu un record de lucrări de artă pe o mică distanță, nu se poate ca noi, constructorii, să nu fim la înălțime. Vom fi la înălțime!”

Munca de excepție a celor care, cu pricepere de bijutieri, încheagă unicitatea unei lucrări de artă, cu performanțe și dimensiuni care le ridică la scara unor premiere naționale, munca acestor zburători peste văi largi înglobează, pe lângă pricepere și inteligență, pe lângă maturitate profesională și dăruire comunistă, acel izvor al spiritului nostru eroic, cu neputință altfel de cuprins decît prin măsura de excepție a faptei dăinuitoare.

IOAN BARBU ■

Eveniment în satul pe roți

La Ciofringeni s-ar fi putut aștepta țărani din Ciofringeni, să se umfle Topologul primăvara și să iasă din albie ori să se rupă și să se surpe pămîntul gălbui, argilos, de pe coasta vreunui deal, numai la asta nu s-au gîndit vreodată, că are să vină vremea ca peste satul lor să treacă un pod. Casa unuia dintre ei, Aurel Prujină, a rămas chiar sub viaductul peste care într-o zi nu prea îndepărtată vor umbla trenurile, suspendate la 43 de metri, mai sus decît virfurile celor mai înalți salcîmi, duzi sau castani din Ciofringeni. În partea de miazănoapte a satului, în dealul Gibeți, se lucrează la un tunel de 2 240 de metri iar înspre miazăzi, dincolo de cătunul Schitu Matei, lângă care se va construi o gară, dealul Ploștina va fi și el străpuns pe o distanță de aproape 2 kilometri. Cîndva, spun cei care lucrează la Ploștina, în lotul condus de subinginerul Ion Minea, va fi fost pe aici, aproape de talpa munților de astăzi, un țarm de mare. În urma scutului metalic ce înaintează la fiecare opt ore cu cite un metru, banda transportoare adună citeodată în vagoșii sfîrșimuri de scoici iar mecanicii Constantin Voicu și Ion Miron le aduc afară cu locomotiva lor mică, de mină. Și dacă așa stau lucrurile, zice șeful de brigadă Ion Maican, atunci el, fiind de pe lângă Roșiori de Vede, ar putea să creadă că vine mai din largul mării aceleia, dintr-un timp pe care mînea îl pricepe cit poate, mai departe se laudă că-l pricepe. Din '61 a plecat pe șantier, întii la Vidraru, pe Argeș, pînă în '66, și de atunci nevastă-sa Angela s-a hotărît să-l urmeze și ea la Fortițele de Fier,

la Orșova, pe Valea Jiului, la Bănița, la Birnova, pe-aproape de Iași ori la Bela, pe lângă Sighișoara. Numai în lotul de la Ploștina sint vreo 30 de familii și... vestele lucrează și ele, cam toate, fie pe la cantină, fie ca primitori-distributori, fie la grădinița taberei celei mari a șantierului, instalată chiar lângă o margine a satului Ciofringeni, spre lunca Topologului. O parte dintre cei ce lucrează la Ploștina stau însă într-o tabără mai mică, ridicată chiar la gura tunelului.

Cînd și-au deschis drum pînă aici, ne spune inginerul șef al șantierului, Marcel Răducanu, ei n-au spulberat cu lama buldozerelor pămîntul subțire care îmbrăca patul de piatră de dedesubt ci l-au desprins cu grijă și l-au așternut pe cel plin de pietriș pe care avea să se înalțe cabana lor. Brazdă cu brazdă au adunat pămîntul acela fertil și-au încropit astfel o grădină de legume de vreo 400 de metri pătrați. Pînă în vale, la șoseaua județeană care trece prin Ciofringeni, sint vreo zece kilometri, dar în așteptarea unui mîunchi de pătrunjel sau a unei legături de ceapă distanța ar fi putut să pară, citeodată, mai mare. Apoi, pentru că pădurea e la doi pași, plină de ghindă și jir, cei rămași la Ploștina se îndeletnicesc, pe cit pot, și cu creșterea vitelor. Cit au umblat cu satul ăsta pe roți, care e șantierul, zice Ion Maican, au avut destule prilejuri să se cunoască între ei chiar așa cum s-ar cunoaște niște țărani vecini de pe aceeași uliță și este știut că pe oriunde tabăra prinde rădăcini, pentru o vreme, subinginerul Ion Minea va rămîne același pasionat fotograf amator, că maestrul mecanic Cornel Brad va studia terenul în vederea înființării a ceea ce s-ar putea chema un sector zootehnic local, că topometrul Ioan

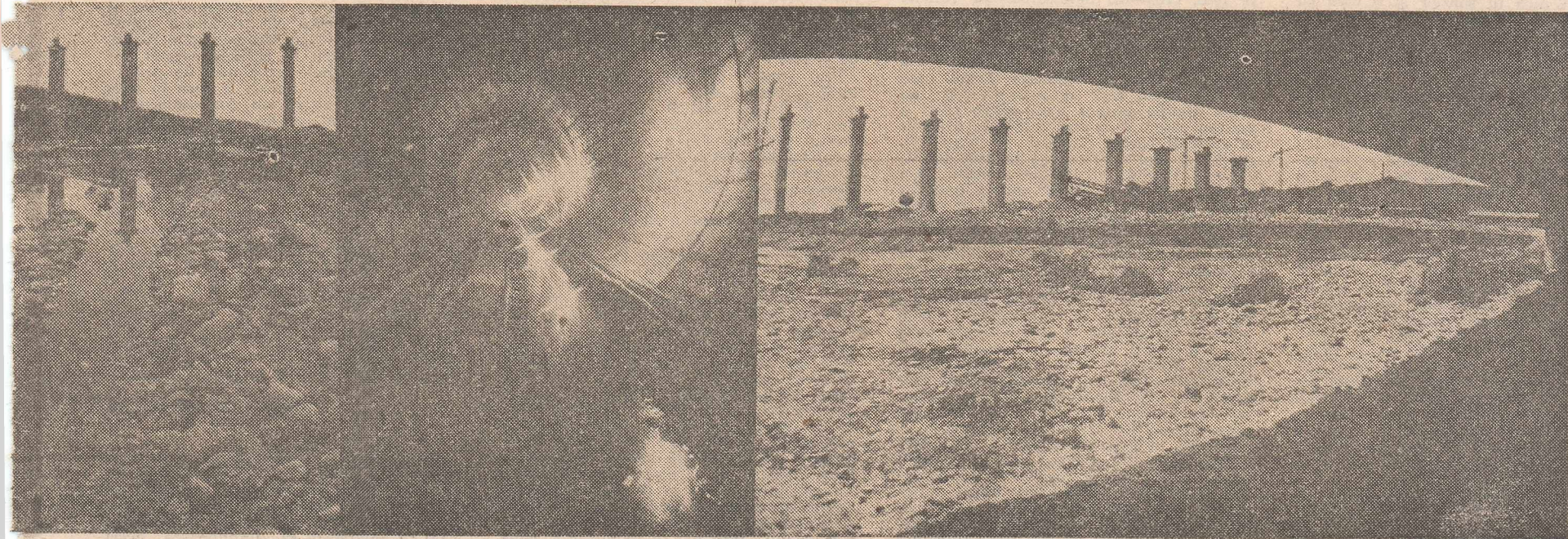

Trăind și mînd mult grele, izoniți, d lume, ei, constructorii prinși de fotoreporterii tuneliștii, șeful șantierului, Nicolae Procop și în și ceilalți, angajați linu — se gîndesc la continuitate. Munca dovedește pricepere cheagă, cu fiecare lucrări de artă, cu p mențiuni care le ridică premiere naționale. lîngă pricepere și înt maturitate profesională munistă, acel izvor tru eroic, cu neputinșrîns, decît prin măsura de excepție a faptei dăinuitoare

Valele — Rîmnîcu Vilcea

...lele se va strădui să smulgă vreunele girle apropiate niscaiva pești, iar colegul său, Constantin Radu, va înființa pentru uzul comun o discotecă. Cea de la Ploștina se numește Paradis și n-a fost nevoie, pentru a se numi astfel, de nici o aprobare, de unde s-ar putea lesne înțelege că există și anumite avantaje care prind contur pe măsură ce distanța pînă la o șosea asfaltată, fie ea și de importanță județeană, se măsoară în mai mulți kilometri. Alteori, nu încap vorbe, aceeași distanță poate să aducă și dezavantaje. Asupra acestei realități ne lămurim dacă avem în vedere evenimentul ce urmează să se petreacă în satul pe roși de curind, pe la sfîrșitul lunii mai. Ion Maican a aflat că băiatul lui, student în anul al 3-lea la Automatică, în București, vrea să se însoare cu o colegă, Mia, le-a făcut o vizită socriilor mici, la Buzău, și a hotărît cu aceștia ca nunta să se țină în tabăra șantierului de la Ciofringeni. Acolo, la cantină, e loc mai larg decît în toate camerele cabanei de la Ploștina.

Ghiță, și-a întors întotdeauna gîndul către satul Iancu Jianu, din ținutul Romanișilor, unde și-a avut casa și familia. Meșterul a trecut pe-al 62-lea an dar este probabil că șantierul va face demersurile necesare pentru ca el să-și poată amîna ieșirea la pensie măcar pînă în '85, cînd pe viaductul ridicat între cele două tunele deasupra satului Ciofringeni va trece primul tren. Regula străveche a meseriei zice dealtfel că podarii trebuie să se afle sub pod atunci cînd podul construit de ei este pus la încercare. Băiatul lui Ion Maican s-ar putea să știe de acest obicei, doar a crescut pe șantier. I-ar mai rămîne să afle, dacă nu cumva o fi și aflat-o, învățătura pe care el o prilejuește — aproape ca un dar de nuntă — chiar și aceluia care n-au ales să fie podari.

DUMITRU ELIADE ■

Viaductul Topolog — o dorință veche de un secol

Inginerul Dorin Oniță, șeful lotului Viaduct Topolog, își aduce bine aminte: lucrările au fost atacate în ziua de 9 iunie 1980. Deși nu vrea s-o recunoască, stagiari fiind la acea dată, puțin trebuie să se fi speriat cînd a primit sarcina să conducă cea mai importantă lucrare de artă a noii linii de cale ferată. Astăzi, la nici șase ani de meserie, trecut prin alte două lucrări mari: tunelele de la Meste-căniș și Birnova, deși încă foarte tînăr, inginerul Dorin Oniță ne spune clar și concis, așa cum îl învață meseria să vorbească: „Sîntem aici din anul 1979, de cînd au început lucrările de organizare de șantier. Am început lucrarea cu mulți muncitori necalificați, țărani de prin împrejurimi. Puteam spune că astăzi sîntem un grup de specialiști. Cu oamenii pe care îi avem ne-am încumeta să atacăm orice fel de lucrare. Sîntem în avans față de grafic, deși lucrarea include cîteva tehnologii în premieră. Nici cel mai mic accident de muncă”.

Noua linie de cale ferată va avea 10 viaducte și două poduri peste Olt și Argeș. Cel mai mare și deci cel mai impunător este cel despre care scriem, Viaductul Topolog. Are o lungime de 1350 metri și o înălțime maximă de 50 metri. Cele 39 de pile și cele două culei sînt ieșite din pămînt, unele din ele, cele mai înalte, fiind la cota finală. Unele din ele a fost necesar să fie fundate la o adîncime de 25 metri. Infrastructura viaductului este proiectată și construită pentru cale dublă. Dublarea se va face în etapa a doua. Ceea ce astăzi se înalță sub ochii noștri este materializarea unui vis mai vechi. Despre construirea acestei căi ferate se vorbește de aproape o sută de ani. Dealtfel C.C.C.F., Centrala de construcții căi ferate, a găsit de cuviință ca pe calendarul pe anul acesta să reprezinte Viaductul Topolog ca una din cele mai importante lucrări ale sale.

Spuneam mai înainte că s-au folosit în premieră cîteva tehnologii noi. Pentru lămuriri suplimentare să apelăm din nou la inginerul Oniță: „Pilele viaductului sînt casetate și au fost realizate prin glisare. Glisarea presupune continuitate: ziua, noaptea, fie zi de lucru sau de odihnă. Manoperă mai multă, materiale mai puține. Grinzile asamblate din tronsoane ce vor fi fost comprimate pe șantier au o deschidere de peste 30 metri și o greutate de 160 tone. Nu s-au

mai folosit la poduri astfel de grinzi. Ele vor fi montate cu ajutorul unui lansator special construit la Întreprinderea de poduri metalice și prefabricate din beton Pitești. Numai proiectarea și construirea lui au ridicat probleme cît să aibă ce lucra un inginer bun o viață întreagă. Pentru a nu deranja planurile de alunecare ale masivului în care sînt fundate o parte din pilele și culcea dinspre stația Schitu Matei s-a adoptat sistemul cu cheson circular cu subturnare, de asemenea o premieră pentru fundarea pilelor. Dar poate cea mai importantă realizare a noastră este formarea unei noi echipe de constructori. În marea familie a constructorilor din țara noastră au intrat cu fruntea sus aproape o sută de noi muncitori. Sub îndrumarea constructorilor mai vechi, care au lucrat pe marile șantiere ale țării au învățat meserie oameni care la viitoarea lucrare vor învăța la rîndul lor pe alții. Într-un șantier nou și mare ca acesta încep munca cei vechi. Lîngă ei cresc constructorii de mîine. Cred că această continuitate este printre altele ceea ce caracterizează cel mai bine munca noastră. Deci, nu unul ci mai multe cuvinte bune pentru Nicolae Lăcureanu, șef echipă dulgheri. Horia Panțiru, șef de echipă glisare, Ion Bițoi, șef echipă fierarii betonisti, Vasile Manoilă, șef de echipă lăcătuși mecanici pentru maistrul Nicolae Tincu și pentru șeful de echipă Gheorghe Sora”.

Nu e nevoie de prea multă imaginație pentru a putea să-ți reprezinti ce înseamnă apariția unui șantier într-un loc în care pe o rază de cîteva kilometri nu era nici o construcție, afară poate de obișnuitele case ale unui sat. Spectacolul are ceva din Facerea Lumii. La început nu e nimic, apoi vin oamenii care își ridică niște căsuțe în care să poată trăi mulțumitor ei și copiii lor cîteva ani doar pînă cînd lucrarea va fi gata. Viața aceasta, provizorie și oarecum improvizată, are ca unic scop realizarea lucrării ce va dura sute de ani. Trîind și muncind în condiții mai mult grele, izolați dar nu ruși de lume, cei de aici se gîndesc la durabilitate, la continuitate. Se gîndesc muncind. Am folosit cumva cuvinte mari? Da. De ce n-am face-o cînd e vorba de muncă și de oameni, de viața de cîteva ani a citorva sute de oameni? Atunci vor pleca în alte locuri și în urma lor va rămîne un viaduct pe care vor trece trenuri aproape în zbor peste vechea vale a Topologului. Lîngă picioarele de beton ale viaductului, care par deocamdată nefirești în ținșirea lor spre cer, vorbind cu oamenii cărora li se pare că ceea ce fac este de un firesc aproape banal, ne revin în minte cuvintele unuia din mulții oameni care obișnuiau să gîndească înainte de a vorbi: viața nu este altceva decît un veșnic început. Probabil așa și este.

OPREA GEORGESCU ■

Cînd glasul omului se ridică peste glasul mașinilor

Om de bine și hîrșit în viață, inginerul Ioan Niculescu, vechi politehnician, are ce are de spus cu o voce puternică, înaltă, fără a fi ridicată, și cu privirea limpede, albastră, ațintită spre interlocutor. Desigur, mașinile de sub mîna și cugetul lui fac o gălăgie mai mare și cine le vede la treabă înțelege destul de repede că vocea lui Ioan Niculescu este a unui om

trecut prin feluri și feluri de șantiere. Sînt clipe cînd glasul omului trebuie să se ridice peste glasul mașinilor și utilajelor, iar viața lui Ioan Niculescu pare a fi alcătuită mai cu seamă din asemenea clipe. Nu chiar începînd din 1951, primul lui an de studenție, ci din 1953, cînd a abandonat cursurile de zi ale Politehnicii, trecînd la fără frecvență omul trecînd, în același timp, peste pragurile unei lumi din care nu s-a mai desprins de atunci. Cu o singură excepție, despre care vom vorbi mai la vale.

Merită să dăm o raită prin lumea străbătută de Ioan Niculescu, cu atît mai mult cu cît este o lume în continuă prefacere, nu din cele care încalcă existența, uneori chiar surpîndu-i elanurile, ci din cele asupra cărora omul stăpînește cum ar stăpîni un motor sau altă alcătuire din prelungirea imediată a mîinii și miinii sale. Într-o ordine aproximativă, Ioan Niculescu a contribuit la dublarea căii ferate Teiuș — Cluj și la dezvoltarea rețelelor feroviare din inima Transilvaniei, s-a numărat printre constructorii triajului din Simeria, a executat lucrări portuare în Giurgiu, a pus umărul la edificarea Aeroportului internațional Otopeni și a stațiilor de radio-releu din Eforie, Bacău și Tirgu Bujor. Buletinul său de identitate, răsfoit pe rubricile vizelor de domiciliu și reședință, seamănă cu legitimația unui comis-voiajor. De asemenea, în cartea sa de muncă e un haos curat. Și asta nu pentru că omul s-ar fi plimbat de la o întreprindere la alta, fără astîmpăr și chef de statornicie, ci pentru că întreprinderea însăși, din etapă în etapă, s-a restructurat în raport cu profilul șantierelor din subordinea ei, s-a dezvoltat, și-a anexat noi și noi teritorii ale efortului productiv. Și în virtutea unor asemenea prefaceri se întîmplă uneori să ai și ghinion. Încît, cu vreo trei-patru ani în urmă, inginerul Ioan Niculescu s-a trezit eșuat între maldăre de hîrtii și telefoane sunînd în gol, întocmai ca un pește azvîrlit pe uscat, între o secretară și un raft de dosare. Însă mafia atotputernică a șantieristilor nu l-a lăsat să agonizeze prea mult. La timpul potrivit, Nicolae Procop, șeful șantierului 3 tunele, căi ferate Vilcele — Rîmnîcu Vilcea, l-a chemat la Ciofringeni, în inima teritoriului străbătut odinioară de bejenarii lui Gala Galaction, spre apa Vodislavei.

Și acum, inginerul Ioan Niculescu se mișcă în alt decor, neîndoielnic mai ferit și mai tonic. Dacă reducem lucrurile la o schemă simbolică acolo unde erau telefoanele abandonate în biroul din București stă astăzi Grigore Mihalache, șeful unei brigăzi de mineri. Iar pe partea raftului cu dosare, firește, stă Mihai Tudose, șeful brigăzii de mecanici de întreținere al marelui scut mecanizat din tunelul Gibei. Tot ce înseamnă utilaj și motor, de la Ciofringeni la Ploștina, stă sub mîna și ascultarea lui Ioan Niculescu, un buzoian care cunoaște din viața constructorilor cam tot ce se poate cunoaște, și mirosul ascuțit al uleiului ars, și mirosul dospit al hîrtilor. Faptul că rocile dealului dinaintea mecanismelor sale sofisticate sînt friabile și se surpă la fiecare pas îl îngrijorează, desigur, dar, asemeni unui jucător de șah experimentat, omul nostru gîndește mișcări în avans, cu o remarcabilă agilitate a conștiinței și cu un respect neclintit pentru adevăr. Fără a pune preț pe cifre tiranice și fără a așeza răul în față, inginerul Ioan Niculescu, ne-a asigurat, totuși, că lungimea de 2310 metri a tunelului Gibei nu va fi răpusă decît prin înfruntarea a 2310 surpări. Însă calea ferată dintre Vilcele și Rîmnîcu Vilcea, cea mai importantă lucrare românească de acest gen din ultimele trei decenii, merită toate durerile de cap posibile și imaginabile în universul constructorilor. De fapt, dacă stăm strîmb și judecăm drept, mai durabile decît toate s-au dovedit a fi totdeauna temeliele în care s-a încorporat și neliniște, și sudoare sărată și lule.

MIHAI PELIN ■

...ții mai ar nu rupți de — și cei sur — o echipă de rului 3 tunele, Rîmnîcu Vilcea, Ion Mihăescu în focul con- durabilitate, la lor de excepție ăișitieri, in- micitate a unei formante și di- la scara unor înglobează, pe gîntă, pe lîngă și dăruire co- spirîntului nos- altfel de cu- ra de excepție

Fotografii de PAUL AGARICI ■

Casa lui Andrei Mureșanu a fost salvată

În Bistrița există o zonă, mai bine-zis un cartier numit Andrei Mureșanu, apoi o stradă cu același nume care, în urma impunătoarelor sistematizări a devenit bulevard larg, cu patru benzi de circulație, aflat încă în șantier și o casă cu următoarea inscripție memorială: „În această casă și-a petrecut o parte a copilăriei poetul Andrei Mureșanu, participant la revoluția din 1848”. Inscripție eliptică deoarece omite un „amănunt” extrem de important și anume că aceeași casă a servit lui Andrei Mureșanu, de-a lungul întregii sale vieți zbuciumate, ca loc de retragere din grele lupte pentru supraviețuire, pentru idealurile revoluționare ale epocii, ca insulă de liniște și reculegere, de creație și iubire. Cine nu cunoaște, la Bistrița, această casă modestă a morarului Toader Mureșanu, tatăl poetului, rămasă ca o umbră de praf și de pulbere, respirând un aer vetust și fragil, în mijlocul blocurilor de beton și sticlă, printre buldozere și excavatoare gigantice, printre macarale suspendate? Chestionarul nostru, frugal, printre cetățenii orașului nu avea însă un scop turistic, decorativ ci un sens exact, pragmatic: voiam să ne convingem dacă modesta casă a „mureșenilor”, moștenită din generație în generație până la nivelul stră-stănepoților poetului care o locuiesc astăzi merită, într-adevăr, să fie salvată din fața modernelor și binefăcătoarelor proiecte și acțiuni de sistematizare, dacă merită să devină „casă muzeu”, vatră a spiritualității revoluționare românești la care să venim, din când în când, cu capul descoperit și sufletul curat. Pentru că, în fapt, casa de la numărul 31 a străzii care poartă numele poetului Andrei Mureșanu nu reprezintă, într-adevăr, o mostră de

arhitectură superioară, și nici o pildă de rezistență în fața intemperiilor. Ea rămâne doar un moment (monument?) al istoriei, adică o casă în care s-a născut unul din sublimii revoluționari noștri de la 1848, creatorul nemuritoarelor versuri ale cîntecului însuflețirii noastre: „Deșteaptă-te, române!”

Casa, nedeclarată până astăzi „casă memorială” și neînregistrată ca atare, s-a aflat la o clipă de demolare. Primii care au reacționat, care au sesizat, care au atras atenția asupra unei grave erori a edililor orașului au fost cetățenii, oamenii în sufletul cărora cîntecul „Deșteaptă-te, române!” are o rezonanță istorică tulburătoare. Printre instituțiile alertate s-a aflat și revista „Flacăra” care a publicat astfel de sesizări și a solicitat blocarea imediată a acțiunii echipelor de demolare. Acum un an casa era gata să intre în cupa unui excavator mamut. La ora la care scriem aceste rânduri avem asigurarea forurilor competente județene că de această casă nu se va atinge nimeni, că au fost corectate și simplificate unele proiecte ingineresti și arhitectonice pentru a o păstra intactă, cu gospodăria întreagă, făcându-se totodată demersurile necesare pentru a o declara muzeu. Demersurile sînt deocamdată într-un impas dar, după toate probabilitățile, ele vor avea efectul scontat într-un timp util.

Printre intelectualii orașului care pledează de multă vreme pentru salvarea casei lui Andrei Mureșanu de la demolare se află profesorul Vasile Rațiu, directorul „Casei corpului didactic” și ziaristul Valentin Raus. Documentația lor științifică întreprinsă pe baza unor îndelungi cercetări de documentare a servit ca argumente decisive în disputa pentru elu-

cidarea cazului „casei memoriale Andrei Mureșanu” din Bistrița. Profesorul Vasile Rațiu demonstrează că în această casă se păstrează încă obiecte prețioase aparținînd poetului, manuscrise, cărți, fotografii și printr-o colaborare cu alte muzee s-ar putea organiza aici cu minim efort financiar, un muzeu al poetului și nu numai al poetului ci al tuturor scriitorilor originari din zona Bistrița-Năsăud, un muzeu al literaturii unui județ. Ca să nu mai vorbim de faptul că această casă poate funcționa și ca muzeu al Revoluției de la 1848!

Prin urmare, oamenii din oraș, forurile locale județene sînt hotărîte să facă din casa de la numărul 31 de pe strada Andrei Mureșanu un muzeu, mai ales că în același oraș Bistrița a existat până în jurul anului 1900 și casa în care s-a născut poetul, casă care a fost mistuită de un incendiu. (De remarcat că amîndouă casele familiei Mureșanu se aflau în afara perimetrului „orașului liber regesc” unde aveau dreptul să-și așeze gospodăriile localnicii sași și maghiari!) Atunci cine se opune ocrotirii acestei case și declarării sale muzeu? Aparent, nimeni. Dar în planul de sistematizare al orașului această casă nu a fost prevăzută ca excepție de la demolare. Deși la ora documentării noastre șeful secției județene de proiectare, arhitectul Dragoș Popovici, ca și șeful secției de sistematizare, inginerul Corneliu Țăranu, declară că au prevăzut de la început ocrotirea casei de la numărul 31 prin reconstruirea ei în altă parte, citeva zeci de metri „mai încolo” într-o alveolă special amenajată între blocuri dar vizibilă din bulevard”. La solicitarea noastră de a vedea unde anume se gîndiseră proiectanții și autorii sistematizării să „repartizeze” această construcție „fără nici o importanță arhitectonică”, tovarășul Dragoș Popovici ne-a replicat că îi pare rău dar „chiar în

secunda aceasta la noi s-a terminat programul” și discuția s-a încheiat. Este absolut cert că dacă de la bun început proiectanții ar fi inclus casa de la numărul 31 în proiectul de sistematizare, nu s-ar mai fi creat atîtea discuții, nu s-ar fi ajuns la sesizări și memorii, la adrese și reveniri la adrese, nu s-ar fi ajuns la emoțiile sincere provocate de demolarea unei vetre în care arde încă puternică memoria unuia din sublimii poeți ai neamului, ai unuia din tentalii luptători revoluționari din Transilvania. Acum, desigur, am auzit în culisele acestei documentări și unele exprimări de genul: „ce atîta teavatură pentru o casă în care a stat un poet cițiva ani din copilărie?” Este evident că această casă a însemnat pentru poet, ca și pentru spiritualitatea românească, înfinit mai mult decît acei „cițiva ani din copilăria unui poet”, pentru că la această casă au venit de-a lungul timpului, în pelerinaj, și memoran-diștii, și luptătorii pentru unirea cea mare din 1918, cîntînd „Deșteaptă-te române!”. Toată lauda oamenilor de bine din Bistrița-Năsăud care s-au „bătut”, pentru salvarea acestei case modeste în care a copilărit, a visat, a iubit, a suferit poetul revoluționar de la 1848, Andrei Mureșanu, cit și celor care au decis modificarea de proiect, și se străduie, pentru trecerea ei în rîndul lăcașurilor de preț ale culturii și istoriei noastre.

ADRIAN DOHOTARU

P.S. Așteptăm în acest spirit ca forurile competente ale Consiliului Culturii să avizeze neînfîrzit favorabil crearea „casei memoriale Andrei Mureșanu” din Bistrița, cu atît mai mult cu cît forurile locale se angajează să împlinească acest deziderat al locuitorilor orașului, cu forțe proprii!

Roș-galben-albastre sînt razele Clujului

(Urmare din pag. 24)

minos al cărui cititor este tovarășul Nicolae Ceaușescu.

A doua zi, la Cluj-Napoca, atmosferă greu de imaginat la orele 19, cînd membrii Cenaclului „Flacăra” urcau treptele scenei Sălii sporturilor. Aplauzele și uralele, care însoțeau prezentarea numelor fiecăruia dintre artiști, au dovedit din nou că acești minunați spectatori clujeni rămîn în continuare prieteni fideli ai cenaclului. Tensiunea crește și întreaga sală erupe în momentul în care apare pe scenă poetul Adrian Păunescu, cel care — aflat într-o excepțională dispoziție — va conduce acest spectacol pînă la limita extenuării totale. Sala a fost tot timpul un adevărat vulcan, greu de stăpînit în unele momente, dar s-a situat în permanență pe aceeași lungime de undă cu cei aflați pe scenă, dînd dovadă de un deosebit rafinament artistic. Simțînd parcă pulsul ridicat al publicului, membrii cenaclului au realizat momente culturale-artistice excepționale, meritînd — credem — să fie reținute cele realizate de: Vasile Șeica-reu, Ștefan Hrușcă, Andrei Păunescu, Alexandru Zărnescu, Mihaela Popescu, Constantin Dragomir și alții. Concursul organizat pentru realizarea „Topului preferințelor” a focalizat și el atenția spectatorilor, cîntecul „Da, da, da”, interpretat cu mult temperament de Andrei Păunescu, intruînd și de această dată majoritatea voturilor. Cu multă satisfacție trebuie să reținem și debutul citorva dintre tinerii folkiști clujeni, surprinzători prin maturitatea cu care și-au interpretat cîntecele. Au existat pe toată durata acestui spectacol, momente cu adevărat sublime, momente în care întreaga sală a devenit o imensă scenă. Interpretarea cîntecului „Dor de Eminescu” a fost unul din ele. Ecoul pașilor lui Blaga a străbătut inimile clujenilor prin eternul lor „Dor de Cluj”. Cu lacrimile istoriei în ochi, cu voci tremurînd de emoție, toți cei prezenți au cîntat „Treceți batalioane române Carpații” și „Clopotel reintegrării”, trei tineri aflați în mijlocul sălii făcînd spontan din bluzele lor drapelul tricolor.

Puțin după miezul nopții aveam să primim următorul bilet: „Și totuși această seară nu se poate termina fără să cîntăm Internaționala, este doar 1 Mai.

A fost o noapte de neuitat, în care au cîntat și au dansat împreună românii și maghiarii, sfîrșitul spectacolului, marcat de recitarea de către Adrian Păunescu a poeziei „Pacient”, lăsînd în inimile tuturor celor prezenți regretul despărțirii de această atmosferă feerică.

După focul atîtor seri, în după-amiaza zilei de 1 Mai, împreună cu Adrian Păunescu, cițiva membri ai cenaclului au căutat relaxarea la iarbă verde într-un loc mai ferit de lume, la 40 km de Cluj-Napoca, între Bercheșu și Criseni unde avea să aibă loc o întîmplare plină de semnificații. Spre seară pădurarul ne-a anunțat că pe dealuri au început să curgă oameni și ne-am trezit în fața rugămintii lor de a recita și cînta din poeziile și cîntecetele cenaclului petrecînd cîteva momente în acest loc ce ne părea uitat de lume dar de care ne vom aminti cu emoție.

În ziua de 2 Mai 1983 a avut loc al treilea spectacol în județul Cluj și anume, cel organizat la Dej. Spectatorii aflați în sala cinematografului din localitate, sală care ne-a devenit intimă, așa cum spunea poetul Adrian Păunescu, i-au întîmpinat cu multă căldură pe membrii Cenaclului, făcîndu-ne să simțim chiar de la venirea noastră aici gustul de pline și sare.

Două tinere, care debutaseră mai demult la Cluj-Napoca, este vorba de Anca Ranga și Loredana Românu, au încercat — cu succes, spunem noi — aici la Dej,

să se integreze în rîndul celorlalți membri ai cenaclului. Vocile lor curate și interpretarea plină de sensibilitate au plăcut foarte mult publicului spectator.

Au existat numeroase momente cu adevărat superbe în timpul acestui spectacol, obligîndu-l pe un om din sală să scrie: „e ceva incendiar în acești tineri din sală”. Toti cei prezenți au cîntat cu adevărat admirabil, au cîntat în picioare „Trăiască România”, sau au cîntat în șoaptă, pe întuneric, „Treceți batalioane române Carpații”, „Jurămînt la Putna”, „Colindul Ardealului” și „Poporul român Opere complete”. Această fantastică noapte la Dej s-a încheiat cu promisiunea certă că vom reveni a doua zi.

Măreața feerie de la Dej

Localitatea: Dej, 3 mai 1983, orele 19, stadionul din localitate.

Durata: 5 ore și 45 minute.

Număr de spectatori: 7 000.

Calitatea spectacolului: Cel mai bun desfășurat în acest județ și între cele mai bune desfășurate în aer liber. Atît de bun a fost acest spectacol, încît am hotărî încheierea stagiunii noastre în județul Cluj aici, în plin triumf.

Atmosfera: Dăruire fantastică dar, lucrul rar pentru un spectacol pe stadion și senzația de intimitate și unitate în jurul ideii de patrie și tinerete.

Noutăți: A debutat foarte sigur militarul Costel Șerbănescu; Tatiana Filipoiu a cîntat în premieră piesa lui Majay Gyözo, „Totuși iubirea” și grupul Flapo, integrînd vocea Camelliei Geneveanu, a cîntat prima oară în public, piesa „Veniiți cu noi”.

Apartul organizatorilor: Foarte, foarte bun. Mulțumim conducerii organizației de partid a municipiului Dej, tovarășului prim-secretar Teodor Maier, pentru solici-tudinea cu care au răspuns dorinței de-jenilor de a face un nou spectacol. De astă dată în aer liber. Mulțumim organizațiilor uteciști, tovarășului prim-secretar al organizației municipale de tineret, Ioan Buda, precum și gospodarului șef al organizației județene de tineret, tovarășului Dorin Mieu.

Debutul spectacolului nu ne-a convins deși am început în forță cu „Voltaj”. În vîntul pătrunzător oamenii stăteau parcă amorțiți de frigul ploii care în această zi însă ne va ocoli. Simțeam că încă nu este ca în seara anterioară, dar cînd aveam să fim contrașiși. Mihaela Popescu, cu vocea înaltă, sigură și clară ca „ora la care cîntă”, din care împlinită ziua se scurge spre tainicul clop al nopții, pune la încercare capacitatea receptivă a publicului. Aderența la marile cauze, cum este și aceea propusă în cîntecul lui Arpad Domokos, „Autoportret” susținînd împotriva iredentismului ideea că unitatea presupune cunoașterea realităților acestor țări și curajul afirmării adevărului despre ele, aduce materia umană din acest „laborator Flacăra” la temperatura modelării sale. Pe finalul cîntecului „Antirăzboinică” al lui Valeriu Sterian, acest lucru este deja posibil. Tinerii prezenți în tribune scandează, „Pace, pace!”.

Momentul finalului l-a fost sugerat conducătorului cenaclului de luminile aprinse de spectatori pe parcursul manifestărilor noastre. Adrian Păunescu a pregătît zece torțe, cite una pentru fiecare sută de spectatori din gala celor o mie aproape împlinite. Apoi, la lumina făclilor purtate de membrii cenaclului, a recitat „Pacient”, făcînd din acest final vîrf al unei manifestări prînsă de lumină ce ne străbătea între stelele primei nopți de vară petrecută de noi la Dej.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Ați citit croniclele manifestărilor cu numerele 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922.

Masa haiducului

(Urmare din pag. 9)

ateliere, sînt plecați prin Italia sau alte renașteri, eu, după cum vezi, cu greu mă mai mișc de aici.”

„Eu cu Ladea nu ne-am iubit, dar nici nu ne-am bătut. Dar pot să spun că, lăsîndu-i la o parte pe Brăncuși și Paciurea, Ladea a început marea sculptură în România... Medrea era cam gras în bronz... E un fluieraș, fluiereaș un cîntec senzual, cu multă voluptate, pe deasupra nudurilor sale, fiindcă privește femeia numai din unghiul plăcerii. Dar ce frumoase sînt, nu-i așa, capetele lui Ovidiu și Delavrancea din parcul de la Șosea. Ladea iubea și el viața ca nimeni altul, dar cînd se atîngea de marmură, de lemn sau de piatră, le făcea să cînte bîr-bătește și cu o tristețe sonoră în eternitate.”

Sculptor, romancier, pictor, Ion Vlasiu e o triadă a spiritualității românești. Numai în palatul meu de lucernă din copilărie sau în castelul meu de otavă de la Mogoșoaia m-am simțit atît de bun și atît de aproape de toți vișinii pămîntului ca la Masa haiducului său. Rezemat de o risniță de lemn din care vîntul bea grîne pîrguite am înțeles că numai la ospetele bogate se merge pe căi drepte. În stînga mea, umblau, după vedenii niște buturugi scoase din străfundurile pădurii, în dreapta atîrna, peste un stol de porumbei, un pridvor sau un geamluc cu perdelele trase și cu o aripă de fereastră deschisă prin care se vedeau — le cunoșteam, le văzusem frumos topite în ape de curcubeu într-un tablou dinăuntrul atelierului — niște rufe de copil. Mă trăgea în spate piatra rece și legendele haiducilor și gropile lor cu jar în care troznesc berbeci și toate văduvele frumoase de pe la hanuri, servind binecuvîntare și viclenie ochioasă; focuri, fintini, trădări și iubire și mult timp vechi, adică viață. Toate cîrgînd în ighebul zilei de mine. Și atunci, înfrîntîndu-mă cu meșterul Vlasiu, am recitat împreună din bunul nostru prieten Alexandru Căprariu:

„Ia-ne, Doamne, nouă nădejdea de cenușă în tine și caută-ți, pașnic, alt univers, numai al tău, fără a ne condamna ca,

prin bucuriile simple și sfintele păcate ale cunoașterii, să te alungăm din fiecare stea — pentru că dincolo de noi nu există decît tot ființele noastre, fluviu uriaș în oglinda cărula își regăsesc incandescentele constelații nepieritoare.

Replici

Într-un interviu apărut în Flacăra nr. 11 din 18 martie 1983, regizorul Dan Pița vorbește pe larg despre unele probleme generale ale cinematografului, dar și mai pe larg și cu motivări concrete despre propria-i activitate de regizor; ceea ce e dreptul său dacă o publicație prestigioasă consideră că el este un regizor-etalon și-n această calitate îi solicită interviul. Din nefericire însă atunci cînd trece la aprecieri asupra colegilor de breaslă, D.P. părăsește argumentele și tonul obiectiv (n-aș vrea să zic revendicativ, folosînd la enunțarea chestiunilor generale ale filmului) și devine violent; despre subsemnatul afirmă că „an de an fac filme timpite” (...) „fac orice prostie refuzată de toată lumea”. Aș vrea să precizez: în ultimii 28 de ani am semnat ca operator, 23 de filme, bucurîndu-mă de numeroase recunoașteri naționale și distincții și premii internaționale. În calitate de conferențiar universitar, în acești ani am contribuit la formarea profesională și artistică a unor operatori și regizori de prestigiu, dintre care Iosif Demian, Dinu Țăneș și în ultimul timp, Vlad Păunescu, semnatarul imaginii ultimelor două filme ale lui D.P., „Concurs” și „Faleze de nisip”. În ultimii 8 ani (deci nu „an de an”) am făcut 6 filme în calitate de regizor. Dacă aceste filme au fost „timpite” și „prostii refuzate de toată lumea” (cuvinte jignitoare care se adresează implicit și scenariștilor cu care am lucrat și celorlalți colaboratori-creatori din echipele de filme), să apelăm atunci la mărturiile cifrelor: în 1975 a apărut Patima după un scenariu de Draga Olteanu-Matei și subsemnatul, plecînd de la o năvălă a scriitorului Petru Vintilă, înregistrînd pînă la 1 martie crt. 2 473 442 spectatori în țară. Filmul a fost cumpărat (și nu „refuzat”), în Bulgaria, Cehoslovacia, R.P.D. Coreeană, R.D. Germană, Polonia, Ungaria, R.S. Vietnam, Mozambic, Elveția. În 1978 Din nou împreună (scenariul lui Dumitru Buznea, scriitor și scenarișt) cu 1 495 675 de spectatori. Filmul a fost cumpărat în Bulgaria, Cehoslovacia, R.P.D. Coreeană, R.D. Germană, Polonia, U.R.S.S. În 1980,

Am fost șaisprezece de scriitorul Aurel Mihale, cu 1 929 428 de spectatori. Filmul a fost cumpărat în Bulgaria, R.P. Chineză, Cuba, Ungaria. În 1981, Calcula-torul mărturiseste scris de R.A. Petrescu și Mihai Dimitriu, profesori la I.A.T.C., film cu 1 028 533 de spectatori. A fost cumpărat în Bulgaria, Cuba, R.D. Germană, Polonia, U.R.S.S. În 1982 a apărut Rămîn cu tine (scenariul de Dumitru Buznea), cu 433 615 spectatori pînă la 1 martie crt. Filmul a fost cumpărat pînă acum în Polonia și U.R.S.S. Și Cărufa cu mere după un scenariu al scriitorului D.R. Popescu, film a cărui premieră urmează să aibă loc în curînd.

Ca și Dan Pița, mi-am făcut filmele pe baza unor scenarii pe care eu le-am propus cinematografului și nu invers. În cazul meu, aceste propuneri le-am făcut convins de necesitatea lor în momentul politic și istoric dat, precum și de obligațiile ce revin cineastilor în domeniul educării politico-ideologice a publicului. Se vîntură ideea că mai ușor se pot face filme „de artă”, estetizante, fie în detrimentul eficienței lor ideologice, decît filme consacrate unor imperitive de mare acuitate socială și politică în contextul actualității interne și internaționale. După părerea mea tocmai aceste filme constituie piatra de încercare a atitudinii de artist și cetățean militant a unui regizor. Înversunarea carbă cu care D.P. privește filmele mele coroborate cu declarațiile pe care le-a făcut în presă, precum și cu faptul că D.P. intenționează să facă în viitorul imediat un film despre „un fel de haiduc” — Pantelimon (acum cînd este atîta nevoie de filme de actualitate), n-ar putea duce oare la concluzia că D.P. este de părere că numai cu asemenea filme se pot „muta jaloane” în școala națională de film?

Rezervîndu-mi dreptul de a mai aștepta, însă nu multă vreme, scuzele publice de rigoare ale lui D.P. înainte de a considera că expresiile sale calomnioase și injurioase pot face obiectul unei acțiuni în justiție, vă mulțumesc stimate tovarășe redactor șef, pentru publicarea conform legii presei, a acestui răspuns la un evident caz de atac la persoană.

Cu stîmă,
GEORGE CORNEA

„Lui i s-au dat caii și căruța, iar mie numai biciul!”

Nu am găsit-o pe Aurelia Olteanu (fostă Ruxanda) la reședința temporară pe care o indica în disperata scrisoare trimisă revistei: comuna Golești, satul Popești Vale, județul Vilcea. Se afla din nou la Institutul oncologic, a cărui pacientă periodică este, fiind operată de două ori, continuând tratamentul în amintitul institut. Deși tânără, 39 de ani, a fost pensionată medical. I-am găsit, în schimb, pe părinții ei. Doar necazul acestei fete le mai lipsea lor, oameni loviți de o grea năprasă: mama, de doi ani, este paralizată, imobilizată la pat. Tatăl, pensionar, se luptă din răspuneri cu nevoile casei, nevoi ce au sporit prin venirea la ei a fetei, care nu are voie să ridice nici o găleată cu apă. Și apoi, mica lor căsuță — două camere mărunte — este neîncăpătoare pentru două bolnave ce trebuie, fiecare în parte, menajată. „N-a avut noroc fata noastră — zice — după ce a stat aproape 20 de ani cu un bărbat luat din dragoste, vreme în care a muncit de s-a spetit, ridicându-și împreună o casă, cu un palat, când să se bucare și ea de muncuța ei, el a dat divorț, cu toate că tot el era cel care o bătea mereu. Și nu știu cum s-o fi făcut că lui i-au dat judecățile mindrețea aceea de casă în întregime, fata noastră nemaiavând alt adăpost pe lume decât aici la noi, departe de un spital, de o îngrijire medicală. Stă ce stă aici, după care iar se internează la București, că-i bolnavă de adevăratele, asta-i răul cel mai mare”.

Mama plinge. Ne roagă să mergem în șopron să vedem unde i-a trântit fostul bărbat al Aureliei lucrurile aduse când fata lor se afla în spital, pe masa de operație. Intră-adevăr, sub șopron, cu o folie de polietilenă deasupra, zăceau, amestecate, mobile, aparate electrice, aragaze ș.a. — în cea mai mare parte distruse. Fuseseră aduse din toamna lui '82. Lăsați în

lipsa Aureliei Olteanu care trimisese plic din spital cu rugămintea de a-i mai fi păsuite lucrurile în fosta-i casă până când va putea ieși din spital. N-a fost păsuită. I-au fost aruncate sub șopron exact când ea suferea a doua operație la Institutul oncologic. „Aș dori să am măcar satisfacția că și în cazul meu s-a făcut dreptate” — ne scrie Aurelia Olteanu.

Nedreptatea la care se referă este cum s-a făcut partajul bunurilor. Au dobândit împreună, în cei aproape 20 de ani de căsnicie, o casă tip vilă — cu parter și etaj — un autoturism „Fiat 1800” și alte bunuri. Surprinzător, instanțele i-au atribuit în întregime casa fostului sot, iar ei, care nu a condus niciodată mașina, neavând permis — și nici șansă de a-l mai obține — i s-a dat mașina, degradată în mare parte. „Cu alte cuvinte — subliniază cu amară femeia — lui i s-au dat caii și căruța, iar mie numai biciul! Cu atât mai mult cu cât vila a fost evaluată la prețul de 190 000 lei, când ea, în fapt, valorează 400 000—500 000 lei.”

Am văzut și noi vila din Rîmnicu Vilcea de pe strada Enache Achim nr. 3. L-am cunoscut și pe Mihai Ruxanda, fostul sot. Arăta înfloritor. Era chiar fericit — urma să aibă, în sfârșit, un moștenitor! Își cum-părase și o altă mașină — o Lada 1500 — procurându-și pentru ea un număr mic în ce-l privește, s-a achitat de obligații față de fosta nevastă. I-a dus pină și lucrurile, cu mașina plătită de el, acasă, la părinți. „De ce le-ați pus sub șopron?” „Păi, n-aveam unde în altă parte!” Desigur, în două cămăruțe cit palma, unde să mai fi intrat și mobilele?!

Nu știu cum o fi ajuns expertul să constate că această vilă cu parter și etaj nu putea fi împărțită în două unități locative distincte și, mai ales, că nu există posibilitatea efectuării unor lucrări de modificare a acesteia pentru a se obține

doă locuințe cu funcționalități de sine stătătoare! Chiar prin construcție vila formează mai multe unități locative distincte, cu intrări separate, cu posibilități de îngrădire a terenurilor pentru a nu se deranja reciproc! Femeia, inițial, a cerut etajul care are tot confortul unui apartament! Pe parcurs, a cerut fie și parterul — care chiar dacă nu are baie și bucătărie, are suficient spațiu pentru amenajarea lor, fiindu-i suficiente nevoile ei cele două camere de la parter — una dintre ele dotată și cu sobă de teracotă, cameră pe care însă Mihai Ruxanda o denumește „cămară” intrucit el aci își ține butoiul cu varză. Tot la parter își are amplasat atelierul de tâmplărie, mare cit o sală de gimnastică, după cum își are și un „garaj” uriaș — dotat cu cele necesare — calorifer, boiler — din care ușor s-ar putea amenaja două camere.

Dacă cineva dintre cei care au dat acest verdict ar fi mers din curiozitate la părinții Aureliei Olteanu — unde a fost obligată de împrejurări să se retragă — să vadă condițiile în care trăiește ea, femeie bolnavă — ne îndoiim că acesta ar fi fost verdictul. Deși pensionară, nu are timp și nici voie, să se agite pentru a-și construi un apartament. Drept (și mai ales, omenește) ar fi fost să i se fi dat și ei dreptul de a locui în casa la care a muncit o viață. Evaluarea vilei la nici 200 000 lei ni se pare încă un „amănunt” asupra căruia ar fi cazul să se revină. O nouă expertiză asupra valorii clădirii — făcută însă de un expert specializat în construcții, și nu de unul specializat în silvicultură — credem că se impune! Cu atât mai mult cu cât situația acestei femei solicită celor din jur multă, foarte multă înțelegere și grijă!

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

În preajma unui plug de lemn

Satul formează singur o comună: Că-mărzana. Se află în județul Satu Mare. La marginea județului și de două ori la margine de țară. Pentru că e localitate de graniță. Și pentru că este la o margine a Țării Oașului. S-a spus că toponimul vine din ceea ce a vrut să însemne cîndva cămăra zinelor. Explicație frumoasă. Tentantă. Acum, la Că-mărzana, oamenii mari au uitat de zine. Ei par mai mult sub impresia unor zmei. Nu vrem să supărăm pe nimeni. Noua poveste n-are decât păstori și necazuri. Mai sînt și oi, și vite mari, și încă mai sînt cai, mulți cai... Un singur lucru lipsește: pășunea îndestulătoare. Că-mărzana stă sub veghea a două dealuri — parcă nu sînt chiar munți — care, pentru că seamănă între ele în încremenirea alăturată a pietrei, se cheamă Gemecele. Există desigur și o legendă a acestor surori pe care veșnicia n-a vrut să le premească decît în chip de stane de piatră. Satul este aproape inconjurat de păduri. Gospodarii, cu pămînt sărac și puțin, au rămas țărani cu gospodării individuale. Cooperativizarea i-a refuzat ca o altă veșnicie cu pretenții prea mari la Că-mărzana. Ei trăiesc mai cu seamă din creșterea vitelor. Și sînt buni gospodari. Și țin morțiș să sporească numărul animalelor pe care le cresc. Numai că nici pentru cele pe care le au nu le ajunge pășunea. Primarul Vasile Bolde ne confirmă acest lucru. Ne spune că el a încercat totdeauna să-și ajute consătenii în zbaterea lor îndelungată pentru a se ajunge la lămurirea situației pășunilor accesibile lor. Unora le-a dat chiar delegații de la primărie, în anii trecuți, ca să meargă la București în acest scop. Numai că toată zbaterea a fost în zadar. Nu poți acuza pe nimeni pentru persistența nelămuririlor de care se plîng și azi moștenitorii celor ce au făcut cîndva schimb de locuință cu zinele Că-mărzanei. Dar nelămuriri există. De pildă, mulți săteni nu știu bine cum exact, de ce, și în folosul cui s-a făcut în 1970 un schimb de terenuri între primăria lor și ocolul silvic. Ambele locuri înseamnă proprietate de stat. Ceea ce dădea primăria erau pășuni împădurite. Terenuri primite la împroprietărea din 1923, cum își amintesc țărani. Locurile acelea se numesc Birloagele și numele e de ajuns ca să se înțeleagă despre ce coclauri e vorba. Acolo tot pășune împădurită fusese. Pădurea s-a tăiat pînă în 1932. Obștea avea nevoie de pășune. Vitele au tot păcut

prin lăstăriș vreo 7 ani. Apoi satul a ieșit să curețe locul, ca „să rămînă pășune, în veci”, cum își aminteste Vasile Paul. „Dar a sunat mobilizarea. Noi, bărbaii, am plecat la război. Cine să mai termine treaba?”. După război, Că-mărzana avea mai puțini bărbai. Numai copaci avea mai mulți. Birloagele ajunseră pădure. Și pădure a rămas. Primarul ne spune că ochiurile de pășune de acolo, după trecerea pădurilor în proprietatea statului, rămăseseră proprietate particulară a cite unui sătan. Primăria a dat Birloagele și a obținut altă pășune împădurită, unde ocolul silvic vroia să completeze prin plantații golorile. După schimbul aprobat în 1970, ocolul a plantat golorile din Birloage. Unde oamenilor li se dădea voie, contra cost, să pășuneze în continuare. Dar ei trebuiau să ferească acele mici plantații. Ceea ce n-au făcut. Și conflictul cu silvicultura a fost gata. Vasile Paul, și nu numai el, zice că nu știe nici azi unde se află — pe teren, nu pe hărțile silviculturii! — pășunea dată de ocol în schimb. Inginerul Vasile Culic, de la Inspectoratul silvic al județului, ne-a mărturisit că o foarte mare parte din suprafața terenului dat de ocol este de fapt pădure, nu pășune. Loc real de pășunat este tot mai puțin. Dar mai există ceva. În afară de schimbul amintit, prin același document din 1970, silvicultura mai ceda primăriei din Că-mărzana 100 de hectare, numite tot pășune împădurită, fără a pretinde nimic în schimb. Ni se explică acest lucru, neexplicat în documentele de atunci, în felul următor: era teren care fusese luat de la comună și trecut fără drept la silvicultură, mai înainte. Oare nu este destul pentru a se înțelege că excesul de zel îi poate face pe silvicultorii sătmăreni înții să ia și pe urmă să numere... argumente?

Decamdată dintre multele lucruri neclare pentru țărani din Că-mărzana, nu rămîne limpede decît dorința lor de a crește și mai multe animale. Ei cer, pentru aceasta, sprijin de la primărie și de la administratorii pădurilor ca să poată pășuna peste tot pe unde este iarbă. Și mai spun dinși că tare mult s-ar bucura dacă primarul ar găsi o modalitate prin care ei, țărani, consătenii lui, să plătească numai la primărie, fie că închiriază pășune, care este administrată de consiliul popular, fie că închiriază pășuni ale fondului silvic. Poate că, nu cer un lucru imposibil. Dar pentru asta tre-

buie căutate soluții, trebuie chiar ceva mai mult: să se găsească soluții. Un pic de mobilitate de gîndire este necesară în acest stat increment în prea mult imobilism al celor de la primărie. Ei se plîng că la Că-mărzana nu stau medicii mai mult de o lună-două. Dar nimic nu-i face să stea. Se plîng apoi că din 24 de profesori la gimnaziu doar trei sînt calificați. Dar cei care se încumetă să vină își caută gazdă prin sat și se descurcă așa cum se pricepe, pînă își iau lumea în cap. Cînd am ieșit din primărie, peste drum ara un țaran. Cu ce credeți? Cu PLUG DE LEMN. Primarul ne-a citit uimirea pe față și ne-a liniștit: la noi în sat toți au plug de lemn. Nu știu de ce nu cumpără pluguri de fier, că avem la cooperativă. Mărturisim că n-am putut să-l lămurim, neîfiind nici unul din noi nici de prin partea locului, nici primar în Că-mărzana. Nu-i vorba, de lucruri anapoda nu e lipsă la primăria lui Vasile Bolde. Acest baci Vasile Bolde ne-a explicat cum se fac la acea margine de țară contractele de carne: șapte familii se angajează în fața primarului să contracteze un porc. Unul din cei șapte încheie contract. Către sfîrșitul anului, dau bani toți și cumpără un porc de la țarg, apoi îl predau la stat. Dacă unul din ei dă porcul crescut de el, își ia banii. Dar banii se string la primărie. Primarul ne-a spus că ar exista și niște liste cu numele și cu sumele. Nu ni le-a putut arăta. Ne-a mai spus că județul i-a interzis acest sistem ilegal de subminare a contractărilor. Ne-a spus chiar că, în acest an, numai în primele luni s-au mai strîns bani. Ne-a asigurat că în casa de fier nu sînt nici 20 000 de lei strîși începînd din noiembrie. Dar nu-i face nici o impresie că totul este ilegal, inclusiv minuiala acestor sume, despre care nu știe nimeni la cit se ridică și la ce folosesc exact pînă la sfîrșit. Oare este destul că ilegalitățile par a se fi sistat? Cînea trebuie să controleze cine, cit, cum a strîns; cine și cum a folosit banii; cine a inițiat această afacere și cum a folosit. Pentru că în ce privește contractele sistemul acesta le-a subminat. Oamenii sînt nemulțumiți și se fereesc să mai dea bani numai pentru că li se cer. Anul trecut s-au contractat 93 de porci. S-au predat 17. Iată rezultatul invenției cu stringerea banilor la primărie.

Revenind la pășune, care este cea mai importantă problemă a obștii, se cuvine să spunem că atît primăria cit și inspectoratul silvic ar trebui să-și ajute în adevăr pe țărani din Că-mărzana să-și crească vitele. Măcar pînă cînd acești țărani vor foarte mult să crească vite.

DORIN GHERGHINESCU

Hoțul n-a crezut că paznicul o să tragă

„Stai!” a strigat puternic și ferm paznicul Marin Mica, de la întreprinderea bucureșteană „Neferal”, în noaptea de 24 spre 25 aprilie a.c. „Stai, că trag!” a repetat el somația, completînd-o cu avertismentul de rigoare, văzînd că cel care încalcăse consenmul continuă să fugă cu obiectul sustras din întreprindere aflat asupra sa.

Au urmat două detunături de armă — focuri trase în aer, potrivit regulamentului — dar cel avertizat continuă să fugă. S-a tras, apoi cel de-al treilea foc de armă, de data aceasta în direcția infractorului care avea să se prăvălească imediat la pămînt, paznicul dovedindu-se

a fi nu doar vigilent, ci și bun ochitor.

Relatarea seamănă cu un fragment de reportaj, reînd momentul „cheie” dintr-un exercițiu de pază cu folosirea legală a armei din dotare. Seamănă, dar... nu este un reportaj de la exercițiu. Pare, cumva, de necrezut, că astfel de întimplări au loc și în timpul îndeplinirii reale a atribuțiilor de serviciu? Ei, da. O asemenea impresie au și cei care fură, chiar și de acolo unde se află pază înarmată, scotîndu-și în lipsa de vigilență a celor destinați să asigure securitatea bunurilor încredințate, fie în nefolosirea armamentului din dotare.

„Cum să tragă?! Poartă și ei armă, așa, ca să se apere, dacă sînt atacați...” își spun, între ei, infractorii.

O astfel de părere eronată despre rolul pazei și folosirea armamentului l-a determinat pe Joja Nistor, din comuna Fundeni, județul Călărași, muncitor la întreprinderea „Neferal”, să readucă în

actualitate o preocupare mai veche, aceea de a fura. Astfel, manipulînd în noaptea amintită lingouri de staniu din import, a sustras cinci bucăți dintre acestea, în valoare de aproape 50 000 lei, pe care le-a ascuns undeva în curte, cu gîndul să le sustragă la plecarea. Surprins de paznicul Marin Mica, în momentul în care a încercat să-și înșele vigilența, sustrăgîndu-se controlului de la poartă, Joja Nistor a fost somat, legal, să se oprească. Sfidînd și cele două focuri de avertisment, s-a trezit... abia la Spitalul de urgență, unde i s-a făcut intervenție chirurgicală, fiind împușcat în fesa stîngă. După vindecare, urmează să răspundă în fața organelor de urmărire penală și a justiției pentru fapta comisă.

Dacă n-ar simți, destul de serios, urma glonțului, poate că ar mai crede și acum că paznicul a vrut doar să-l sperie...

MIHAI GROZAVU

Accidentat în muncă fără certificat?

Cînd am pronunțat numele lui Milcomiș Gheorghe, în biroul Inspectoratului pentru protecția muncii din Deva, județul Hunedoara, cei doi funcționari aflați în acea zi și la acea oră acolo au rostit într-un duet perfect, parcă dinainte pus la punct, un „ohooo!” atît de plăcut, încît am fost sigur că problema pentru care venisem va fi rezolvată în următoarele 15 minute. Tonul și gesturile celor doi spuneau cam așa: „Cum să nu-l cunoaștem pe Milcomiș? Păi ce, de azi de ieri avem de-a face cu el?!” Și chiar, parcă mi-ar fi ghicit gîndurile, tovarășul Păcuraru adăugă: „De peste 20 de ani ne tot asaltează cu memorii și cereți. Dar, ce să-i facem?”.

Cazul lui Milcomiș fiind vechi de 20 de ani (de fapt 30!), poate să mai aștepte. Este ca și un tren întîrziat care trebuie sacrificat în favoarea celor ce se mai află încă în grafic. Deci, speranțele trezite de acel „ohooo!” atît de familiar se spulberau. Mai înțelegem, din ton și atitudine, că Milcomiș nu poate fi ajutat. Cînd asemenea vești chiar și rele sînt însoțite de zimbete și gesturi largi, binevoitoare, sînt primite mai ușor...

La Simeria, pe strada Traian nr. 19, dincolo de bariera de cale ferată, care nu s-a mai ridicat de peste un an de zile, într-o casă micuță dar sănătoasă, vorbim cu soția lui Milcomiș. El este plecat la Deva. La proces. Recursul. Femeia ne vorbește cu compătimităre despre bărbatul ei, cel care suferise, în 4 iunie 1952, un grav accident de muncă, prăbușindu-se, cu macara cu tot, peste o stivă de plăci de fontă, într-una din halele Combinatului siderurgic de la Hunedoara, devenind de atunci inapt pentru muncă pentru tot restul vieții.

Ajuns la anii pensionării pe limită de vîrstă, fostul macaragiu este pus în fața unei bariere inexpugnabile: nu poate dovedi că s-a accidentat în timpul procesului de muncă și, evident, nu din cauza lui. Motivul pentru care nu reușește este și simplu și tragic: îndată după căderea sa și a podului respectiv el fusese luat, fără nici o altă formalitate, și dus la miliție suspectat de sabotaj. (Faptele, repetăm, se petreceau în iunie 1952, cînd vigilența era mai puternică decît grija față de om). După cercetările de rigoare, Milcomiș este eliberat, deoarece nevinovăția sa fusese dovedită ca și defectivitatea tehnică a podului prăbușit. Bietul om a obținut o pensie de boală obișnuită, în locul celei potrivite unui accident de muncă, deci neglijîndu-se faptul că boala lui este urmarea aceluiași accident, ceea ce reprezintă o nedreptate. Milcomiș Gheorghe încearcă, pe calea justiției, să-și realizeze drepturile și nu reușește. De ce, i se spune de peste tot, nu aduce un certificat medical precum că a fost accidentat în timpul producției? Cum să-l aducă dacă, în loc să fie dus la spital, atunci cînd i s-a distrus coloana și altele, el a ajuns la miliție? Dar, întrebăm noi, de ce nu sînt audiați martorii care au fost de față la acea clipă teribilă, care se putea încheia cu moartea macaragiului? De ce acești martori nu sînt chemați să ateste un adevăr evident pentru toată lumea și de ce Gheorghe Milcomiș este purtat pe drumurile birocrăției, refuzîndu-i-se, probabil, o diferență de citeva sute, față de pensia sa de azi dacă nu cumva, cum cu un anume umor de culoare neagră ne preveneau cei doi funcționari de la Deva, această pensie nu s-ar dovedi, pînă la urmă, mai mică decît cea pe care el o încasează?!

Ne-am întors la Deva, la Tribunal. Președintele și vicepreședintele acestui for cunosc pe dinafară cazul. Se judecase în urmă cu 30 de minute recursul și hotărîrea instanței de fond fusese menținută; aceasta însemna respingerea acțiunii lui Milcomiș îndreptată împotriva mai multor instituții: C.S. Hunedoara, Inspectoratul pentru protecția muncii Deva, Consiliul județean al sindicatelor etc. De fapt, așa cum ni se explică cu multă bunăvoință și bună-credință la Tribunalul din Deva, cauza lui Milcomiș nu ar fi trebuit să ajungă în fața instanțelor. Ea ar trebui să fie rezolvată prin Ministerul Muncii, care ar putea, în primul rînd, să-i aprobe o reactualizare a retribuției avute cîndva, la data producerii accidentului, adică de la categoria a 4-a de atunci, al cărei nivel de bază era de 1 744 lei pentru 195,5 ore și un spor de rețea de 139 lei la categoria a 2-a, adică la 2 224 lei, astăzi. Pe de altă parte și în același timp, se pot stabili condițiile producerii accidentului din 1952, mai cu seamă că există o dovadă eliberată de miliție, la 9 iunie 1952, din care reiese că nenorocirea s-a petrecut în hala laminorului de 800 mm al C.S. Hunedoara. Prinț-o oarecare bunăvoință adevărată poate fi restabilit, fără procese desfășurate de-a lungul citorva decenii, așa cum se întimplă acum dar, în mod obligatoriu, printr-un proces de conștiință pe care trebuie să și-l facă cei de care depinde rezolvarea unui caz dramatic, care l-a aruncat pe Gheorghe Milcomiș dincolo de hotarele muncii și acum, mai recent, dincoace de limitele drepturilor sale lezate ci nu din pricina lui.

EMANUEL VALERIU

■ Cu ocazia zilei de 8 Martie, eu împreună cu celelalte patru surori am dorit să felicităm pe mama noastră din orașul Nădlac, județul Arad, str. Viile Vechi nr. 142, conform următorului text telegrafiat: „De 8 Martie iubitei noastre mame, cele cinci fete și nepoții îi urează viață lungă, bucurii și sănătate. Barbu Sofia”. Dar iată, în original, telegrama expediată la destinație, pe 8.03.1983, de Oficiul Nădlac 2954: „76137 ra nadl r... mocratismofia str villevvev wipg 142... naflaavjudet arad... ref/5 bucurești telekn 3223/0 8 1107 = de 8 martie iubitei noastre mame cele cinci fete și nepoții îi urează viața lungă bucurii și sănătate. Barbu Sofia”. Ceea ce nici un copil vitreg n-ar fi făcut părinților. (Barbu Sofia, București, Șoseaua Chițitei nr. 106).

■ Consiliul popular al județului Maramureș urmare a scrisorilor unui grup de cetățeni din Vișeu de Sus care semnaleză pericolul poluării riului Vaser, precizează că amplasamentul din zona Novăț-Urs a fost stabilit în conformitate cu documentația deșusă, luându-se în considerație cea mai optimă variantă. În acordul unic de amplasament s-au pus condiții și s-au obținut avizele de rigoare pentru a preveni și evita poluarea.

■ Deplasându-mă cu trenul de la Buzău la București, am văzut, pe o parte cit și pe cealaltă a căii ferate adevărate mormane de gunoale de tot felul, fiare vechi resturi de folii de polietilenă, multe sacose de nailon de diferite culori care oferă ochiului priveliști de-a dreptul deplorabile de proastă gospodărire. Cu regret trebuie spus că imaginea aceasta poate fi întințită și pe alte trasee principale de cale ferată, ceea ce dovedește că spiritul gospodăresc al edililor unor localități este în mare suferință. (Cucu Petre din Buzău, str. Obor nr. 1, bl. 5, sc. B, ap. 9). N.R.: Un remediu poate fi găsit în primul rând de către primăriile localităților.

■ Direcția generală pentru agricultură și industrie alimentară Dimbovița: Conducerea D.G.A.I.A., analizând situația petiționarului Radu T. Ion și din dorința de a stinge litigiul intervenit între el și C.A.P. Tărbărești, a dispus încadrarea acestuia în comuna Brezoalele, la C.A.P. „7 Noiembrie, ca agronom. Petentul s-a declarat mulțumit cu această decizie.

■ Locuitorul Mircea Dinescu din Cluj-Napoca, str. Donath nr. 4, ap. 30, ni se plînge că acumulatorul auto, cumpărat de el de la magazinul de specialitate din municipiul și fabricat la Bistrița, este de proastă calitate. Datorită unor defecte de fabricație, acumulatorul respectiv nu a putut fi utilizat. Magazinul l-a dat altul, nou, în schimb, dar nici acesta din urmă nu s-a dovedit mai bun. Lui i s-au restituit banii, dar alții au schimbat chiar și cite 5-6 și tot n-au avut noroc.

Solicităm fabricii un răspuns la această acuzație.

■ Procuratura Generală, referitor la scrisoarea petiționarului Sirbu V. Petre din Slatina, ne face cunoscut că cele sesizate au fost examinate și, constatându-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare.

■ În orașul Sebeș-Alba, pe str. Ecaterina Varga, lângă parc, încă există două căsuțe care, deși mici, reprezintă unicele de arhitectură veche din urbea noastră. Le supunem atenției specialiștilor, mai ales că sînt amenințate cu demolarea, în loc să fie restaurate și folosite. Oare, nu-i păcat?! (Radu și Ștefan Cărpinișanu din Sebeș-Alba, str. Viilor nr. 11).

■ Inspectoratul școlar al județului Vaslui: La scrisoarea lui Diaconescu Cristian, adresată revistei dv., vă facem cunoscut că tovarăsa Diaconescu Viorica, mama dumealui, a fost încadrată ca educatoare la grădinița din Cursești-Vale, comuna Pingărași, începînd cu data de 1 martie 1983.

■ Tovarășul Nicolae Atanasovici din Sibiu, cartierul Hipodrom III, bl. 83, sc. E, ap. 58, deplînge ușurința cu care, uneori se tale din pelicula filmelor prezentate la televizor. Așa a fost cazul — ne scrie dumealui — cu partea a doua a filmului „My fair lady”, prezentat în cadrul telecinematotelei din 20 martie a.c., cînd, horodorontronic, se încheie cu replica:

Scrisoare comentată

O investiție rentabilă: spiritul gospodăresc

Ne bucură să relevăm faptul că în pagina „Flacăra la dispoziția dumneavoastră” cititorii văd nu numai un mijloc de a-și rezolva unele probleme personale, mici sau mari, ci și de a populariza sau a pleda pentru inițiative gospodărești cu ecou mai larg. „De ce — se întreabă Marin Bărcănescu din București, strada Gării de Nord nr. 2 — faimoasa Moară de la Făgădău, la Băile Tușnad, este lăsată în paragină? Acolo se poate amenaja pentru nevoile localnicilor și ale numeroșilor turiști care merg la Tușnad an de an un admirabil loc de recreere, unde eventual să se poată servi gustări, pateuri, etc. Sau, pur și simplu, să fie renovată moara pentru vizitare, contra unei mici taxe. Socot regretabil faptul că a ajuns în starea în care se află azi, fără să-l pese nimănui. Și cînd te gîndești de ce renume se bucura acest loc! Ajunsese chiar în cîntec: La moară la Făgădău...”

Inginerul electronist Dorin Măgirescu în vîrstă de 38 de ani, str. Mihai Eminescu nr. 25, București, suferea de un reumatism cronic invalidant. „Nici nu mă mai puteam îndrepta din mijloc, la vîrsta de 30 de ani! Am urmat multe tratamente în diferite stațiuni, fără nici un rezultat.

Acum trei, patru ani am citit într-un almanah despre băile minerale din Moinești, județul Bacău, despre diversitatea izvoarelor de apă de acolo, tip Olănești, Căciulata, Felix, comparabile cu celea din celebra stațiune Karlovy Vary. Se vorbea și de un izvor noroios care face năun și se preciza că stațiunea funcționează doar pe plan local, dar că în curînd se va construi o puternică bază de tratament.

Am încercat și eu Moinești, și după doar șase băi puteam să mă mișc în voie, iar după 15 băi mă simteam ca și vindecat. În anul următor am adus-o și pe mama care era anchilozată și, în parte, ea și-a revenit. La Moinești am cunoscut mai mulți cetățeni care veneau acolo de mai mulți ani din diferite colțuri ale țării, de la Suceava, București, Satu Mare și chiar Constanța. Orașul este frumos, liniștit, cu aer curat și climă dulce. Dar clădirea în care se fac băile este neîncălzită și nefuncțională, iar hotelul care exista era cam mic. Spun «era», fiindcă a fost transformat, între timp, într-un atelier de mică producție, cu intenția de a se construi un hotel modern. Se pare însă — cel puțin aceasta este constatarea mea — că O.J.T. Bacău a mutat investiția în altă parte și orașul a rămas, cel puțin pentru moment, fără un hotel adecvat. De aceea vă rog, în numele celor care își puseseră speranțele în acest loc de tratament, să deschideți un «dosar» al acestei noi stațiuni pe harta țării!”

Ceea ce am și făcut. Sugestii asemănătoare cu acelea de mai sus am mai primit la redacție. Ele au un numitor comun: nu implică decât investiții neglijabile și, oricum, rapid amortizabile, cu maxim folos pentru viziunea statului și pentru sănătatea oamenilor. Altfel spus, principală investiție cerută este cea de spirit gospodăresc — cea mai rentabilă dintre toate.

LIONEL NIȘESCU

„...unde sînt papucii?”. Am rămas — zice omul — cu un gust amar și cu întrebarea: Și-o fi găsit Higgins papucii?... Eliza va rămîne cu profesorul sau cu colonelul, sau se va întoarce la florile ei?... Telespectatorul n-a înțeles din final mai nimic...

■ Consiliul popular al municipiului Pitești ne informează că scrisoarea locatarilor din blocurile A5 și A6, de pe str. 1 Mai, este întemeiată și, în consecință, s-a interzis parcare mijloacelor de transport în zona respectivă, acestea fiind dirijate în parcajul amenajat în zona fîntînii publice de pe str. Sf. Vineri, lăsînd astfel nestîngherit accesul în cele două imobile.

■ Un semnal de alarmă trage cetățeanul Tudor Dumitrache din București, solicitîndu-ne să intervenim urgent pentru a salva arborii Capitalei. Trecerea la acoperirea puținului spațiu din jurul arborilor de pe unele magistrale, prin pavarea cu piatră cubică — este el — de păreră — duce — inevitabil la lichidarea posibilităților de aerisire și mai ales de primire, pe cale naturală sau artificială, a apei care constituie „hrana” lor de fiecare zi. Se va ajunge în mod sigur la „condamnarea acestora”, uscarea fiind hotărîtă o dată cu aplicarea faimoasei metode.

■ Asociația filateliștilor din Republica Socialistă România: Pentru remedierea dificultăților corect semnate de tov. Costescu Emilian, am luat măsuri ca în viitor să se acorde mai multă atenție încadrării în mod corespunzător a fiecărui exponat prezentat în expozițiile filatelică. Precizăm că exponatul dumealui n-a putut fi prezentat din lipsă de spațiu.

■ În numele a 15 concitadini ne scrie Mioara Stoican, om al muncii la Hotel Nord din București. Dînsa ni se plînge că desființarea autobuzului 108 le produce mari nezacuri cu transportul în comun. Dacă înainte parcurgeau distanța din cartierul Carol Davilla pînă la hotel în 30 de minute, acum efectuează aceeași distanță într-o oră, schimbînd un troleibuz și un autobuz, plătind două bilete în loc de unul. De aceea, propunem I.T.B.-ului să reanalizeze cu atenție situația din zonă și să ia operativ cele mai potrivite măsuri de satisfacere a cerințelor.

■ Uniunea județeană a cooperativelor de producție, achiziții, desfacerea mărfurilor Olt:

Cele semnate în scrisoarea înregistrată la revista dv. sub numărul 3785/21.03.1983 s-au dovedit a fi reale. De comun acord cu organele locale și cu conducerea cooperativei din Pleșoiu, s-a stabilit să fie transferat la magazinul din satul Schitu din Deal gestionarul Roibu Dumitru, care a acceptat să ia în primire începînd cu data de 15 aprilie curent.

■ De cîteva luni, din magazinele de specialitate ale Bucureștiului și chiar ale altor mari orașe din țară a dispărut aproape cu desăvîrșire crema de ras. Crema „Sah”, cînd cu greu se mai găsește totuși, nici ea nu mai are parfumul pe care îl avea. Cine poartă vina? ne întreabă dr. Teodor Cutile din București, Oficiul PTR 7, căsuța poștală 716. Fabricile producătoare sau sistemul greoi de aprovizionare?

■ Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Direcția economică și a patrimoniului cultural național, cu privire la semnarea de către Vasile Jilavu din comuna Mădrîjac, județul Iași, a existenței unui sit arheologic în apropierea satului Doroscani, comuna Popești, precum și a unor ruine în incinta bisericii din Mădrîjac, ne informează că a transmis toate datele oficiului de resort județean, pentru a face cercetările necesare și a include în lista monumentelor istorice aceste obiective, în cazul în care importanța lor este confirmată.

■ Electricianul Vasile Godja din Sighetul-Marmației, str. Unirii nr. 13, bl. 13, ap. 13, suferînd de o luxație congenitală coxofemurală care nu-i permite să lucreze la înălțime intrucît nu are stabilitate, solicită să-l sprijinim în schimbarea locului de muncă. Apelează la bunăvoința „Flăcării” — ne scrie el, printre altele — deoarece, cu toată insistența, pe plan local n-a găsit înțelegerea de a ocupa un post de tehnician constructor în care, de asemenea, e calificat.

Vasile Godja trebuie ajutat. Să nu-l lăsăm să cadă de pe scară!

■ Comitetul executiv al Consiliului popular al județului Cluj: Pe baza cercetării, s-a constatat că faptele semnate de macaragista Maria Chereches, de la depozitul de laminate al Combinatului de utilaj greu Cluj-Napoca, se confirmă parțial. Pentru înlăturarea deficiențelor au fost luate măsuri printre care: schimbarea din funcție a șefului biroului depozite Pop Ioan și a șefului de depozit Tat Vasile, retrogradarea

cu cîte o categorie de retribuție pe timp de una pînă la 3 luni a lui Gh. Olteanu, Mihai Florea, Viorel Arion și Cornel Socaci, (ultimii trei și cu schimbarea locului de muncă), redistribuirea tuturor macaragiilor etc. În privința lipsurilor din gestiune, cei vinovați urmează să dea socoteală în fața justiției.

■ Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Vaslui, Oficiul forței de muncă: La adresa dv. nr. 838/1983 privind pe Balmuș Maria din Birlad, str. I.L. Caragiale nr. 12, vă comunicăm că a fost repartizată confecționarea mașinii la întreprinderea de confecții Birlad.

■ Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Prahova: Pe data de 11 aprilie 1983, petenta Dinu Mariana, care a solicitat sprijin pentru încadrarea sa în muncă, a fost repartizată ca agent asigurare la Sucursala județeană ADAS, punctul de lucru Văleni de Munte, unde a și început să lucreze efectiv.

■ Ioana P. Predescu, țărancă cooperatoare din Verșani, comuna Jupinești, județul Gorj: Am 63 de ani, din care 22 muncii numai în CAP, și vreau să les și eu la pensie, însă degeaba m-am zbatut că dreptate tot nu mi s-a făcut, cei care se ocupă cu formele mă tot amîină, spunînd că nu îndeplinesc condițiile, că mi-ar mai trebui 2 ani. Eu l-am făcut și pe ăia doi la Asociația agricolă, dar ei tot nu m-au scos, punînd tot felul de motive nejuste. D-ala zic să-mi dați și mie o țîră de ajutor. Rugăm conducerea UJCAP Gorj să nu mai pună femela pe drumuri și să-i rezolve problema în spiritul legii.

■ Biroul executiv al Consiliului popular al orașului Fălticeni: În legătură cu articolul apărut în revista Dvs. nr. 13 din 1 aprilie 1983, facem precizarea că în acțiunea de sistematizare a orașului, conform programelor stabilite în acest scop, au fost luate măsuri pentru ca arborii și arbuștii degradați, îmbătrîniți sau nevaloroși din parcuri să fie înlouciți. Au fost scoși 32 arbori de acest fel, plantîndu-se în schimb 560 fel pentru a se crea în plus și o bază meliferă alături de aspectul ornamental.

■ Am procurat o pereche de lentile bifocare și, ducîndu-mă cu ele la unitatea „Ceasornicărie-Optică” din șoseaua Pantelimon nr. 309, bl. 8, pentru a le monta la ochelari, mesterii de acolo mi-au încasat 117 lei pentru ramă și manoperă, iar cînd am fost să-i ridic la data fixată, mi s-a spus că, spre nenorocul meu, o lentilă s-a spart și că nu mai am ce face. Am insistat de mai multe ori să mi se execute lucrarea, însă nimeni nu m-a luat în seamă. Așa prestație mai bine lipsă, dar măcar să mi se restituie banii și să-mi plătească lentila pe care ei au spart-o! (Stoian Mihalache din București, șos. Pantelimon nr. 82, bl. 420 A, sc. I ap. 1)

■ U.G.S.R., Consiliul Central, în urma verificării, s-a dispus reincadrarea petiționarului Puscaș Lucia Dorica în vechiul său post la Stațiunea de cercetare și producție pentru creșterea ovinelor și caprinelor Reghin. Și-a început activitatea și se declară mulțumită de modul cum l-a fost rezolvată plîngerea.

■ Procuratura Generală, în urma examinării celor sesizate, a declarat recurs extraordinar și în cazurile petiționarilor Călin Gheorghita din Uilești-Dimbovița, Ferent Florica, din Constanța, și Sirbu V. Petre din Slatina. Recursurile lor au fost trimise Tribunalului Suprem, pentru judecare.

■ Deși, secția din Roman a I.G.C.L. Neamț a repartizat în 1981 fonduri și a planificat reparația capitală a blocurilor de pe str. noastră, între care și blocul 22 în care locuiesc, reparația capitală la instalațiile sanitare ale blocului meu nu s-a efectuat nici pînă în prezent, conducerea exploatării motivînd că fondurile s-au epuizat. Ca atare, datorită uzurii și vechimii, nici acum și nici în perspectiva apropiată nu mai avem șansa de a beneficia de instalațiile sanitare. În orice caz, trebuie făcut urgent ceva pentru a leși din impas. (Cazauc Constantin, Roman, str. Florilor bl. 22, ap. 1).

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

■ De mai bine de un an de zile — ne scrie Costică Dănoiu —, comuna Dumbrava, jud. Mehedinți, nu are nici medic veterinar și nici măcar un tehnician, cu toate că sâtenii au tot solicitat să li se rezolve problema încadrării unui asemenea specialist.

■ „Neavînd loc de depozitare a sticlelor, am vrut să le predau contra produse la Alimentara „Mediaș” din Piața Iancului, București. Una din casiere mi-a spus că se primesc. Cînd însă m-am întors cu 20 de sticle am aflat...că nu se primesc, cîcă fiindcă nu au pentru ele ambalaje de lemn. Am plecat acasă încărcat cu sticle. Nu însă înainte de a vedea cum în spatele magazinului se afla un cărucior cu ambalaje goale... Ce bune erau depozitele de achiziționare a sticlelor! Dar de ce s-au desființat? Anghel Maria, pensionară, șos. Mihai Bravu nr. 75-83, București.

■ „La 2 octombrie 1982 am cumpărat o anvelopă cu defect de fabricație de la Uzina de anvelope Fieni. În urma sesizării mele repetate și a notei pe care ați publicat-o în revistă, direcția uzinei a dispus să predau anvelopa defectă la magazinul uzinei din Calea Griviței pentru a fi schimbată. Am predat-o la 23 martie 1983, pe bază de proces verbal. Cu regret am constatat o lună mai tîrziu că anvelopa mea zăcea tot în magazinul din Calea Griviței. Ion Dedeoglu, str. Snagov nr. 51, București.”

Pagină realizată de
MIHAI STANESCU

Poșta redacției

■ Constantin Miron — Focșani: Pensionarii proveniți din personalul încadrat în muncă cu contract pe durată nedeterminată (în unitățile C.F.R.) beneficiază de călătorii gratuite numai dacă la data pensionării din unitățile respective au avut o vechime de cel puțin 10 ani ca beneficiari de permise în unități de cale ferată. În cazul dv., timpul cit ați lucrat ca zilier nu se ia în calcul și nici nu ați fost beneficiar de permise de călătorie gratuită. ■ Gerhard Göttert — Cluj-Napoca: Cereți sprijinul COM din întreprindere ■ Maria Tecutu — București: Perioada în care ați activat în paza obștească comunală se socotește vechime în muncă numai dacă ați avut retribuția de cel puțin la nivel minim pe economia națională ■ Doina Pamfile — Bacău: Scrieți-ne adresa completă ■ Alexandru Barna — Arad: Vă puteți prezenta la clinica O.R.L. a spitalei clinice „Colțea” pentru consult de specialitate și eventual internare avînd bilet de trimitere și adeverință de retribuit ■ Georget Cominos — București: La stația de imbuteliere București ■ Mihai Bolo — Frecăței (Tulcea): Cu 7 ani vechime în sectorul de stat și 17 ani la C.A.P., veți avea dreptul la pensie numai la împlinirea vîrstei de 65 de ani ■ Eugenia Duca — Luduș: Dacă ați fost pensionată (în conf. cu disp. art. 133 (2) din C.M. unitatea este obligată să vă repună în munca deținută anterior sau într-o muncă corespunzătoare pregătirii dv. ■ Elena Militeneu — Cluj-Napoca: Intrucît contractul a fost perfectat după 1 Ianuarie 1981 trebuie să plătiți diferența de preț ■ Ioan Dărie — Berești-Bistrița: Pentru carnetul de muncă adresați-vă cu o cerere unității, solicitînd eliberarea acestuia. În cazul în care unitatea refuză, adresați-vă D.P.M.O.S. Brașov — Oficiul raporturi de muncă ■ Ion Petre — București: Lucrați din 1961 în CAP, dar volumul de muncă stabilit de adunarea generală nu a fost realizat decît în 8 ani ■ Alexandru Ciocirlian — Gh. Gheorghiu-Dej: Scrisoarea este neclară. Reveniți. ■ Maria Klein — Herendești (Timiș): În cazul dv. se poate acorda pensie nerii cererii, împreună cu toate actele, la organul de pensii de la 1 a lunii următoare depuneri. ■ Gherghina Dima — Bălești (Vrancea): Vedeti broșura Admiterea în învățămîntul superior 1983.

MARGA NEDELEA

Am intrat într-o eră de restrângere a resurselor și de secătuire a naturii. Cu mijloacele de exploatare tradiționale, pământul — sol și subsol — ne va oferi din ce în ce mai puțin. Resursele — în adâncime și la suprafață — se împart de mai multă vreme pe cap de locuitor. Fiecare nou născut pe Terra are deci, abstract vorbind, partea lui, din ce în ce mai mică. Chiar și la noi, într-o țară în care nu se resimte lipsa pământului, suprafața arabilă s-a micșorat pe cap de locuitor până la 0,43 ha, ceea ce e puțin față de secolul trecut și înfim față de era veche. La Plenara lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Agroalimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor, din decembrie 1982, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Trebuie să avem în vedere că dispunem de numai 0,43 hectare de teren arabil pe locuitor. Nu avem posibilitatea să mărim mai mult suprafața arabilă și nu putem să mărim cu nimic suprafața agricolă. De aceea trebuie să acționăm cu toată hotărârea pentru conservarea și mărirea potențialului productiv al pământului.”

Pământul e dat, iată, pentru totdeauna, același pământ trebuie să ne hrănească pe din ce în ce mai mulți. Raportul pământ-pămint, în suprafață și în timp, e static; raportul pământ-om (populație) se află într-o dinamică accelerată, care riscă să frângă balanța, dacă nu intervenim la timp. Problema e generală în acest ceas al civilizației; e vorba, în ultimă instanță, de raportul Pământ-Omenire, Pământ însemnând și aer, apă, subsol și chiar resurse extraterestre: economia luminii și a căldurii solare. Pământul nu mai e de mult raiul biblic în care Adam huzurea, fără să facă nimic. Adam a trecut dincolo de gardul raiului, în cimpul muncii, un cimp care se tot îngustează. Adam nu regretă totuși că a mușcat din mărul cunoașterii. Aceasta, cunoașterea, și spune multe: mitul naturii inepuizabile s-a clătinat, e tot mai mare numărul țărilor sărace în resurse, e tot mai mare populația, e tot mai puțin spațiul cultivabil, care se restrânge la dimensiunea unei palme de pământ. În cultura agricolă, răspunsul la solicitări din ce în ce mai aspre începe să-l dea palma de pământ.

La nivelul economiei naturii trăiesc din ce în ce mai puține populații — sint rarissime populațiile de culegători și vânători, rămase în stadiul arhaic!, iar populațiile care nu dispun de o tehnică agrară superioară — foarte numeroase pe planetă! — suferă de foame. Azi pământul dă suficient sau mult numai acolo unde sint bine folosite tehnica și resursele umane. O țară cu o populație superioară calificată în cultura pământului, fie și puțin numeroasă, dar dispunând de o bună tehnică, va beneficia de excelențe mari de produse agricole, față de o țară cu pământ mult, dar cu un inventar tehnic înapoiat, și cu rinduieli sociale (economico-juridice) care împiedică fructificarea rezervelor umane. Cînd nu sint bine folosite rezervele umane, cînd li se frîncează inițiativa și interesul în cultivarea pământului — cazul țărilor cu rinduieli feudale, semif feudale sau cu o economie agrară de tip colonial — rezultatul e negativ: în raportul om-pământ pierde omul, chiar cînd există resurse — și naturale, și umane. Resursele nu mai joacă, în societate se declară penuria și foamea.

Afectînd pretutindeni întreaga societate, se poate spune că problema pământului și a resurselor agrare a trecut într-un stadiu nou, stadiu în care rezolvările nu privesc doar o parte a populației, o clasă socială sau două (clasa producătorilor agricoli, care adesea nu e totuna cu clasa proprietară a pământului), ci întreaga societate, popoare și națiuni întregi. Cînd pământul se restrînge la suprafața unei palme pe cap de locuitor, e limpede că proprietatea asupra pământului trebuie să aparțină întregii societăți. Soluția socializării pământului devine o sonda universală, în acest stadiu de dezvoltare a civilizației, excluzîndu-se proprietatea claselor neproductive și a individului ca singur beneficiar, așa cum, pe cale naturală, s-a respins proprietatea asupra apei, aerului, luminii. Nu individul, ci societatea întreagă trebuie să dispună de stăpînirea resurselor care fac posibilă viața societății, a omenirii, de fapt însăși viața. Fiîndcă și individul ca atare, utilizînd pământul — care, obiectiv, aparține tuturor —, utilizează un patri-

moniu de cunoștințe și tehnici care, obiectiv, nu-i aparțin, aparțin societății în întregime ei, umanității. El nu descoperă pentru înția oară focul, nici nu domesticește calul; nici plugul, nici sapa, nici grapa nu le inventează din nou. Timp de cinci mii de ani, se pare, dintr-un ieri foarte îndepărtat și pînă azi, omul n-a introdus în cultură nici o cereală nouă. Datorăm deci, tot ce datorăm, acelei „prime revoluții agricole” a neoliticului, la care s-au adus, prin milenii, lente ameliorări, pînă la spectaculoasa dezvoltare a tehnicilor agricole din secolul nostru, toate acestea fiind însă bunuri patrimoniale, față de care individul e debitor. Creditor, individul este numai prin hărnicia și iscusința cu care fructifică o moștenire, o sporește și o trece mai departe, în spirit etic, cu etică și echitate în raportul eu-celălalt, eu și lume. În cultura și stăpînirea pământului, ca și în tot complexul raporturilor umane, socialismul a preconizat soluții pe care mersul istoriei le reclamă imperios și le validează în planul cel mai larg. Interesele mari ale întregii societăți decid și sint hotărîtoare. Cînd e vital dreptul fiecărei națiuni la folosirea atmosferei, cînd va fi vital dreptul la folosirea spațiului extraterestru, cum n-ar fi vital pentru o națiune dreptul la folosirea pământului de care dispune, ca teritoriu al existenței sale istorice, ca spațiu actual al existenței, ca platformă pentru viitor.

Intr-o notă de ziar („Scintela”, 10 aprilie 1983), găsesem un fapt în aparență mărunț, care exemplifică problema: „Regionala C.F.R. București a primit aprobarea de a scoate din circuitul agricol o suprafață de teren pentru dublarea căii ferate în dreptul localității Tîndărei. Odată cu aprobarea, ea avea însă obli-

gația, potrivit legii, să recupereze din terenurile neproductive, pentru a fi redată circuitului agricol o suprafață echivalentă. Dar Regionala, cu toate că avea fixat termen pentru recuperarea terenului pînă la 31 decembrie 1981, nu a executat lucrările nici pînă acum. Deci, cooperativa agricolă de producție Brazi este lipsită pentru al doilea an de o importanță suprafață de teren arabil. Fapt pentru care Regionala a fost amendată cu modesta sumă de 1500 lei, iar directorul ei tehnic a recunoscut culpa și a semnat procesul verbal de contravenție”. Amenda n-a rezolvat problema: o palmă de pământ a fost scoasă din circuitul productiv. Aflu, din aceeași notă, că Regionala C.F.R. a refuzat ulterior să plătească amenda, angajîndu-se într-o procedură juridică întortocheată, care s-o scape de nezac. Dar chiar dacă ar fi plătit-o de zece ori mai mult paguba nu se acoperea. Cu pierderile de pământ nu mai e de glumit.

Nu mai e de glumit nici cu folosirea arbitrară a pământului. Cînd cineva, o

față de sute de mii de hectare de păduri. Un procent în plus de producție, pe fiecare palmă de pământ, atîrnă greu în balanța generală a unei țări sau a lumii.

Pe de altă parte, produsele agricole se scumpesc pretutindeni și se vor scumpi încă. Se va ieftini energia nucleară — nu și ceapa! Se vor ieftini uleiurile sintetice, nu și miera de albine! Vor scădea prețurile la rumelni, nu și la icre de sturion sau la mazăre. Poate că minicasetoanele și cronometrele se vor păstra la prețuri apropiate de ale ciureșelor, căpșunilor și fragilor, dar va scădea catastrofal prețul calculatoarelor și va crește exorbitant prețul cailor. Într-un fel, e firesc să fie așa. Calul vine, ca ființă, din începuturile vieții. Deocamdată, omul nu-l poate fabrica în laborator. La fel se întîmplă cu albina. La fel cu oaia. La fel cu căpșuna, griul, porumbul, orezul, meiul, ceapa. Oricîte ameliorări le-ar fi adus, acestea rămîn bunuri ale naturii, solidare cu istoria vieții pe Terra și cu istoria omului. O ființă suprainteligentă, dintr-o altă galaxie, n-ar fi mirată, presupun eu, dacă pămînteni ar trimite acolo un robot suprainteligent, ci s-ar mira dacă acolo, pe acea planetă a unei civilizații inimaginabile, ar ajunge viu un cal sau un bob de griu. Abia acestea ar da seama despre viața de pe Pămînt, ca viață, și despre civilizația omului, ca păstrătoare a vieții.

Dar dacă prețul pământului crește pe zi ce trece, dacă produsele pământului cresc în preț mereu — fiindcă sint foarte solicitate, fără ele nu pot trăi oamenii! — e normal să ne gîndim chiar și la lucrurile cele mai mici legate de cultura pământului. Preocuparea aceasta ar putea fi cuprinsă într-o strategie a lucrurilor mici: să redăm ici o palmă de pământ unei folosințe adecvate, să apărăm colo un colț de natură, să prevenim dincolo o mică risipă de teren, să păstrăm curată o gură de aer etc.

Important este că un întreg curent de opinie publică se pronunță deja, pe plan internațional, în favoarea acestei strategii. Nu în toată lumea, nu pretutindeni cu aceeași intensitate. Nu cu rezultate la fel de promițătoare oriunde și în toate domeniile. Lupta pentru economii în domeniul energiei n-a diminuat risipa excesivă de combustibili fosili și nici n-a stopat, spre exemplu, cursa inarmărilor. Strategia marilor consumatori — de spațiu, de combustibil, de armament — diferă de strategia micilor comunități umane — națiuni, familii — care vor să supraviețuiască, angajîndu-se nu în războaie cu „strategii globale”, ci în micul război al zilei, cu o strategie de pe o zi pe alta, uneori pe o palmă de pământ.

Despre această palmă de pământ care asigură viața — rădăcina, tulpina, floarea și fructul, aerul pe care-l respirăm, piinea zilnică și vinul petrecerii — trebuie să vorbim. Deschizînd zilnic ferestra și privînd în jos la o parcelă de pământ sugrumată printre blocuri, un pensionar (cu atavisme de țaran) i-a spus celui ce deținea parcela bolnavă această frază memorabilă: „Închiriază-mi mie această palmă de pământ și-ți scot din ea un rai!”

Ce se poate scoate, în fond, de pe o palmă de pământ? m-am întrebant. Rămîne să vedem mai departe.

PAUL ANGHEL ■

Valoarea lucrului mărunț

moniu de cunoștințe și tehnici care, obiectiv, nu-i aparțin, aparțin societății în întregime ei, umanității. El nu descoperă pentru înția oară focul, nici nu domesticește calul; nici plugul, nici sapa, nici grapa nu le inventează din nou. Timp de cinci mii de ani, se pare, dintr-un ieri foarte îndepărtat și pînă azi, omul n-a introdus în cultură nici o cereală nouă. Datorăm deci, tot ce datorăm, acelei „prime revoluții agricole” a neoliticului, la care s-au adus, prin milenii, lente ameliorări, pînă la spectaculoasa dezvoltare a tehnicilor agricole din secolul nostru, toate acestea fiind însă bunuri patrimoniale, față de care individul e debitor. Creditor, individul este numai prin hărnicia și iscusința cu care fructifică o moștenire, o sporește și o trece mai departe, în spirit etic, cu etică și echitate în raportul eu-celălalt, eu și lume. În cultura și stăpînirea pământului, ca și în tot complexul raporturilor umane, socialismul a preconizat soluții pe care mersul istoriei le reclamă imperios și le validează în planul cel mai larg. Interesele mari ale întregii societăți decid și sint hotărîtoare. Cînd e vital dreptul fiecărei națiuni la folosirea atmosferei, cînd va fi vital dreptul la folosirea spațiului extraterestru, cum n-ar fi vital pentru o națiune dreptul la folosirea pământului de care dispune, ca teritoriu al existenței sale istorice, ca spațiu actual al existenței, ca platformă pentru viitor.

Intr-o notă de ziar („Scintela”, 10 aprilie 1983), găsesem un fapt în aparență mărunț, care exemplifică problema: „Regionala C.F.R. București a primit aprobarea de a scoate din circuitul agricol o suprafață de teren pentru dublarea căii ferate în dreptul localității Tîndărei. Odată cu aprobarea, ea avea însă obli-

persoană sau o unitate cooperatistă, ară pământul din deal la vale, cîrînd în jos țărîna fertilă și ruinînd suprafața, paguba e socială, obștească. (În trecutul apropiat paguba aceasta a căpătat proporții naționale: sute de mii de hectare din zona colinară au fost ruinată prin folosirea unui greșit sistem de arătură.) Tot pagubă înseamnă și extinderea dezordonată a unui șantier, tîrăgîndu-se lucrările în dauna pământului de cultură, la fel ca și exploatarea neprețuită a unui sistem de irigații, avînd ca rezultat nu sporirea recoltelor ci bîltirea ori sărăturarea pământului. În asemenea cazuri — și în multe asemenea alte cazuri, despre care presa a scris și scrie — amenzi și sancțiunile nu ajung. Nu sint rentabile, chiar cînd ar fi excesiv de aspre. O recoltă pierdută e pierdută, iar cînd o pierzi te lipsești de ea, nu o cumperi. E ca și timpul pierdut — și acesta un capital irecuperabil.

Revenînd la palma de pământ, aceasta — ca și clipa! — a început prin a ne face atenți asupra lucrurilor mici și mijlocii, dar esențiale. Sintem la începutul unei vremi în care lucrurile mici contează din nou: da, mari centrale electrice (hidro, termo și termonucleare), dar și mori de vînt, producătoare de kilowați, mari exploatare de combustibil posibil, dar și microexploatare de biocarburant. Energia mareelor, energia fluviilor, dar și energia izvoarelor pe pantă duc de deal sau munte. Energie mecanică, la scară uriașă, dar și, din nou, energia animală. Apoi economiile, combaterea risipei, a cheltuielilor nesăbuite, care se decid cel mai adesea în regim micro. Un procent economie electrică într-o fabrică de aluminiu asigură iluminarea unui oraș. Un procent reduce la cursa inarmărilor asigură hrana și îmbrăcămîntea unui continent. Un procent economie de hirtie în fiecare casă prezervă o supra-

TOPUL PREFERINTELOR

Ochii verzi sau albaștri

Camelia Visar din Arad trimite fotografia unei prietene, Elena Sferle, cadru didactic la Liceul pedagogic din Arad, menționînd că ar vrea „să dea viață” imaginii trimise pentru a ne convinge. „Ochii ei sint verzi sau albaștri. Mai mult albaștri — așa cum e și firească, fiindcă e atîta senin și atîta adevăr în ei. Cu

aceștia își privește copiii și le urmărește mersul timid... Părul i-a fost suflat cu aur. Uneori, o văd toată înveșmîntată în culoarea părului ei. Chiar și sufletul ei are reflexe aurii. Pentru copiii cărora le e învățătoare și nu numai pentru ei, reprezintă una din zinele pe care le văd în visul lor. Am reușit să vă fac să puteți pătrunde în adîncimile acestei imagini?” Aproape. Oricum, alb-negrul nu prea dă multe șanse nici seninului, nici adevărului din ochii de care vorbiți.

„Elevii sint și oameni”

„Nu vreau să desconsider rolul pe care îl au profesorii în pregătirea noastră pentru muncă și mai ales pentru viață. Totuși, mai sint unii dascăli lipsiți de inimă și tact profesional care uită că și elevii sint oameni, că au mindria lor, personalitate. Victimă a neomeniei unui astfel de profesor sint și eu iar ceea ce povestesc este cel mai urît lucru pe care l-am întîlnit pînă acum. Fiînd plecat din școală pentru cîteva zile, din motive de sănătate, respectivul profesor, al cărui nume nu-l pot da tocmai fiindcă îmi dau seama că și dumnealui are o personalitate, deci, respectivul profesor a adus

la adresa mea tot felul de acuzații și insulte. Mulți dintre colegi au fost oarecum influențați de spusele cu totul neadevărate ale tovarășului profesor, au început să mă ocolească, să se poarte cu mine rece, cu totul diferit de felul în care se purtau înainte. Pur și simplu nu știu ce să fac. Cînd văd ce au reușit să facă niște vorbe rele și neadevărate mă gîndesc să renunț la totul, să mă transfer numai să nu mai văd cum cei mai buni prieteni se poartă cu mine de parcă le-aș fi dușman. Pentru a evita și alte complicații, vă rog să nu-mi publicați numele întreg, fiindcă n-as vrea să mai dau de alte ne cazuri cînd mai sint doar 3 luni pînă la sfîrșit”. Ceea ce ne relatează este foarte urît, dar ce s-a întîmplat? Chiar așa, să vă fi întors toți spatele și dv. să nu fi avut nici o vină? Reveniți. Aveți încredere în noi, știm să fim și discreți. Vă semnăm cum ați dorit: Costel M. — Tg. Neamț sau Mînaștirea Neamț? (Cum apare pe ștampila poștei).

A trăi pentru a învinge

„După trei luni de gîndire m-am hotărît să-mi trimis și cu o poză pe adresa concursului. Mă tem puțin de aprecierea dv. (care cred că este mai mult decît obiectivă...), dar merită, zic eu, să încerc. Mă numesc Andreia Zomborean, sint elevă în clasa a XI-a la Liceul industrial nr. 2 din Mangalia. Am 1,66,

părul blond șaten și sint o suporteră entuziastă a Cenaclului Flacăra, despre care am o părere mai mult decît excelentă. Ar fi o surpriză totală pentru părinții mei dacă mi-ar vedea poza în re-

vistă, și sincer vorbind, ar fi o surpriză și pentru mine”. Nu ne-am propus ca aprecierile noastre să fie obiective. Pe spatele fotografiilor ați scris: A TRĂI PENTRU A ÎNVIȚE. Nu-i prea obositor să trăiești tot timpul cu grija asta? Cu noi ați început-o bine: vă publicăm.

Este tot atît de cuminte ca la 9 ani

„Tînăra din poză este fata mea. Nu este vedetă și nici momente extraordinare nu vă putem relatea din viața noastră sau din activitate. Este unul din copiii socialismului a cărui viață și trăire e catorează vieții luminoase create de partid pentru toți copiii țării. A crescut și crește ca un simbol al viitorului, cu încredere deplină în viitorul său, și al patriei, al tuturor copiilor, înțelegînd că asupra vieții lor veghează partidul. Are 15 ani. Este tot atît de cuminte. A fost primită în U.T.C. și acest moment, cel mai semnificativ din viața ei, am vrut să-l exprim simplu. Se numește Cerasela Cristea”. — Petre Cristea, str. Tulcei nr. 8, bl. R2, sc. C, ap. 46 — Constanța. Ați reușit să exprimați simplu ceea ce v-ați propus, dar ați omis să amintiți și care sint preferințele aceleia pe care ați de frumos o numiți simbol al viitorului.

Dacă nu vrea ea, nu vreau nici eu

„Mă numesc Pop Radu. Alte amănunte nu știu dacă folosesc la ceva. Citînd nr. 12 al revistei dv., am găsit la Topul preferințelor numele și poza timidei Tatiana Huzum. Am citit și recitit textul, dar n-am reușit să înțeleg ce dorește de

fapt. Și ce caută poza ei în revistă. Reclamă? Cel puțin pe mine m-a atras chipul ei aparent (crîncen și neînduplecat) și sint sigur că ride ea mai mult decît alții. Aceștia fiind spuse, am ajuns la ceea ce de fapt m-a determinat să scriu. Poate că aș dori să corespundez cu ea. Zic poate, pentru că dacă ea nu vrea, nici eu nu vreau. Cum aș putea lua legătura cu ea? Eu am 1,90 și mă mir că la înălțimea asta nu sint îndejuns de matur să nu caut corespondențe. Mulțumesc anticipat”. Radu-Gherla-Cluj. Sinceri să fim, pentru o corespondență curată și e nevoie de înălțime și greutate. N-avem informații dacă Tatiana Huzum ride mai mult decît alții. Nu ne mulțumiți, că nu se știe ce iese pînă la urmă.

Pină la plăcinte

Alina Moldoveanu din Constanța, căreia în una dintre edițiile trecute ale topului nostru i-a apărut un fragment de scrisoare, ne mulțumește călduros, deoarece i-am făcut „o frumoasă surpriză”. Pe lîngă mulțumiri ne mai trimite și două sugestii („un locșor numai și numai pentru tineri, în cadrul revistei” iar „alături de «Atelierul literar» al lui Geo Dumitrescu, un atelier pentru proză dat în grijă lui Fănuș Neagu”) și o invitație. „Vă invit la noi. Mama face o plăcintă grozavă. Poate veniți la Constanța odată cu cenaclul. Îi invit și pe tovarășul Păunescu pe care mama îl apreciază foarte mult iar bunica (olteancă din Corabia) îl adoră”. Vă mulțumesc pentru plăcinte și mărturisesc că am avut ezitări cînd am transcries finalul scrisorii. Îi invit și pe... Sint eu că nu e bine. Semnez rubrica, e drept, dar la plăcinte... Există totuși o ierarhie.

Rubrică realizată de RAZVAN BARBULESCU ■

Fotografie de ELENA GHERA ■

Un Columb comod la Porțile de Fier

Turistul contemporan, prin definiție rătăcitor iar prin dotare motorizat, sau oricum beneficiind de mijloace de transport lesnicioase, rămâne un om comod, fiu al unui veac de confort. Este turistul despre care un cercetător, Mauser, spune: „Lăsați-l să fie Cristofor Columb, dar puneți-i sub nas America, ca să nu se obosească prea mult pentru a o descoperi.” În țara noastră avem nu una, ci mai multe Americi turistice gata descoperite, dar încă insuficient valorificate pe acest plan. Cu una din zone, cea a Porților de Fier, inaugurăm o suită de articole dedicate turismului, și aceasta nu fiindcă se apropie sezonul cald, ci fiindcă turismul practicat și practicabil tot anul, fie și la sfârșit de săptămână, reprezintă un atribut al vieții moderne, fără a mai vorbi de majorele implicații economice legate de valută. Firește, în aceste articole nu de teoria turismului va fi vorba ci de practica lui, specialiștii, lucrătorii în turism, toți cititorii fiind invitați să-și spună părerea asupra diverselor teme abordate și să participe la o masă rotundă a ideilor.

Discuția despre zona turistică Porțile de Fier o purtăm la Institutul de economie comerțului interior și a turismului (I.E.C.I.T.), fiind stimulată de foarte recenta apariție a unei cărți de Ion Albuțu (Editura Sport-Turism) tratând despre această zonă. O apariție insolită la noi, fiindcă, s-o spunem de la bun început, cartea, bazată pe o lucrare de doctorat, nu este un ghid turistic. Nu-și propune să fie și nu e. Nici noi nu o vom recenza, ci ne-am propus să comentăm unele din ideile sale. Ea nu se adresează drumetilor, ci specialiștilor, factorilor și organelor de decizie, pledând — fapt rar întâlnit în publicistica turistică la noi — pentru o valorificare sistematică. Susține, cu alte cuvinte, că această zonă vastă și insuficient valorificată pe plan turistic ar putea „concura” cu succes Valea Prahovei—Bucegi, Delta Dunării, zona mănăstirilor bucovinene, Ceahlău—Lacu Roșu etc. cu condiția unei valorificări gândite sistematic, pornind deci de la o concepție generală și nu pe „felii”, prin abordări îngust-locale.

Eforturile ar fi pe deplin justificate deoarece „dacă zonele turistice Bucegi, Făgăraș, Ceahlău, Munții Apuseni prezintă condiții caracteristice pentru dezvoltarea turismului de munte, dacă zona Vitea prezintă condiții deosebite pentru dezvoltarea cu precădere a turismului balnear, dacă în zona Maramureș sau în Bucovina există o mare abundență de obiective antropice, elemente de bază ale turismului de circulație, zona turistică Porțile de Fier intrunește într-o măsură cu totul remarcabilă elemente caracteristice fiecărui tip de zonă menționat, constituind prin numărul lor ridicat și prin valoarea lor o zonă turistică complexă cu caracter de unicat pe plan național și chiar european... Poziția geografică a zonei (străbătută de trasee turistice internaționale — N.R.) reprezintă al doilea argument important care justifică și susține amenajarea sa turistică la nivelul exigențelor turistice mondiale... Cum astăzi litoralul reprezintă un tip de zonă turistică, sau Valea Prahovei—Bucegi o zonă de tip montan, în scurt timp vom putea înscrie în rindul atracțiilor turistice ale țării o remarcabilă zonă turistică de tip dunărean, zonă circumscrisă în perimetrul delimitat de cele două importante amenajări hidroenergetice. Asemenea realizări, pe un fond natural deosebit, într-un cadru de recunoscute continuități și permanențe istorice, atestă nota caracteristică a României de țară carpatică, pontică și danubiană, atribute incontestabile ale dezvoltării turismului național și internațional pe întregul teritoriu al patriei noastre socialiste.”

— Tovarășe inginer Alexandru Borza, în calitate de „specialist în Porțile de Fier” și de cercetător la Institutul de economie comerțului interior și a turismului ați colaborat strins cu autorul studiului mai sus-menționat. Acesta relevă în mod deosebit „schimbările de idei fructuoase cu colectivul de specialiști de la I.E.C.I.T. care se ocupă de problema promovării turistice a zonei Porțile de Fier și cu care am realizat o comunitate de opinii”. Ați bătut cu piciorul poate întreaga zonă. Cum ați caracteriza-o din punct de vedere turistic azi?

— Ea ocupă un loc oarecum secundar pe harta turismului românesc, în principal dar nu exclusiv din rațiuni pur obiective: sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier I, inima zonei, a fost terminat relativ recent. Or, evident, zona nu se limitează nici pe departe la acest obiectiv. Cu ani în urmă s-a mers pe calea valorificării izolate a citorva puncte de interes turistic, reluând și reinodind tradiții mai vechi. Se știe, de pildă, că Băile Herculane sînt „exploatate” de secole și milenii. Nu mai vorbim de Cazane, care ne-au încântat copilăria încă din cartea lui Vlahuță — dar iată ele nu sînt nici azi amenajate din punct de vedere turistic. Cit privește uimitorul monument al naturii care este peștera Topolnița, rari și puțini sînt vizitatorii, lipsind cu totul amenajările trebuincioase. Firește, nu se puteau face toate deodată. Dar a sosit vremea! Înșasi teoria și practica turistică învederează utilitatea și eficiența adoptării unui concept și sistem de ansamblu pentru amenajare și valorificare.

Să exemplificăm cu arhicunoscutele Băi Herculane. În ultimii ani s-au construit aci hoteluri moderne, dotate cu baze de tratament, ca urmare a unui important efort din partea statului, care merită salutat ca atare. De asemenea, s-au construit hoteluri la Drobeta-Turnu Severin, Orșova,

un motel la Gura Văii, dar inexistența unui plan sistematic de amenajare și valorificare care să stimuleze circulația turistică a dus și la unele consecințe negative, printre altele o ocupare neeficientă a bazelor de cazare. Astfel „Parc” din Drobeta-Turnu Severin, „Dierna” din Orșova și motelul au realizat în ultimii ani un grad de ocupare sub 70%. În prezent, se dă în folosință la Drobeta-Turnu Severin un nou hotel, cu 368 locuri, ceea ce riscă să determine, pe ansamblu, o scădere în continuare a gradului de ocupare. Este doar un exemplu. Calea de rezolvare pe viitor, cum spunem, constă în abordarea sistematică a dezvoltării. Planul există acum și este prezentat în cele 184 pagini ale lucrării lui Ion Albuțu.

În această perspectivă se conturează fabuloase trasee turistice. Bunăoară, Drobeta-Turnu Severin — peștera Topolnița — podul natural de la Ponoarele — Bala de Aramă — Cascada Bobot din Valea Cernei, cheile Corcoaia și barajul de la Valea lui Iovan — coborire la Herculane pe Valea Cernei (despre care un expert în turism din Republica Federală Germania îi spunea lui Alexandru Borza că o consideră cea mai frumoasă din cele 40 de țări vizitate de el). Apoi, de la Herculane la Orșova, Cazane și înapoi, pe la barajul de la Gura Văii, la Drobeta-Turnu Severin. Un circuit de valoare turistică extraordinară — doar într-o singură zi! Dar pentru aceasta, concomitent cu terminarea asfaltării șoselei (în curs), sînt necesare amenajări pentru vizitarea peșterii Topolnița, a peșterii de la podul natural de la Ponoarele, trebuie îmbunătățite amenajările de la Cheile Corcoaia și... măcar citeva alei la Cazane. Un alt punct de interes, dar în prezent de acces dificil: insula Șimian, unde a fost reconstituită cetatea din Ada Kaleh. Doar citeva exemple. Desigur, pentru punerea în aplicare sînt necesare unele cheltuieli, dar avantajul și pe acest plan al gândirii sistemice constă în aceea că eficiența economică este considerată în ansamblu, corelată pe întreaga zonă. Prognoza autorului arc la baza calcule minuoase, afirmindu-se în final că dacă întreaga zonă ar fi amenajată, ar putea asigura, la nivelul anului 1990, încasări anuale între 102 milioane și 126 milioane lei, 5,5—8,3 milioane dolari. Orice prognoze, prin definiție, nu pot da informații certe, dar trebuie reținut ordinul de mărime, care singur contează, în fond.

Propunerile se concretizează, la sfârșitul volumului, într-un așa-nunat **arbor de posibilități**, o serie de obiective corlate și amănunțite, specificindu-se cine și cînd trebuie să le aducă la îndeplinire. Inutil de precizat că asemenea soluții pot fi corectate sau completate cu altele.

— Important — arată inginerul Borza — este că în fine există, în ceea ce privește zona turistică Porțile de Fier, un asemenea arbor de posibilități. Este îndatorirea Ministerului Turismului de a examina, punct cu punct, măsurile propuse, de a le sintetiza și, ținînd seama de posibilitățile materiale existente și de alte programe de dezvoltare turistică în țară, să elaboreze, în colaborare cu toți beneficiarii interesați, un plan concret de realizare, care să țepășească — dacă ne putem astfel exprima — faza locală.

Vom reveni și noi la această zonă cu multiple probleme turistice de interes, unele rezolvate doar parțial. (Să amintim, cu titlu de exemplu, protecția mediului ambiant, problema rezervației naturale Cazane, poluarea apelor Dunării la Drobeta-Turnu Severin și Orșova, poluarea sonoră etc.) **Porțile de Fier trebuie larg deschise unui turism intens și civilizat. Ele sînt Porțile României.**

LIONEL NIȚESCU ■

In divizia A de fotbal

Se anunță

un final fierbinte

Etapa a 28-a a campionatului de fotbal, desfășurată miercuri, a rezolvat, sintem tentați să credem, una din „ecuațiile” finalului de sezon, stabilind-o pe prima dintre retrogradate. Aceasta este, dacă nu se va întâmpla vreo minune, „Poli” Timișoara, întrecută miercuri, cu 3—1, de Dinamo pe chiar terenul ei. În rest, etapa (care a consemnat 8 puncte în contul echipelor vizitatoare) n-a făcut prea multă lumină, ba chiar a complicat lucrurile într-o oarecare măsură. Depășind, se pare, „punctul mort” din ultima vreme, Dinamo a reușit o prețioasă izbîndă pe malurile Begăi, rămînînd (după calculul hirtiei cel puțin) cea mai autorizată pretendentă la titlu, dar avînd în Sportul studențesc („în plasă” de multe săptămîni), în Universitatea Craiova (valoarea se respectă și, să nu uităm, Ștefănescu și ceilalți mai au de jucat încă 3 restanțe) și, mai nou, în F.C. Argeș adversari redutabili. Miercuri Dobrin a ciștigat pariul cu fostul său antrenor (Halagian merită însă laudă pentru consecvența cu care aruncă în foc tinere talente, gen Despa, Popescu, Eftimia, Burleanu etc.), depunîndu-și candidatura la titlu, ca o dovadă că, harnic și serios, fostul mare jucător a depășit perioada de „stagiatură”. Iată, dealtfel, cum se înfățișează prima parte a clasamentului adevărului (în paranteză situația golaverajului):

1. Dinamo	+12 (+29)
2. Sportul	+10 (+20)
3. Universitatea	+8 (+32)
4. F.C. Argeș	+7 (+15)

Celor 4, din care se va alege, în mod cert, campioana, le urmează un pluton de 5 echipe pe care ne-am permițat să le socotim „de mijloc”, cu toate că, fir de la Steaua (egală, miercuri, cu Bihor în „Gheneca”) ne-am așteptat la mai mult:

5. Steaua	+3 (+6)
6. Corvinul	+2 (+10)
7. F.C. Olt	-1 (+10)
8. A.S.A.	-1 (0)
9. C.S. Tîrgoviște	-1 (-3)

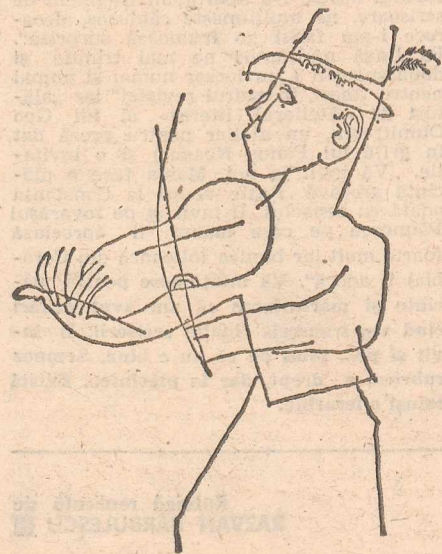
Remarcînd că primele 9 din clasamentul adevărului sînt, chiar dacă într-o ordine ușor modificată, aceleași din ierarhia la zi a campionatului, coborîm (de la locul 10) în zona vulcanică a retrogradării, în care 8 echipe (excluzînd-o pe „Poli”) sînt, mai departe sau mai apropiată, răsufliarea diviziei B. Teoretic (dar și practic), F.C.M. Brașov și F.C. Constanța (care a condus, alături, la Hunedoara, rezistînd eroic pînă în minutul 83) au situațiile cele mai grele, poziția echipei litoralului fiind și mai compromisă, din cauza golaverajului. Numai că e încă prematur de dat un verdict. Soaculosul salt al grupării din Tîrgu Mureș (în urmă cu 2—3 săptămîni considerată „victimă” sigură) demonștrînd că fie și un singur meci, mai ales unul direct, poate răsturna clasamentul. Partea finală a acestuia (e vorba, repetăm, despre ordine obținută pe baza diferenței de punctele pierdute acasă și cele cîștigate în deplasare) arată după cum urmează:

10. F.C. Bihor	-2 (-4)
11. S.C. Bacău	-2 (-5)
12. Jiul	-2 (-13)
13—14. Politehnica Iași	-3 (-6)
Chimia	-3 (-6)
15. Petrolul	-3 (-23)
16. F.C.M. Brașov	-6 (-12)
17. F.C. Constanța	-8 (-23)
18. „Poli” Timișoara	-10 (-27)

Între altele supoziții, un lucru e sigur: finalul campionatului va fi fierbinte. Poate însă că etapa cu numărul 29 (împinsă în 18 mai pentru a face loc partidelor România — Cehoslovacia) va aduce, chiar ea, lămuriri în bătălia pentru titlu, programind derbyul Sportul studențesc — Dinamo. Să mai vedem. (Ov. I)

Gh. Dinică văzut de NUNI ANESTIN ■

EUROPA FOTBALISTICĂ LA JUMĂTATEA DISTANȚEI DINTRE MADRID ȘI PARIS

Echipa României pe locul 6

Fotbalul european e, azi, mult mai aproape de Paris 1984 decât de Madrid 1982, în sensul în care Mondialul a intrat în amintire, iar preliminariile campionatului continental preocupă în cea mai mare măsură. Există indicii, vă veți convinge imediat, stimați cititori, că actualul raport de forțe în fotbalul european e mult diferit față de cel consemnat la ora C.M., iar clasamentul care urmează (alcătuit pe baza tuturor meciurilor internaționale A. oficiale sau amicale, disputate după încheierea campionatului mondial) vă va lămurii, ordinea lui fiind dată de un coeficient rezultat din împărțirea numărului de puncte acumulate la numărul de jocuri susținute:

1. Belgia	5	4	1	0	10-4	9 p	1,80
2-4. Austria	4	3	1	0	11-0	7	1,75
U.R.S.S.	4	3	1	0	9-1	7	1,75
Spania	4	3	1	0	7-3	7	1,75
5. Franța	6	4	1	1	11-0	9	1,50
6. România	11	7	2	2	19-10	16	1,45
7. Anglia	7	4	2	1	19-5	10	1,42
8-10. Irlanda de Nord	5	3	1	1	4-3	7	1,40
Polonia	5	3	1	1	12-6	7	1,40
Cehoslovacia	5	2	3	0	14-6	7	1,40
11-12. Țara Galilor	4	2	1	1	7-6	5	1,25
Elveția	8	4	2	2	12-10	10	1,25
13. Portugalia	5	3	0	2	5-9	6	1,20
14. Danemarca	6	3	1	2	9-9	7	1,16
15. R.F.G.	7	3	2	2	7-4	8	1,14
16. R.D.G.	10	5	1	4	16-12	11	1,10
17-21. Irlanda	5	2	1	2	7-7	5	1
Iugoslavia	5	2	1	2	8-11	5	1
Suedia	5	2	1	2	6-5	5	1
Ungaria	8	4	0	4	19-9	8	1
Norvegia	5	2	1	2	6-6	5	1
22. Olanda	6	2	1	3	9-7	5	0,83
23. Scoția	4	1	1	2	6-7	3	0,75
24-25. Bulgaria	9	1	4	4	15-13	6	0,66
Grecia	9	2	2	5	7-13	6	0,66
26. Italia	5	0	3	2	3-5	3	0,60
27. Cipru	6	0	3	3	3-11	3	0,50
28. Turcia	7	1	1	5	4-18	3	0,42
29. Islanda	4	0	1	3	1-5	1	0,23
30-31. Albania	5	0	1	4	1-9	1	0,20
Malta	5	0	1	4	1-16	1	0,20
32. Finlanda	6	0	1	5	6-14	1	0,16
33. Luxemburg	5	0	0	5	5-25	0	0

Tricolorii înaintea partidei de la Larissa : 3-1 cu Grecia.

Un astfel de clasament, ce include toate cele 33 de echipe reprezentative din Europa afiliate forului continental, oferă, firește, multe motive de comentariu, dar cea mai importantă observație ce se desprinde din parcursul său e faptul că, la ora de față, adică la jumătatea drumului spre Paris 1984, raportul de forțe e serios schimbat față de El Mondial. Remarcați : campioana lumii ocupă abia locul 26 (fără să fi câștigat vreun meci, deși a disputat 3 acasă!), iar vicecampioana e abia a 15-a, în vreme ce unele din „outsiderele” Mondialului, Belgia, Austria, U.R.S.S. și Spania, s-au instalat în frunte, neînvinse până acum! Belgia conduce plutonul (un singur egal, cu R.F.G., la München), formația antrenată de Guy Thys neperzind pe teren propriu de la 21 decembrie 1977 (0-1 cu Italia, la Liège), interval în care a susținut nu mai puțin de 18 întâlniri (între care 4-1 cu România, meci amical, Bruxelles, 21.III.1982, înainte de C.M.).

Dacă în privința Italiei și a Ciprului (și ea fără victorie, recent surclasată, 0-6, de Cehoslovacia) lucrurile par simple, ceilalți adversari ai tricolorilor în grupa a V-a preliminară se situează pe poziții mai degrabă de mijloc (Cehoslovacia pe locurile 8-10, Suedia pe 17-21), dar se cere subliniat faptul că Cehoslovacia (cu care vom juca săptămâna viitoare, la București) n-a pierdut nici o partidă după Mondial, izbutind (între altele) un prețios 2-2 în Italia (13.XI.1982). Fără să intrăm acum în detalii, vom face o prezentare specială a întâlnirii România - Cehoslovacia, e de datoria noastră, credem, să insistăm asupra acestui aspect, avertizându-i pe tricolori că echipa lui Havranek reprezintă, pe orice teren, un adversar redutabil, greu de învins. Suedia, pe care o vom întâlni în deplasare, la 19 iunie, deține o poziție mai slabă în clasamentul post-mondial, dar recenta ei victorie (27.IV, 3-0 cu Olanda, la Utrecht), chiar dacă obținută într-un meci amical, pare să indice o serioasă revenire de formă a jucătorilor antrenatei de Lars Arnesson, cu Prytz (de la Glasgow Rangers) și Corneliussen (din viitorul sezon la Monaco) excelenți la Utrecht.

Citeva cuvinte, în final, despre echipa României, clasată pe un mai mult decât onorabil loc 6. Ea a disputat cele mai multe partide, 11 (de unde și cel mai mare număr de puncte, 16), cu 6 în plus față de principalele adversare din grupă, care au jucat câte 5. Aceasta e, firește, un fapt pozitiv, explicând dorința selecționarilor Lucescu și Rădulescu de a forma o echipă puternică și, totodată, de a căli în cel mai scurt timp posibil. Palmaresul la zi al acestei garnituri e următorul, socotind numai partidele incluse în clasamentul de mai sus : 4-0 și 3-1 cu Japonia (acasă), 1-0 cu Danemarca (a), 2-0 cu Suedia (a), 1-4 cu R.D.G. (deplasare), 0-0 cu Italia (d), 1-1 cu Turcia (d), 3-1 cu Grecia (d), 3-1 cu Turcia (a), 0-2 cu Iugoslavia (a) și 1-0 cu Italia (a), cu mențiunea că ambele înfringeri s-au înregistrat în meciuri amicale, oficiale (în preliminariile C.E.) nefiind decât întâlnirile cu Suedia și Italia (două).

Firește, clasamentul redat aici e, și el, relativ (cum să compari, de pildă, România cu 11 partide cu Austria care n-a disputat decât 4 etc., etc.), dar e capabil, dincolo de criticele ce i s-ar putea aduce, să ne mijlocească o imagine a fotbalului european la ora prezentă. El subliniază, în acest punct discursivele unei afirmații sint minime, ascensiunea fotbalului românesc, pătruns (poate pentru prima dată) în partea superioară a ierarhiei continentale, asta în condițiile în care, repetăm, de la Mondial 1982 până azi s-au petrecut numeroase schimbări în peisajul Europei fotbalistice. „Loteria” spaniolă a rămas în urmă, Italia a coborât vertiginos (ca și Olanda, de exemplu), în vreme ce alte câteva echipe mai proaspete, între care, spre satisfacția noastră, și cea a României, s-au pornit să escaladeze performanțe altădată inaccesibile. Dar drumul spre Paris e abia la jumătate și, pe el, tricolorii mai au destule obstacole de înfruntat. Cronologic, meciul cu Cehoslovacia e primul, dar asupra lui, cum ziceam, vom reveni pe larg săptămâna viitoare.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Un nou șalanger la titlul mondial?

Nu demult, în noiembrie 1982, la Congresul Federației internaționale de șah de la Lucerna, trăiam emoțiile tragerii la sorți pentru meciurile candidaților la titlul mondial de șah.

Fără să-mi fi dorit am fost eu, mina, care, la rugămintea președintelui de atunci al F.I.D.E., Fridrik Olafsson, scotea bilețelul cu numele lui Alexandr Beliavski.

Cînd Garri a auzit numele adversarului său, m-a privit pentru o clipă. Avea ochii reci și plini de reproș. Parcă pătrundeam dincolo de ei ascultînd gîndul nerostit : „— Beliavski... cel mai incomod adversar. Ar fi fost mult mai ușor cu oricare alt candidat... La interzonal am remizat. Întotdeauna l-am considerat printre cei mai puternici jucători...” Dar Garri n-a spus nimic, nici chiar mie, deși m-a făcut să simt responsabilitatea șansei. În presă a declarat că Beliavski este un adversar care-i convine, pe care îl respectă foarte mult și că speră să câștige. De fapt spunea chiar mai mult : „— Mă și văd în finala candidaților !”

Cine este acest GARRI KASPAROV ? Poate că nimeni altul, după Bobby Fischer, nu a avut o ascensiune șahistă atât de uimitoare ca tînărul student al Institutului de limbi străine din Baku (U.R.S.S.). La cei douăzeci de ani ai săi, Garri Kasparov, denumit și „vulturul din Baku”, amintește de supercampionii de altădată, asaltînd cu ambiție și talent coroana mondială a șahului.

Palmaresul carierei sale șahiste conține două titluri de campion unional de juniori, un titlu de campion mondial de juniori (1980), locul I în cel de-al 49-lea Campionat al U.R.S.S. (1981), fiind totodată și câștigătorul detașat al recentului interzonal de la Moscova.

Antrenat de A. Nikitin și A. Saharov, Garri a urcat repede treptele măiestriei. La 15 ani, ca proaspăt maestru al sportului, a obținut 50% în puternica finală a celui de-al 46-lea Campionat al U.R.S.S. La 16 ani câștiga cu un avans de 2,5 puncte în fața fostului campion mondial Tigran Petrosian, superturneu de la Banja Luka (1979). La 17 ani obține titlul de mare maestru internațional și pășește cu siguranță în echipa olimpică a U.R.S.S. la Olimpiada din Malta (1980), pentru ca la Olimpiada de la Lucerna să uimească prin jocul său dinamic și agresiv ce amintește de Tal și de Fischer. Plin de modestie Kasparov își caracterizează stilul de joc drept pozițional cu scipiri combinate, stil însușit la Școala de șah a fostului campion mondial M. Botvinnik, sfătuitorul său, precum și din partidele idolului său A. Alehin.

Conștient de talentul său, de puternica forță de mobilizare și concentrare de care dispune, Kasparov nu se declară niciodată mulțumit pe deplin de jocul său, de realizările sale. Nici chiar magistrala victorie obținută în turneul de la Bugoino (1982) nu i-a adus satisfacția majoră. Aceasta poate pentru că la numai o lună înainte de acest superturneu, campionul mondial Anatoli Karpov a renunțat să mai participe alături de Garri la Bugoino, pentru a putea asista la cel de-al 19-lea Congres

al Komsomolului. Și de data aceasta Kasparov a câștigat detașat — la 1,5 p. — de marii maestri Polugaevski și Ljubojević.

Maniera în care Kasparov, jucătorul tenace, inventiv, cu un stil impresionant, a dominat competițiile de răsunset ale anului 1982, a atras simpatia mondială și aprecierea unanimă a ziaristilor șahisti care i-au decernat trofeul „OSCAR” pentru cel mai bun șahist al anului. Astfel, pentru prima oară, Garri l-a surclasat pe campionul mondial, A. Karpov, deținător al trofeului din anul 1974 !

Recenta victorie cu scorul de 6-3 asupra marelui maestru sovietic A. Beliavski din cadrul sferturilor de finală ale campionatului mondial ne face conștienți de valoarea crescîndă a forței de joc a tînărului mare maestru Garri Kasparov. Declarațiile făcute înainte de start s-au adeverit, deși după primele patru partide meciul se menținea sub semnul egalității: remiză de luptă în prima partidă, apoi victorie strălucită cu piesele negre a lui Kasparov, o nouă remiză și victorie Beliavski. Înainte de partida a cincea Garri a declarat că se va mobiliza pentru a câștiga. Era ziua de 9 martie 1983, data la care fostul campion mondial Fischer își aniversa vîrsta de 40 ani, iar Garri dorea să aducă un omagiu celui care i-a stimulat idealurile de luptă, ambiționîndu-i copilăria șahistă. Iată finalul acestei partide jucată în „stil Bobby”, cu o cavalcadă de amenințări și sacrificii de piese :

BELIAVSKI
KASPAROV

1. Ce4 : N:f4
22.e:f4 g:f5
23.D:f5 ! d:e4
24.Dg4 Rh7
25.T:d8 Tf:d8
26.D:h4 Rg8
27.De7 ! e3 !
28.Te1 e:f2
29.R:c2 Td2
30.Te2 T:e2
31.R:e2 Na6
32.R:f2 Ce6
33.f5 Cd4
34.e6 ! Tf8
35. Dg5 Rh7
36.e7 Te8
37.f6 Ce6
38.Dh5 Rg8

și negrul cedează fără a mai aștepta răspunsul : 39.Dd5 Nb5, 40.Db7...

Kasparov, cu piesele albe, a condus impecabil atacul în doar 50 minute de gîndire, în timp ce Beliavski a intrat în mare criză de timp, consumînd 148 minute. După această partidă marele maestru Beliavski nu și-a mai revenit pînă la sfîrșitul meciului, reușind să acumuleze doar un punct (două remize) din patru partide.

Deși mai are de parcurs un drum greu în lupta pentru titlul mondial de șah, înțînîndu-l în semifinalele meciurilor candidaților pe însuși șalangerul ediției precedente, Victor Korcinoi, Garri Kasparov visează încă de pe acum la meciul cu Karpov...

MARGARETA MUREȘAN ■

Omul care joacă

„Fructele mîniei”

Am să clarific din punctul meu de vedere, evitînd subiectivismul ce mi se poate invoca ca „om” al lui Dinamo — ceea ce sînt fără discuție — și fără a avea pretenții sau eventuale senzații că pot convinge destul de mult masele atît de diverse care interpretează evenimentele fenomenului fotbal, subiectul P.S.-ului formulat săptămîna trecută.

Așadar, cu ocazia spectacolului de la Oradea, care cîrind, destule bilete din sală — așa precum este promovat în aceste serbări obiceiul frumos al dialogului democratic și viu dintre suferetele scenei și acelea ale sălii — îi ceream părerea conducătorului și spiritului Cenuclului „Flacăra”, poetul Adrian Păunescu, desvîe „faptul” că jocul de fotbal al echipei Dinamo în localitate ar fi fost „trucată”... Mai întîi vreau să remarc întristat că la o asemenea întîmplare unică de muzică și poezie ce înaltă simțirile și călește românește cugetele tinere, iar dorința cu care jinduiesc după ea în toate localitățile melegurilor noastre sute de mii de suflete nu cunoaște margini, mai sînt unii care au curajul ignorant de a mai plesni cu bățul în baltă în senzația că dacă aduc vorba tot despre fotbal, stropii le pot răcori nădușeala capetelor încinsu-nu din prea mult citit. Dar ce să-i faci, noblețea drumului pornit de Cenuclul „Flacăra” este mult prea mare și dreptă pentru a se mai putea rătăci din zumzete laterale. Mi se pare că seamănă mult cu o mică dar mare pildă belgiană. „Se spune că, odată, un preot îl întreabă pe un țărăn drumul pe care trebuie să o apuce. Țărănul îi răspunde simplu. Vei avea numai rău căutîndu-l, e drept înainte !”...

Așadar, ceva din publicul fotbalistic local, reprezentat înfim la cenuclul, a avut impresia că 2-2-ul echipei locale cu Dinamo pe teren propriu ar fi fost „regizat”... A reacționat acum, probabil, între „Rugă pentru părinte” și „Dor de Eminescu”... Mi se pare prea puțin spus... mare păcat ! Tot atît de adevărat este că ziarul de specialitate a menționat că s-a protestat și atunci, la data jocului,

cîteva sticlute (hai să le alint, merită citeodată) poposind la sfîrșitul jocului în iarba hrînită de ploaie și nu de conținutul lor.

Nu am participat la acest joc și nici n-am fost la Oradea din motive obiective. Cu asta nu încerc să mă apăr sau să apăr, rugîndu-vă să credeți că eu — care știu și simt cam tot ce se petrece la echipa mea — n-am intuit nici urma vreunui aranjament în acest sens posibil la fața locului sau chiar mult anterior. Știu, se mai fac și d-astea în tot fotbalul nostru. N-a fost cazul acum. Mi s-a povestit, firește, că la întoarcere, filmul jocului. Sigur că publicul bihorean, ca și echipa locală, ar fi dorit să-i înscrie în palmares titlul de intrerupători ai seriei de 21 partide în care Dinamo nu a cunoscut înfrîngerea. Numai că, în teren, Dinamo a condus de fiecare dată, a impus trena jocului mult timp, formația bihoreană fiind aceea care a fost nevoită să alerge după egalare. Am auzit și eu multe, am văzut destule, dar cînd oaspeții conduc de fiecare dată și totuși echipa gazdă reușește să restabilească echilibrul pe tabela de marja, ea este aceea care nu mai poate risca în final. Așa s-au petrecut lucrurile și acum, pronunțîndu-mă astfel tocmai pentru că simt cîtă nedreptate se ascunde în vocile care hulesc : că mai degrabă au fost „manevre” peste tot și sînt în toate ; decît că spre sfîrșitul unei partide, în care actorii de crezut și de iubit care sînt jucătorii, tocmai ei, nu se mai pot hazarda cu nimic, și luptă, ca la șah, după afită luptă... pentru remiză. Ne place multor minuitorii ai condeului fotbalistic să asemuim jocul nostru cu șahul în destule momente. De aceea, de ce să credem că 22 de oameni care au încercat să-și apropie victoria în trei sferturi din 90 de minute, nu au și ei dreptul să accepte remiză în ultimele 5, atunci cînd pentru triumful unuia dintre combatanți, ceasul de control anunță implacabil criza de timp ?...

Mai mult, această remiză le păstra liniștea din clasament... O liniște — dacă vreți iar să mă credeți — pe care Dinamo a tulburat-o prima dată la Oradea, dar pe care, apoi, au transformat-o în furtună. Echipa mult mai slabă — Brașovul și Timișoara, după care s-a aruncat probabil, iarși, cu „gloanțe oarbe” fructe ale miniei.

CORNEL DINU ■

Lumea in care trăim

Forța ideilor independenței

Planeta oferă imaginea unor schimbări vertiginoase a căror trăsătură definitorie este cea a afirmării ideii de independență națională, dimensiune vitală a relațiilor dintre state. Niciodată în întreaga istorie a omenirii năzuința popoarelor de a fi singurele stăpîne ale propriului destin nu s-a exprimat cu o asemenea forță. Fenomenul este consecința profundelor mutații care s-au petrecut în ultimele decenii și care au schimbat fața planetei. Mutații pe care partidul nostru, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le-au sesizat în întreaga lor profunzime și semnificație. Prăbușirea vechilor imperii, înlăturarea sistemului odios ce subjugă sute de milioane de oameni, negindu-le libertatea și drepturile la identitate proprie, înlăturarea definitivă a colonialismului au fost urmate de apariția a zeci și zeci de state noi, independente, care duc o politică de sine stătătoare.

Prezentul se caracterizează prin reliefația ca o forță fără precedent a voinței popoarelor de a fi libere, de a-și afirma și apăra independența, de a-și organiza existența, potrivit intereselor lor fundamentale, voinței lor suverane. Harta planetei exprimă, politic, această realitate. Este o realitate indisociabilă de creșterea forței și influenței socialismului pe plan mondial, de apariția și dezvoltarea mișcării nealiniaților, de întărirea largului front al forțelor ce se pronunță pentru o lume mai bună și mai dreaptă. După cum apreciază partidul nostru, acestea au reprezentat premise obiective pentru o schimbare de substanță în viața internațională, pentru democratizarea ei, astfel încît fiecare stat să aibă pe deplin posibilitatea să-și afirme punctul de vedere în toate problemele care-l privesc, ca și în toate problemele ce vizează destinul umanității.

Lumea în care trăim este, totuși, complicată, contradictorie, marcată prin multiple procese. Nu trebuie uitate nici un moment dificultățile care persistă, fenomenele negative. Politica de forță și dominație, tentativele de reimpărțire a sferelor de dominație și influență, practicile anacronice, de substanță imperialistă, au consecințe nefaste. Le regăsim în tensiunea din relațiile internaționale, în subdezvoltare, în decalajele ce se amplifică, în competiția inamărilor, în înmulțirea punctelor de conflict, în vărsarea de sânge ce nu se oprește nici un moment. Conflictele s-au înmulțit, războaiele mai mult sau mai puțin locale au tendința de a se extinde. Victimele lor sînt numeroase.

Lupta popoarelor pentru independență și libertate se află într-o fază nouă, determinată de caracteristicile acestui moment complex. Multe popoare — din sudul Africii, în Asia, în Orientul Mijlociu, în America Centrală — sînt nevoite să ducă o luptă aspră pentru a cuceri libertatea la care rîvesc. Aceste popoare găsesc în partidul nostru, în conducătorul său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, un apărător de nădejde, un sprijin ferm. România socialistă a acordat și acordă acestor popoare nu numai solidaritatea sa politică, ci și ajutorul concret — moral și material, pentru a străbate drumul spre victorie. „Doresc din toată inima — declara recent președintele Organizației Poporului din Africa de Sud-Vest (S.W.A.P.O.) Sam Nujoma, la Conferința Internațională în sprijinul luptei poporului namibian pentru independență de la Paris — să transmit României, personal președintelui Nicolae Ceaușescu, marele nostru prieten, cele mai fierbinți mulțumiri pentru sprijinul consecvent și deplin pe care poporul român l-a acordat și îl acordă luptei nobile a poporului namibian pentru înlăturarea idealurilor sale legitime de libertate și independență”.

Sprijinul României pentru cei ce luptă și se jertfesc în cîștigarea și păstrarea independenței este firesc, se înscrie pe linia unei istorii proprii, marcate de îndelungate bătălii, împotriva dominației străine. Întreaga noastră istorie este străbătută de efortul și năzuința păstrării ființei naționale, într-un punct al Europei în care s-au întîlnit prea multe interese. Am rezistat însă tuturor puterilor vremii și am

rămăș ceea ce sîntem — un popor demn, ferm în afirmarea independenței. O cauză pentru care comuniștii români au militat cu toată energia și pe care partidul nostru o afirmă la cote superioare, în condițiile noi, ale socialismului. Partidul Comunist Român, România socialistă au subliniat și subliniază cu fermitate că în condițiile complexității actualei situații internaționale, soluționarea tuturor problemelor majore implică imperios participarea pe deplin egală a tuturor statelor, indiferent de dimensiunile lor, de potențialul militar, de gradul de dezvoltare economică, ca și de orînduirea socială. Nici una din marile probleme ale prezentului, și cu atât mai mult cele ce decurg din situațiile conflictuale, nu-și pot găsi o soluționare durabilă decît în măsura în care această reglementare este produsul efortului colectiv, al tuturor statelor, și, în primul rînd, al celor în cauză. Iar această reglementare, pentru a fi viabilă, trebuie clădită pe fundamentul indispensabil al respectului independenței naționale; orice încălcare a independenței pune în cauză întreaga situație și poate avea grave repercusiuni.

Prezentul este împovărat de multe probleme complicate, de multiple dificultăți. Indiferent că este vorba de problema dezarmării, de înlăturarea securității europene, de înlăturarea decalajelor dintre state sau de stingerea focarelor de criză din diferite puncte ale lumii, statele mici și mijlocii, adică cele care reprezintă cea mai mare parte a populației planetei și care sînt, în același timp, țări în curs de dezvoltare aparținînd mișcării nealiniaților, consideră necesar să-și exprime autonom pozițiile și să-și facă auzite cu claritate părerile. Ideea democratizării vieții internaționale este esențială pentru viitorul umanității. România socialistă consideră că realizarea unor raporturi bazate pe egalitate și echitate, pe respectul independenței și suveranității naționale, pe avantajul reciproc, implică eliminarea forței și amenințării cu forța din relațiile internaționale, implică o democratizare a esenței relațiilor la scară mondială. Stabilitatea mondială, restabilirea încrederii între state, reluarea procesului destinderii, securitatea comunității internaționale. În ansamblul ei, depind de modul în care se va da răspuns acestei probleme fundamentale. În viziunea României un rol deosebit revine în această direcție Organizației Națiunilor Unite, forum cu caracter universal deschis tuturor statelor în care toate țările pot să-și afirme cu putere punctele lor de vedere. Ceea ce justifică, de altfel, constanta acțiune a României pentru amplificarea rolului organizației mondiale, preocupare exprimată într-o multitudinea de propuneri ce au găsit un larg interes.

Drumul afirmării independenței este un drum de pe care nu lipsesc piedicile. Știm prea bine acest lucru. Dar știm, în același timp, că un popor ce-și apără libertatea este de neînving. România oferă un exemplu concludent de afirmare puternică a unei țări conștiente de răspunderile ce-i revin în viața internațională, de neobosită acțiune pentru triumful cauzei independenței și libertății popoarelor. „Considerăm — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului — că epoca noastră, a lichidării colonialismului, a eliberării a zeci și zeci de popoare, este epoca întăririi puternice a independenței naționale, a formării de noi state naționale și națiuni. Respectarea independenței constituie un factor hotărîtor pentru o politică de pace și colaborare, pentru dezvoltarea economico-socială a omenirii”.

Independența națională nu reprezintă un obiectiv conjunctural, ci ținta supremă pentru miliarde de oameni de pretutindeni. În această lume contradictorie, forța ideilor independenței se vedește a fi uriașă, căci popoarele năzuiesc să fie singurele stăpîne ale destinului lor, să poarte în întregime răspunderea pentru prezentul lor, să-și poartă făuri ziua de mine potrivit năzuințelor. Contemporaneitatea certifică această realitate imposibil de ignorat...

AL. PINTEA ■

Mondo umano ?

Ingeniozitate sau afacere

O parte a presei internaționale — cea francofonă îndeosebi — dacă nu se ocupă pe larg de afacerea memoriilor lui Hitler, vorbește de șansele celor selecționați oficial să concureze la vestitul Festival de la Cannes, care debutează oficial miine, 7 mai. E interesant, cred, să aflăm și noi că deschiderea o va face regizorul american Martin Scorsese cu „The King of Comedy” (peliculă selecționată), în timp ce închiderea o va semna tot un american, John Badham, cu „War Games” — film care va fi prezentat, însă, în afara concursului. Sigur, apoi, că este interesant de știut că, la acest al 36-lea festival, mai sînt prezenți și alți și alți monștri sacri de azi ai regiei. Agenția „France Presse” vorbește de Robert Bresson, Marco Ferreri, Claude Goretta, Nagisa Oshima, Yılmaz Guney, dar mai trebuie adăugați cred și Carlos Saura, Martin Ritt, Elsar Riazanov, Serge Gainsburg, Agnes Varda. Pe Coasta de Azur, acolo unde s-a mutat acum capitala filmului, poate nu mai e timp și pentru alte știri de pe lumea asta. Chit că unele tot de domeniul anei anume competiții sînt dacă, desigur, lărgim semnificația celei de la Cannes.

Și astfel, întii mie pe fundalul de mai sus mi-a reținut atenția o minusculă știre ce povestește felul în care proprietarii unei mărunte „spîterii-bazar” din localitatea americană Woodstock, din statul New Hampshire, n-au mai putut rezista concurenței și au hotărât să-și vîndă magazinul. Cu toată răbdarea lor, în pofida ofertelor numeroase la dl. și d-na Merrill nu se prezenta însă nimeni care să dea 260 000 dolari și să devină proprietarul micului magazin. Explicația pe care cuplul american respectiv a găsit-o merită a fi reținută fiindcă ea lămurește nu doar acest caz obișnuit. „Cei capabili să plătească o asemenea sumă nu vor să muncească” a reflectat cu voce tare unul dintre soții Merrill după care s-a preocupat să găsească o ieșire din această neplăcută stare de așteptare. Și, cum se întimplă uneori, soluția a apărut: cei doi au anunțat că organizează un concurs. Cine-l va cîștiga va primi magazinul, stocurile cit și apartamentul de la etaj. Care este însă condiția: doritorii trebuie să transmită proprietarilor o taxă de 10 dolari plus un mic text (100 cuvinte sau ceva mai mult) pe tema: De ce vreau să preiau magazinul d-lui Merrill? Cum va fi desemnat cîștigătorul? Pe baza sincerității (subl. ns.). În ce-i privește, domnii Merrill apreciază că vor peste 26 000 de concurenți, iar socotesc aici 26 000 ori 10 dolari fac exact cit este evaluat magazinul și nu-mi dau seama dacă este afacere sau loto. Pină atunci, în loc de P.S. fac loc și acestei știri: vrînd să scape de abator, o vacă a plonjat într-un riu ce se varsă în Golful Mexicului, în fața Floridei fiind salvată de pescari. Dacă însă ar fi vrut să ajungă la mal n-ar fi fost primită de serviciile sanitare americane sau ar fi fost expulzată de serviciile de imigrare pentru intrare ilegală în S.U.A. De unde să tragem concluzia că ingeniozitatea gen Merrill nu trebuie subestimată!

DUMITRU CONSTANTIN ■

Spectacolul informației

Vectorul mahmur

Informația este făcută să circule. Ete-te dom'le, imi veți spune, ce mai nouate ne aduci dumeata, parcă nu este... Uite că nu e, am să vă spun, cită vreme eu nu acolo mă gîndesc. Informația se șlefuieste prin utilizare, ia gîndiți-vă ce ne-ar mai fi spus nouățile semnate de Einstein, să zicem, dacă autorul le-ar fi congelat în nu știu ce container infrarestru și ultraprotejat, pentru ca el însuși să uite despre ce a fost vorba în propoziție, înainte de a apuca să spună cuiva. Informația deci circulă, dar nu totdeauna își conservă mărimea, direcția, sensul și punctul de aplicație. Se mahmurește, am zice noi, prevăzîndu-i

pașii impleticiți pe alte șapte cărări decît cea prescrisă.

Circulă informația, deci zvonul, cum că anumiți domni onorabili, ei, care de la '48 va să zică — pașoptul lor, firește — așadar zvonurile ne asigură că politicieni de casă mare stau cam prost cu capitalul din fișa de cadre numit onestitate. Informația e făcută să circule de la neonestii mascați la alți neonestii mascați pentru a permite înflorirea businessului între două compatibile vase comunicante. Dar ajunge, unde credeți, la cooperativa intitulată scurt și triplu, sec: F.B.I. Dumnealor ce pot face, doar n-or să apară în stradă cu chipul de paradă pentru a-i ocoli orice novice. Fac ceva: se maschează. Informațiile primite au impus conjugarea verbului la persoana I reflexiv, plural: noi ne mascăm. Scopul: să se vadă dacă neonestii mascați sînt chiar așa cum spune informația-zvon. Și ce iese? Deghizați în vinzători de dro-

guri, în proxeneți, tînuiitori de bijuterii, în oameni de afaceri, agenții capturează, întocmai coliviei, fac victime. Atunci, ca politicieni, americanii au găsit o formulă, orice s-ar zice, picantă: s-au deghizat în șeici arabi. Și urmează ce bănuim: arestarea, Mass-media intră pe rol ca în vremurile-i bune. Afacerea Abscam a și fost văzută la televizor. Un congressman tocmai primea — ce? — mită, — cit? — 50 000 de dolari.

Doi senatori, unul de Maryland, altul de Kentucky, au și o idee: să legalizeze genul de anchetă cu pricina. Deci, agenții-receptori de știri de ocazie, a se citi ca în titlu, să se intercaleze oriunde știu ei că e cazul, să prezinte legitimații, nu de F.B.I., ci de avocați, preoți, medici și — ce credeți? — ziaristi.

Și toate se trag de la niște biete informații.

NEAGU UDROIU ■

Arta pagubei...

Există, încă, pe spații largi ale globului un progres vidat de conținut, o euforie a ambalajului în sine, o dictatură a vorbirii despre fapte care nu există. Nici lumea hiperdezvoltată, nici lumea hipodezvoltată nu sînt scutite de asemenea fenomene pe care le-am putea numi „arta pagubei”.

Un exemplu: stiați că boul și calul — în plină eră a laserilor, a ingineriei genetice și a promenadelor cosmice — merită o respectuoasă și consecventă reverență? Aproape două miliarde de oameni ar putea trăi decent dacă industria de hamuri și juguri s-ar perfecționa. Două miliarde de oameni sînt zdrobiți de mizerie și pentru că o anumită optică generează jena față de cal și jena față de bou în comparație cu entuziasmul necontrolat față de tractor. Și aceasta nu pentru că tractorul nu și-ar merita un prezent și un viitor glorios, ci pentru că boul și calul — aceasta este realitatea — nu merită să iasă rușinați din actualul panoramic al progresului. Un eminent expert nota de curînd: „Persoanele instruite se simt adesea jenate să vadă ce se folosesc mai degrabă animale decît tractoare pentru efectuarea lucrărilor agricole. În anu-

mite țări, turiștii sînt descurajați să fotografieze animale de tracțiune, pentru că se consideră că astfel se va difuza imaginea unei țări înapoiate. Deci, în rare cazuri animalele sînt considerate în mod explicit ca o sursă de energie și puține țări se îngrijesc să efectueze statistici în legătură cu acest subiect”.

Aceasta în condițiile în care 400 de milioane de cai, boi, vaci, bivoli, măgari, iaci, lama, reni și elefanți lucrează, cînstit și asiduu, pentru om. Munca lor este însă sever handicapată de iluzia nocivă că în acest domeniu experiența seculară este suficientă prin ea însăși. Revista franceză „Problèmes économiques” notează concludent: „se acordă puțină atenție animalelor de tracțiune, așa încît hamurile și echipamentele utilizate astăzi sînt în majoritatea lor identice cu cele ce se văd în vechile opere de artă. Jugul tradițional al boilor și bivoliilor constituie exemplul clasic al instrumentului conceput necorespunzător: o bucată dreaptă de lemn asupra căreia boul sau bivolul exercită o împingere cu fruntea sau gîtul. Jugul se află în contact cu acesta pe o suprafață de numai circa 200 cm². Această suprafață redusă suportă întreaga greutate a sarcinii, iar lemnul pătrunde în carne. Animalele care au astfel de atelaje nu pot să desfășoare întreaga lor forță. În afară de efortul ce trebuie să-l

facă pentru a trage vehiculul, ele trebuie să mai suporte pe gîtul lor o greutate de pină la 40 kg și astfel ele obosesc în zadar.

Jean Garner, un inginer care a făcut multe experiențe în sud-estul asiatic în urmă cu 25 de ani, a demonstrat că energia furnizată de un bivol crește cu 45 la sută cînd jugul este înlocuit cu un ham de atelaj. De asemenea, Garner a demonstrat că energia furnizată crește cu 70 la sută cînd se înlocuiește jugul cu un pieptar de ham.

Așadar, modestele îmbunătățiri ale jugului ar putea procura o formidabilă propulsie a unei energii deocamdată potențiale și care este privită cu o condescendență inconștientă.

Jumătatea săracă a globului se poate mulțumi, în asemenea condiții, să privească la cealaltă jumătate care, la rîndul ei, poate remarca evidentă unor perfecționări galopante și ferme în domeniul inamărilor. Ambele jumătăți pot medita, ca un întreg compact, la ce înseamnă azi arta pagubei, arta de a perfecționa regresul omenirii fie printr-o sineură lovitură termoneucleară, fie prin lovituri repetate, monotone, aparent marginale, precum lipsa de progres a jugului...

RADU BUDEANU ■

Lumea se amuză

După PANORAMA — Polonia

Omul, fii primul tău medic

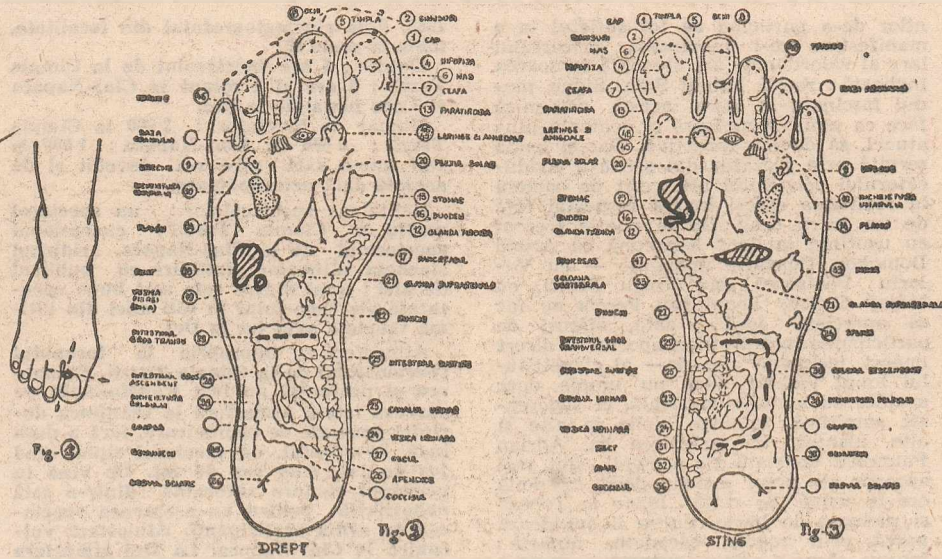
Tulburări intestinale

Lipsa exercițiului fizic și erorile dietei alimentare sînt principalele cauze care duc la apariția sau la agravarea acestor dereglări fiziologice. Pentru combaterea constipației se folosesc îndeobște laxativele sub diverse forme: pilule, picături, prafuri. În fapt aceasta înseamnă să înlocuiești un rău prin altul, deoarece utilizarea frecventă, uneori zilnică, a drogurilor farmaceutice provoacă iritarea intestinelor și constipația lasă locul unei false diaree, situație în care organismul este obligat să elimine în exces apa și sărurile minerale. Acest lucru poate determina apariția unor afecțiuni cronice. Iată de ce orice metodă naturală care permite restabilirea unui tranzit normal, fără ca prin aceasta să se traumatizeze organismul, nu poate fi decît binevenită.

În rîndurile care urmează vom indica mai multe procedee de presopunctură. Recomandăm astfel stimularea unui punct aflat, așa cum îl indică figura nr. 1: pe degetul mare al piciorului în unghiul format de prelungirea bazei unghiei și de marginea sa interioară. Acest punct se apasă puternic cu degetul mare al mîinii sau se execută un masaj prin rotirea degetului mîinii, în sensul acelor de ceasornic. În figurile 2 și 3 indicăm executarea unor proceduri similare pe tălpile picioarelor, în zonele hașurate.

Alte mijloace, pe cit de simple, pe atît de eficiente, sînt următoarele:

Se consumă de dimineață și pînă seara la cîștig, din oră în oră, cite o lingură de apă. Durata tratamentului este de mi-

nimum 3 zile și de maximum 42 de zile (aceasta, evident, în funcție de rezultatele tratamentului).

Se mai recomandă de asemenea consumarea din oră în oră a unui cub de piine neagră (de mărimea unei cutii de chibrituri) timp de 14-42 zile.

Se mai pot folosi în același scop diferite combinații de ceaiuri laxative: coajă de crușin, volbură, frunze de frasin, flori de porumbur, flori de soc.

Restabilirea tranzitului normal se mai poate obține și prin consumarea unor sucuri naturale din legume și fructe timp de 42 de zile. Acestea se vor obține prin

stoarcere sau centrifugare și vor fi consumate astfel:

În prima zi, dimineața între 7-11, suc de morcovi 340 g.

A doua zi, între aceleași ore, suc de spanac 170 g.

A treia zi, un amestec alcătuit din suc de morcovi, 283 g, sfeclă roșie, 85 g, și suc de castraveți proaspeți, 85 g.

A patra zi, suc de morcovi, 283 g și suc de spanac 170 g.

Aceste cantități de sucuri se obțin din cantități duble de legume și fructe.

VALERIU POPA

Cușca suflerului

Tony Bulandra

Print al scenelor românești... Cit a trăit, nu îndelungă viață, mult mai puțin ca asociații lui — Lucia Sturdza, Manolescu, Maximilian, Storin, Iancovescu — și a purtat hlamida instelată, nobil și dăruit, după un ritual rarori asemănător, nici înainte, nici după el. Splendida-i frumusețe, armoniosul trup și vorbirea intact rotunjită cu belșug de sonore nuanțe, l-au dezlegat, dintru început, să fie inegalabilul interpret al eroilor teatrului nostru. Chemat de luminile rampei, și-a urmat în totu magistrul, pe Nottara, cariera lui desăvirșindu-se după strălucitul exemplu al bătrînului dascăl ce-i corectase dicțiunea, cepeleagă, a începuturilor. Aceeași patimă, seriozitate, studiu, probitate, noblețe; același eroism damnat, ca și la Nottara, făcînd și din el, pe scenele noastre, ceea ce intruchipase gigantul ce-l inițiase, simbol al poeziei dramatice. Aproape patruzeci de ani, la Galați, la turneele lui Tony Bulandra, în același loc din prima bancă, aceeași femeie infiorată de prezența amozurului de pe scenă, îndreptîndu-i pe lăsarea cortinei aceeași nevinovați trandafiri...

Copii de farmacist de la Tirgoviste. Familie numeroasă. În timpul primului război mondial au luptat șapte frați pe front. Anton (Tony) Bulandra, născut 1881, venit la București își începe rosturile vieții la renumitul Institut Ottescu din Calea Dorobanți, unde îl are coleg pe Leonard. Armonioasă frumusețe complet ieșită din comun, ținută, comunicativitate, demarșe signoriale. Prins de mirajul teatrului, intră la Conservator. Dicțiune defectuoasă. Și-o repară datorită metodei meșterului Nottara, chinuînd zi și noapte

silabile... Va stăpîni, pe parcursul impecabilei clasice cariere, una din cele mai deosebite strălucitoare vorbiri ce a dat accente cutremurătoare feeriei de vis a reflectoarelor românești. Pasionată iubire între el și Ventura în timpul Conservatorului, care va lăsa urme nostalgice pe viață... Apare pe scena Teatrului Național încă din Conservator, pe care absolvindu-l briant, pleacă la Paris, la 21 de ani, să-și desăvirșescă studiile. Reîntîlnire cu primul lui amor, inmagurit la clasa Nottara... Guvernul francez îi aprobă să audizeze cursurile Conservatorului, în același timp luînd lecții particulare cu Leloir. Nu rămîne la Paris.

9 octombrie 1903; debutează la Național în rolul Phadael din „Pigmalion” de Bengescu-Dabija, anticipînd strălucita carieră. Ascensiunea îi merge săgeată: Laert în „Hamlet”, Zoil din „Fintina Blanduziei”. Și vine la direcție Alexandru Davila. Acesta, inamorat de Tony Bulandra, îl promovează resursele în roluri de căpetenie, Gallus din „Fintina Blanduziei”, Valer în „Avarul”, Fenton din „Nevestele vesele din Windsor”. Urmează o mare creație în „Stingerea” — rolul seducătorului locotenent von Lauffen — cu care artistul își înalță consacrarea între diamantele constelației teatrale. Se impune alături de el cea mai înzestrată acrită a tinerei generații, de numai 20 de ani, Marioara Voiculescu. O serie de importante izbînzii vin la rînd în activitatea lui Tony Bulandra, pînă la demiterea lui Davila și înscăunarea lui Pompiliu Eliade, alt mare director. Sub reformele acestuia — în special grija de repertoriu — Tony triumfă în „Heidelberg de-altădată”, dulcea piesă a tinereții care nu trebuie să lipsească la Teatrul Național, și în „Don Carlos”. Are 27 de ani și este făcut societar, împreună cu Marioara Voiculescu. Însă Davila punînd bazele primei companii particulare la Liric, Tony Bulandra se duce după el...

Seara de revelion. Ninge întetît peste

București... Cîșmigul din preajmă e îmbătrînit miraculos, diamantină feerie polară. În depărtare se ciocnesc de fiecare fulg clinchetele sânilor, vestind sfîrșitul anului 1909... La Liric: premiera comediei „Mugurul” de Feydeau. În scenă, Tony Bulandra și Marioara Voiculescu, tineri, răpitori de frumoși, înălțuți în iureșul succesului. Cortina se tot înalță... Din culise, Niculescu-Buzău, care jucase și el în piesă, socotește pe dește... Unu... doi... trei... 25 de ori.

Afară ninge legănat, cald, ca la teatru. Rămîne la Davila două stagioni, în care timp face o memorabilă nobilă creație în „Cidul”, după care revine la Național unde joacă „Hamlet”, la 31 de ani. Triumfă în „Păianjenul” lui A. de Herz, piesă care face o imensă serie. În „Poezia depărtării”, „Cocoșul negru”, „Chemarea codrului”, Reia „Cidul”, joacă Romeo și pe Percinet din „Romantșii” lui Edmond Rostand. Neîmpăcîndu-se cu directorul George Diamandy, părăsește Naționalul și înființează Compania Marioara Voiculescu-Bulandra, care este embrionul viitoarei Companii Bulandra, pe care a condus-o 25 de ani, fiind artizanul principal al unei splendide activități artistice, petcutită în istoria teatrului românesc cu blazonul lui princiar. Sute de roluri. Toți eroii clasici și moderni. Partener de nădejde al imensei Marioara Ventura. O viață exemplară, în care n-a fost văzut într-o circumș. Și-a amanetat locuința și mașina, ca prestigioasa-i companie să poată dăinui!

Karl-Heinz... Don Carlos... Romeo... Hamlet... Armand Duval... Kean... Prometeu... Cyrano... Marchizul de Priola... Sotul ideal...

Și-a inseris pe vechie pagina lui de glorie, cavalier medieval ajuns pînă la noi prin metempsihoză. A vibrat ca o lamă de Toledo cit fost-a să se poarte bătăliile teatrale adevărate.

GABY MIHĂILESCU

Viața la o sută de ani

Fiecare vrea să îmbătrînească... numai că nimeni nu vrea să fie bătrîn, ne spune Anton Diva, unul dintre puținii oameni care se pot lăuda că au trăit un secol. Secretul, pe care ni l-a mărturisit din capul locului, este să nu vrei să îmbătrînești!

Cu o sută de ani în urmă, Anton Diva era unul din pruncii doleoși ce se zbenzuiu prin bătătura casei cu numărul 234 din comuna Uivar, județul Timiș, casă în care viața se desfășura, pe toate categoriile de vîrstă inscrișe într-un chestionar de recensămînt, instalată în rosturile ei

fiești cu copii și cu bătrîni. Se trăia pînă la adînci bătrîneți, dar nimeni nu atinse chiar o sută de ani.

Acum, în 1983, l-am găsit pe Anton Diva, în bătătura aceleiași case, încercînd de ani dar deloc bătrîn, sprinten chiar, cu toate reumatismele ce se țin de dînsul din timpul celor două războaie mondiale. Întrebat ce înseamnă de fapt să nu vrei să îmbătrînești, ne-a răspuns foarte simplu:

— Să-ți ții mîntea și trupul sănătoase, adică să mînci bine și să bei bine, dar mai ales să muncești cit te țin puterile.

Pe mine munca m-a ținut zdravăn; ea nu m-a lăsat să ruginesc. Dacă nu obolesc cu folos nici nu am poftă de mîncare. Iarna citesc mai mult pentru că îmi place să fiu la curent cu tot ce se întîmplă în lume și în țară, dar de cum dă frunza, parcă sînt alt om. Stau mai mult pe-afară, am treburi care rîmin numai în grija mea, dau mîncare la purcel și la găini, scot apă, sap prin grădina, curăț via și o leg. Asta mă face să-mi placă vîrsta mea și să-mi doresc să trec cu bine încă un sfert de secol. Avum știu rostul, trebuie doar să fiu atent cu sănătatea, pentru că de viață nu te saturi niciodată.

ELENA GHERA

Cronica șoselei

Neacordare de prioritate

În circulație simțămîntul de elementară prudență te îndeamnă să nu pătrunzi în locuri periculoase, cu viteză mare. Chiar dacă rulezi pe o arteră prioritară și legea e de partea ta, poți să știi cu cine te întîlnești? Apariția de pe o laterală, a unui autovehicul rămas fără frîne, a unei mașini conduse de o persoană fără permis de conducere ori de un șofer aflat în stare babilică e posibilă? Da, cu certitudine.

Dacă e așa, și spun unii, atunci să nu mai circulam decît pe străzi fără nici o intersecție ori să ne apropiem de încrucișări cu viteză pasului și să admitem implicit formarea la fiecare intersecție a unor coloane de sute de mașini. Nu, nu sîntem adepții hiperprudenței de natură a inhiba, a infricoșa. Dar nici nu putem fi de acord cu cealaltă extremă. „Orice-ar fi, dreptatea e de partea mea cînd văd semnul rombic care îmi dă prioritate. În plus, în caz de ciocnire, cine poate da jos de pe șine un adevărat tren, cum e tramvaiul meu?” Gîndind așa, Rada, vîtmăniță veche, cu experiență, zbură nu altceva cînd transporta zecile de mii de călători pe bulevardele largi ale frumosului oraș.

Era mîndră de tramvaiul ei vopsit în culori vii, strălucînd de curățenie, silențios și rapid. „Trebuie să fim cu ochii în patru cînd traversăm strada. Înainte vreme, nu puteai să nu auzi zgomotul produs de hurducăturile tramvaiului care, parcă se dezmembra, cînd trecea prin dreptul blocurilor noastre. Astea noi, însă, se apropie de tine pînă la 5 metri și nu auzi nimic”, ne destăinuia recent un pensionar, referitor la noile tipuri de tramvaie.

Bineînțeles că la volan, ca și la cirna tramvaiului, trebuie să-ți concentrezi întreaga atenție asupra străzii, cu potențialele ei pericole, din față, din spate și din părțile laterale. Gîndurile, grijile sînt însă încăpătinate. Cauți să le alungi dar ele te cuprind, totuși. Așa și cu Rada. O podideau lacrimile cînd își amintea de scrisoarea primită din partea sotului. Nu se împăca cu gîndul că bărbatul ei, cu care conviețuise peste 10 ani, o lasă așa, deodată singură cu 4 copii. Miinile, doar ele manevrau comenzi, datorită obișnuinței. Cu gîndul era la cei 4 copii rămași fără tată. În această stare de spirit era vîtmăniță cînd s-a trezit cu autotocamionul la 3-4 metri de tramvai.

„Nu credeam că va ajunge în intersecție așa de repede. E drept că și camionul meu, cu încărcătură de 4 000 de kg, merge încet. Tramvaiele astea doar se supun și ele regulilor de circulație. De ce nu reduc viteza? Bineînțeles că după lege, eu sînt vinovată” (din declarația șoferului care n-a acordat prioritate, la 5 ore după accident).

Lovitura puternică încasată de tramvai, a expedit la podea jumătate din călătorii mai ales pe cei cu rezistență mai slabă, bătrîni, femei și în special copii. Umbrelele, sacosele, serviciile scăpate din mîini s-au amestecat între ele. Sansa a făcut ca în afară de citeva vinătăi, nimeni să nu pătească nimic.

Chiar în momentul impactului, autovehiculul a luat foc. Încărcătura foarte inflamabilă a transformat autovehiculul în citeva secunde într-o autentică tortă.

Înfipt puternic în trupul tramvaiului, mastodontul risca să transmită acestuia puternic incendiu. Cu o prezență nemaipomenită de spirit, Rada deschide ușile vagonului și evacuează pasagerii. „Nu vă speriați copii. Coboriți repede. Hai măicuță puțin mai repede, îndeamnă vîtmănița o bătrînă care se mișcă cu mare greutate. Hai tate, nu mai țița. Ce dacă s-au spart citeva geamuri? Adică acasă nu ți le mai sparge vîntul citeodată?”. Între timp flăcările încep să se prelingă de-a lungul celor două vagoane de tramvai. Sticla ferestrelor se topește și se ondulează, transformîndu-se în adevărate piese de sculptură modernă. Încep să se audă trosnituri. Focul domină totul. Miroase a vopsea arsă, a piele arsă, a hirtie arsă. Sînt mistuite de flăcări tot felul de obiecte abandonate în tramvai. Nu trec nici două minute și totul e scrum. Scheletul celor două epave calcinate arată sinistru. Sosirea rapidă a pompierilor de la fabrica din apropiere și a celor militari au împiedicat extinderea focului care tindea să se apropie de blocuri.

Curios, majoritatea pasagerilor tramvaiului n-au plecat la treburile lor. Stau și privesc rămășițele celor două vehicule, Rada, cu tunica de vatmană zdărnă, cu fața plină de funingine, cu suvițe de păr ars, stă rezemată de un pom, tremurînd. E un tremurat specific. De emoție, de frica pe care a învins-o. „Femeie, ne-ai salvat de la moarte. Sînt medic pensionar. Îmi dau seama că puteai fi o catastrofă. Îți multumesc în numele tuturor”. Rada își șterge o lacrimă. Se gîndește la pruncii ei de acasă. Ei sînt măcar în siguranță. Astia de aici, care privesc arsurile, puteau fi scrum. „Am făcut și eu ce-am putut, domnule”.

Șoferul, din momentul declanșării incendiului, n-a mai rostit o vorbă. A privit incendiul, smulgîndu-și părul din cap și urlînd. Acum s-a potolit. A devenit o stană de piatră.

O catastrofă potențială care, din fericire, poate fi calificată, în limbajul lapidar al rapoartelor: „Accident cu avarii grave, fără victime”, cauzată de o încălcare tot la fel de tehnic și pe scurt exprimată: „Neacordare de prioritate”.

VICTOR BEDA

Satu Mare-Șimleu-Zalău: traseu al oamenilor buni

Localități: Șimleu Silvaniei, 28 aprilie 1983, orele 14, în aer liber, la Cetate; Zalău, 28 aprilie, orele 19, Sala sporturilor.

Durate: 3 ore și un sfert, primul spectacol; 6 ore și 45 de minute, cel de-al doilea.

Număr de spectatori: 5 000 la Șimleu Silvaniei și 4 000 la Zalău.

Calitatea spectacolelor: foarte bună în ambele manifestări.

Atmosfera: destinsă și deschisă la Șimleu Silvaniei; la începutul manifestării de la Zalău incoerentă, atmosfera a fost transformată într-una vulcanică și înălțătoare spre cea de-a doua parte a spectacolului.

Aportul organizatorilor: Mulțumim conducerii organizației de partid a județului Sălaj, tovarășei prim-secretar Letiția Ionaș, pentru că ne-au găzduit ireproșabil, cu toată căldura și ospitalitatea, deși nu am anunțat decât tirziu intenția de a concerta în acest județ. Adresăm, de asemenea, și pe această cale, salutul nostru frăcesc oamenilor din conducerea organizației de tineret Sălaj, tovarășei prim-secretar Silvia Perneș, care — deși aveam multe alte probleme, inclusiv probleme personale acute — au făcut în așa fel încât întâlnirea cu tinerii județului să aibă loc în condiții optime. Un exemplu concret de la Zalău ne determină să vorbim în acest context și despre lucrătorii Inspectoratului județean al Ministerului de Interne. În timpul desfășurării topului serii, Adrian Păunescu a ieșit în afara sălii însoțit de citiva dintre acești oameni care, văzind copiii tinjind să intre în sală, le-au permis intrarea sub incidența unei reale pedagogii, aceea a cenaclului. Cine știe, poate că asta le va folosi mai tirziu în viață și nu este exclus ca o asemenea experiență să le fi modificat unora destinul.

După cel mai bun spectacol al cenaclului din ultima perioadă — cel de la Satu Mare, odihna ar fi fost o răsplătă bine meritată de toți membrii cenaclului. I-am preferat totuși, în după-amiaza zilei ce a urmat, o oprire la Șimleu Silvaniei, loc de care ne legau prietenii mai vechi, pentru a continua mai apoi drumul nostru spre Zalău. Și cum manifestarea noastră s-a nimerit puțin după ora prinzului, când soarele ardea încă necrutător deasupra creștetelor noastre, conducătorul cenaclului avea s-o denumească „zupa ardeleană” a acelei zile. O „zupă” solitară, desigur, hrană minții și sufletului încăpătoare și aici și dornice de cultură. Cadru natural favorizat și de imaginea vechii cetăți între zidurile căreia ne găseam ne-a motivat de la început fermitatea convingerii unui spectacol de ținută. Și cum altfel, când poezia recitată de actorul Mihail Stan, vocea Mihaelei Popescu, și cu atât mai mult cîntecele noastre de țară au vibrat aici ca din pieptul unei personificate istorii. Valeriu Penișoară cântă „Poporul român, Opere complete” și Adrian Păunescu găsește prilejul de-a vorbi despre datoria de-a rescrie istoria noastră cea adevărată. Am cântat „Treceți batalioane române Carpații” și apoi, deodată și clopotele din Șimleu, Adrian Păunescu îl invită la microfon pe Ștefan Hrușcă să reinvie aici, sfîșietor, „Clopotul reîntregirii”. N-a lipsit din acest spectacol concentrat nimic din ceea ce face farmecul aparițiilor cenaclului. Între desfășurarea trupelor noastre rock, cîntecele de top (slagărele cenaclului) și cîntecele de profunzime, lăntul atmosferei de bună receptivitate create, buna dispoziție și entuziasmul celor prezenți ne-au făcut să ne gândim că asta se datorează și faptului că oamenii nu suferă de ulcer prin aceste locuri. A fost, am putea spune, o apariție într-un oraș mondial, prin faima pe care i-a adus-o prestația doctorului Ioan Pușcaș, acela care a și determinat prin insistența sa venirea noastră aici. Îi mulțumim, lui și primarului Ioan Pop, pentru prilejul de-a ne întâlni cu oamenii acestor locuri într-o manifestare densă și fierbinte.

Dar iată radiografia celui de-al doilea spectacol, cel de la Zalău. De la început, în succesiunea pieselor pentru topul serii, observăm că părțile dansante, prin lipsa de rigoare a publicului, apasă parcă asupra celorlalte. În această atmosferă, un dialog este imposibil, și Adrian Păunescu se retrage în spatele unei tăceri demobilizatoare. Cu toate acestea, bilete ne vorbesc despre dorința oame-

nilor de-a participa cu tot sufletul la o manifestare ce-i integrează concertului larg al valorilor de azi. Deodată rumoarea îngheață: recită Mihail Stan. Sigur, modul fascinant în care acesta comunică face ca sala, zgomotoasă și neatentă pînă atunci, să devină receptivă. Dar și lecția servită prin plecarea din scenă a conducătorului cenaclului i-a trezit pe oameni la realitatea care-i învăța respectul față de un lucru drag. De la poezie trecem cu ușurință în dans împreună cu Arpad Domokos. Celelalte momente — cu Valeriu Penișoară sau Duce Bertzi, cu Májay Gyözö, Ecoul sau Poesis ne fac să apreciem încă o dată, alături de participarea interpretilor, aportul — direct uneori, insinuant alteori — al clapețistului Ionuț Văduva, care nu umple doar spațiile cu materie muzicală, ci sugerează, amplifică, împinge ideile în alte și alte planuri. La revenirea sa, Adrian Păunescu constată că oamenii sînt mai aproape de actul artistic decît cu două ore în urmă. Se cîntă „Iancu la Tebea” și pădurea de brațe tinere îi scandează parcă, prin ropote sacadate, numele: Ian-cu, Ian-cu. Ora „prinzului nopții” ne-a prins cîntînd „Trăiască România”, într-o atmosferă de dăruire fantastică.

Am început mediu și am încheiat excepțional o seară care a putut fi numită și aici o modalitate de „regenerare a sufletului revoluționar patriotic în sufletele oamenilor”.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Roș-galben-albastre sînt razele Clujului

Localități: Cimpia Turzii, 29 aprilie 1983, Sala sporturilor; Cluj-Napoca, 30 aprilie 1983, Sala sporturilor; Dej, 2 Mai

1983, Sala cinematografului din localitate, toate la orele 19.

Durate: 5 ore spectacolul de la Cimpia Turzii; 8 ore și 1 minut la Cluj-Napoca și 5 ore jumătate la Dej.

Număr de spectatori: 3 000 la Cimpia Turzii; 6 000 la Cluj-Napoca; 1 000 la Dej într-o sală care s-a dovedit și de această dată neincapătoare.

Calitatea spectacolelor: un spectacol mediu la Cimpia Turzii; excepțional spectacolul de la Cluj-Napoca, ridicînd ștacheta ultimelor întâlniri cu publicul de aici; unul dintre cele mai bune spectacole ale cenaclului în săli mici din ultima vreme a avut loc la Dej.

Atmosfera: improprie la începutul spectacolului de la Cimpia Turzii. Rumoarea și neatenția au fost transformate pe parcurs într-o atmosferă înălțimea dorinței generale de comunicare, fără a dura însă. În general, un spectacol situat cînd jos de tot, cînd sus de tot. De vină în principal căldura sufocantă dintr-o sală nepotrivită pentru un asemenea spectacol, cu atîția participanți. Atmosferă vulcanică la Cluj-Napoca. La Dej atmosfera a fost expresia curentă a libertății într-o zi a tineretului.

Noutăți: Au debutat muncitorii din Gherla, Marius Guță și Gheorghe Neamțu, adică grupul „Camera muzicală numărul 2”, cîntînd versuri de Stamate Apostol și George Coșbuc, și, de asemenea, studentul Iuri Galis. Au revenit în cenaclu, după o perioadă de absență, studenții clujeni Traian Păcuraru și Cătălin Condurache. A fost recunoscut ca membru al cenaclului grupul format din două cunoștințe mai vechi — Anca Ranga și Loredana Romănu, care au prezentat și două cîntece în premieră: „Domnul Destin”, versuri Daniela Crăsnaru, și „Amăgire”, versuri Adrian Păunescu.

Aportul organizatorilor: Ireproșabil pe toată perioada șederii noastre în județul Cluj. Mulțumim conducerii organizației

de partid a județului, a tovarășului prim-secretar Ștefan Mocuța, pentru înțelegerea competentă a nevoilor spirituale ale tineretului, Mulțumim, totodată, prietenilor noștri din conducerea organizației de tineret a județului, gazde ospitaliere și organizatori atenți ai manifestărilor noastre.

Prima manifestare a Cenaclului în județul Cluj a avut loc la Cimpia Turzii, oraș pe care am ținut să nu-l ocolim, știind că sîntem așteptați aici cu aceeași dragoste, cu aceeași sete de cultură a oamenilor din această localitate, care poate fi nu doar un fierbinte loc de muncă, dar și un fierbinte loc de cultură. Spectacolul, care s-a situat sub cele anterioare susținute aici, a avut și unele momente de scădere, datorate faptului că o parte din public nu a recepționat întotdeauna mesajul artistic al celor de pe scenă. Impresia finală, însă, a fost aceea pe care o desprindem din cuvintele unuia dintre participanții aflați în public, David Butean, muncitor la Combinatul metalurgic Cimpia Turzii: „Vom duce cu noi la locurile noastre de muncă amintirea acestei seri minunate în care, tineri sau mai puțin tineri, am simțit bucuria de a trăi liberi într-o țară liberă, exprimată prin cîntecele cenaclului, am simțit sentimentul profund al dragostei față de patria noastră socialistă, față de prezentul ei lu-

(Continuare în pag. 14)

ALEXANDRU ȘERBAN

Programul cenaclului

GALA 1000 CONTINUA. În zilele următoare, pînă la sfîrșitul lunii, iubitorii de poezie și muzică tinăra din județele Bistrița, Maramureș, Suceava, Iași, Vaslui, Galați, Brăila, Buzău, Ialomița, Călărași și București vor avea prilejul să se întâlnească cu membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar.

CONFIGURAȚIA PROBABILĂ A TURNEULUI NOSTRU ÎN PERIOADA VIITOARE ESTE DECI URMĂTOAREA:

7 mai — Baia Mare	21 mai — Birlad
8 mai — Sighet	22 mai — Tecuci
9 mai — Borșa	23 mai — Galați
10 mai — Vatra Dornei	24 mai — Brăila
11 mai — Cimpulung Moldovenesc	25 mai — Buzău
12 mai — Suceava	26 mai — Slobozia
13 mai — Fălcieni	28 mai — Călărași
14-18 mai — Iași	29 mai — București, Areșele Romane
19 mai — Huși	30-31 mai — Slatina
20 mai — Vaslui	

Numeroși tineri din Petroșani, Hunedoara și Tirgu Mureș ne-au telefonat în cursul acestei săptămîni pentru a ne cere să le spunem de ce turneul pe care-l întreprinde în prezent Cenaclul Flacăra i-a ocolit. Precizăm că noi am inclus în itinerar și aceste localități, dar organizatorii locali ne-au comunicat cu părere de rău că nu se poate organiza la datele propuse de noi Cenaclul Flacăra la Petroșani, Hunedoara și Tg. Mureș. Sperăm că în viitor să putem satisface dorința prietenilor noștri din aceste locuri.

Topul Cenaclului Flacăra

Topul din această săptămîină, ultimul din luna aprilie, a fost realizat prin adîncirile de punctaje determinate de opțiunile exprimate de participanții la manifestările noastre de la Satu Mare, Zalău, Cimpia Turzii și Cluj-Napoca. Reamintim tuturor prietenilor noștri din țară că pot trimite opțiunile lor pe adresa redacției sub mențiunea Topul Cenaclului Flacăra, alăturînd primelor zece preferințe talonul de participare. Iată, deci, configurația ultimă a topului lunii aprilie:

Piesă	Interpret	Autor	Punctaj
1. Da, da, da	Andrei Păunescu	Trio	13 312
2. Rugă pentru părinți	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	11 304
3. La adio	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	9 608
4. Cîntec pentru Oltenia	Valeriu Penișoară	Valeriu Penișoară	7 110
5. Totuși iubirea	Májay Gyözö	Májay Gyözö	6 389
6. Maria	Costas Caracostas	folclor grecesc	5 006
7. Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	4 470
8. Crescătorul de cai	Poesis	Poesis	3 711
9. Trenul fără naș	Iris	Iris	2 990
10. Adio, adică rămii	Magdalena Finna și Tatiana Filipoiu	Ecoul	2 289
Aceasta-i întrebarea	VoltaJ	VoltaJ	2 289

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

TOPUL MUZICII TINERE Talon de participare nr. 1 mai 1983

Flacăra, Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan — 26 00, Tudor Octavian — 25 59, Ion D. Goia — 25 66); secția cultură-invățămînt (N. Gigore Mărășanu, Elena Ghera — 25 66, Adrian Dohoiaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu — 14 57, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 21 30; Audiențe — 25 58; secția știință, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto — Ovidiu Ioanitoia — 21 28, Liviu Timbus — 25 66, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Constantin Dragomir — 21 28, Cici Adam, Dumitru Graur, Alexandru Paler, Victor Rădulescu — 14 53, Dan Birlădeanu — 21 23, Mircea Popp — 25 69, 20 72 — Vasile Mănean — 25 28); secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43, redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor-șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii” Cîțitorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU